

Jó Pajtás

*Ki kicsoda az újvidéki Erdős hármás ikrek közül:
Levente, László vagy Lehel?*

Mit tudsz az Európai Unióról?

Karácsony, Szilveszter és téli szünidő előtt

Álmok hava

Éleink álmó havának nevezték decembert. Talán azért, mert ilyenkor hosszúak az éjszakák, és villanyáram híján korán nyugovóra tértek az emberek. Volt idő aludni és álmodni bőven. Ha mégis későig ébren maradtak, akkor is jutott idő az éber álomra, vagyis a jövőről való ábrándozásra, no meg az összegzésre, a tervezésre.

Tudjátok, hogy hívták egykoron elődeink a hónapokat? Sorolom: fergeg hava, jégbontó hava, kikelet hava, szelek hava, ígélet hava, Napisten hava, áldás hava, újkenyér hava, földanya hava, magvető hava, enyészet hava és az utolsó, az álmó hava.

Más szóval itt az álmodozás ideje, itt a karácsony. Bogdán József atya, költő évekként elolvasott azt írta a Jó Pajtás olvasóinak karácsonyi üdvözlésként, hogy mielőtt összeöleleznétek szüleitekkel, testvéreitekkel a karácsonyfa előtt, és mielőtt kibontanátok ajándékaitokat, kótorásszatok egy kicsit lelketek fiókjaiban, hátha ráleltetek arra a lángocskára, amely felgyújtja a lelketeket. Ezt azért fogalmazta meg így, mert ennek a szép ünnepnek alapjában véve a szeretetről kellene szólnia, de elhajlott az ajándékozás irányába, még akkor is, ha sokan kiveszik részüket az ajándékkészítésből, az adakozásból. Ha mást nem, hát kupakokat gyűjtenek, és azt adják át jótékonykodó szervezeteknek, hogy azok ajándéka váltsák a rászorulóknak. Ez talán apróság, de épp elég, nem is kell több. A jóindulat mindennél többet ér.

Bogdán atya megfigyelését mi sem igazolja jobban, mint az a bizonyos első, ünnepek utáni kérdés az iskolában. „Mit kaptál karácsonyra”? Ugye, hogy ezt szinte mindenkitől megkérdezi valaki? Tényleg ez lenne a legfontosabb?

És mit kapott anyu, apu, a tanítónő, a tanár, a tisztelendő atya, vagy a szomszéd? Az is fontos, csak oda kell figyelni. Mert ha ők is örülnek, szeretve érzik magukat, akkor mindenki jobban érzi magát. Még ti is.

Egyébként biztos sokat tudtok a karácsonyi vallási és világi hagyományokról, szokásokról. A legtöbben templomba jártok, sajtót olvastok, és otthon, valamint az iskolában is készülődtek az ünnepekre. Mert több is van decemberben. Hogy csak a két legfontosabbat említsük: a nagykarácsonyt, ami a karácsonynak felel meg, és a kiskarácsonyt, ami az új esztendő köszöntését takarja, vagyis január 1-je, újév napja. Ha végigolvassátok újságunkat, biztos vagyok benne, hogy sok újat, hasznosíthatót, vagy felemelőt megtudtok az előttünk álló ünnepekről. Ha igyekezetünk célba ér, akkor menet közben rá is hangolódtok a békés családi együttlétet ígérő ünnepekre.

Szövittek már álmaitokat? Én ezekkel a gondolatokkal kívánok szép ünnep-, és pihenőnapokat!

Nagy Magdolna

U. i. Ne lepődj meg, évszámunkban kicsit magunkat is megmutatjuk. Nem nehéz kitalálni, hogy portrénk mellett saját gyerekkori képünk látható.

Karácsonyra

Karácsonyi csillag ragyog,
érkeznek a kis angyalok.
Mi házunkba is betérnek
hozva égi fényességet.

Halkan szól az énekük,
a hold az ablakon besüt.
Leteszik a karácsonyfát,
s már indulnak is tovább.

Karácsonyi csöpp csengettyű,
csengve – bongva táncra perdül.
Feldíszítve már a fácska,
gyerekeket nagyon várja.

Csillagszórók, gyertyák fénye,
korona e szép estére.
Együtt énekel a család,
elfeledve bűját-baját.

Gerölyné Joó Katalin
Illusztráció: Albert Katalin

Békés karácsonyt,
valamint sikerekben
gazdag új esztendőt
kívánunk
minden olvasónknak,
barátunknak,
a szülőknek, a
pedagógusoknak,
a terjesztőknek és
a lap valamennyi
támogatójának.

A Jó Pajtás következő
száma január 15-én
jelenik meg.

Ha valaki meghallja az iker szót, rögtön az jut eszébe, hogy ennek a két teljesen egyforma személynek mindene egyforma: a ruháik, a szobáik, az iskolai felszerelései. Az Erdős családnak azonban nemcsak kettőt kell venni mindenből, hanem egyszerre hármat, ugyanis az újvidéki József Attila általános iskola hatodik osztályába járó fiúk, László, Lehel és Levente hármasként, azonban nem lehet rájuk azt mondani, hogy úgy hasonlítanak, mint (ebben az esetben) három tojás: Laci és Lehel egypetéjű ikrek, Levente különbözik tőlük, de csak kicsit.

Óvodás korukban okoztak némi fejtörést az óvónőknek, társaik azonban gyorsan befogadták a három fiút, hiszen nem mindennapi gyerekeknek számítottak. Nekik már nem okozott ekkora gondot, hogy különbséget tegyenek közöttük. Megkülönböztetésük az általános iskolában sem volt egyszerű, és tanáraik egy ideig képtelenek voltak megérteni, hogy az osztálytársaik hogyan tudják észben tartani, hogy ki kicsoda. Persze megtörtént, hogy véletlen összekeverték őket, de ebből nem volt semmilyen sértődés.

Az öltözködési szokásaik azonban eltérnek a többi ikerpárától. Ők nem követik az „ikerdivatot”, azaz, hogy minden ruhadarabjuk egyforma legyen, és mindennap ugyanúgy nézzenek ki a feje búbjuktól a lábujjukig. A személyiségük is segít megkülönböztetni őket: míg Laci és Lehel beszédesebbek, Levente csöndesebb.

A három fiú érdeklődési köre nagyon eltér egymástól. Mint mindenkinek, nekik is megvan a kedvenc tantárgyuk az iskolában, de minden fiúnak más: Leventének a sok érdekes adat miatt a történelem a favoritja,

Mindenből három

Bemutatjuk az újvidéki Erdős ikreket

ahogyan Lacinak is, de őt emellett még érdekli a földrajz és a hittan is, Lehelnek pedig a magyar, a fizika és a biológia köti le jobban a figyelmét. Nem véletlen, hogy mindegyik fiú szereti a természettudományokat, hiszen kedvenc csatornájuk a National Geographic, amit nézve további érdekességekkel bővíthetik a tudásukat.

Az iskolán kívül mindhárman járnak zeneiskolába is. Laci zongorázik és fuvalázik, Levente trombitázni szeretett volna, de testvére rábeszélésére ő is a fuvalát választotta, Lehel pedig hegedülni tanul. Amikor feltettem neki a kérdést, miért pont ezt a hangszeret választotta, szerényen csak ennyit felelt: „Nem akartam egyforma lenni velük”.

A három fiú közül csak Levente sportol, meghozza kajakozik. Július elején fogott először evezőlapátot a kezébe, de már kiskora óta tudta, hogy ő egyszer ezt a sportot fogja űzni. A másik két fiú sem veti meg a testmozgást, de inkább a passzív verzióját választják: nézik. Nyáron ők is figyelemmel kísérték a Brazíliában zajló futball világbajnokságot. És hogy kinek szurkoltak? Az argentin válogatottnak, és legfőképpen Messinek, ugyanis ő a kedvenc játékosuk – de számukra az első helyen mégis a híres magyar labdarúgó, Puskás Ferenc áll.

Miután lejárt a fiúk kötelezettsége, és a házi feladatot is megírták, jöhet a jól megérdemelt pihenés. A szabadidejükben, ha tehetik, kint játszanak az utcabeli gyerekek-

kel, de emellett szeretnek még tévét nézni és a táblagépezni.

A fiúknak is, ahogyan az összes gyereknek, van már elképzelése a jövőjükéről. Laci kiskorától kezdve mozdonyvezető akart lenni, de ez a célja mára megváltozott. A zene szeretete magával rántotta, és fuvalatanárként szeretné megkeresni a kenyérré válót, de még ettől is jobban vágyik arra, hogy hivatásos zenészként szimfonikus zenekarban játszasson. Leventének is régebben más volt az „álmofoglalkozás”: a történelmet kedvelő kisfiú gyíktudós akart lenni, de ma már inkább szép órákat tervezne. Lehel a számítógép előtt, fülhallgatóval a fején látja magát 20 év múlva, ugyanis programozással szeretne foglalkozni, emellett számítógépes játékokat is tervezne.

Az ikrek hű olvasói a Jó Pajtásnak, rendszeresen játszanak a különböző nyereményekért, illetve írásokat is küldtek már az újság számára. Kedvenc rovataik a Vicckupac, a Tech, és nagyon szeretik azon törni a fejüket, hogy vajon mit ábrázolhat az utolsó oldalon a kép? Ha rájöttek a megfejtésre, akkor pedig már küldik is a választ.

A barátaik már megszokták, hogy három egyforma pajtásuk van, de a külvilágnak még felcsillan a szeme a fiúk láttán. Ám egy biztos: ők sosem unatkoznak otthon, hisz mindig van kivel játszaniuk. Ők hárman egymás legjobb barátai.

Göblös Nikoletta

Menni vagy maradni?

Vajdasági Ifjúsági Honismereti Akadémia Horgoson

Felemelő, lélegzegtartó rendezvényen vettek részt az óbecsei Petőfi Sándor Általános Iskola tanulóit: Pintér Lúcia és Fazekas Sára november 22-én és 23-án Horgoson, az Iringó Környezetvédő és Honismereti Civil Szervezet által megszervezett I. Vajdasági Ifjúsági Honismereti Akadémián. A Menni vagy maradni? Hogyan és hol képzelem el a jövőmet? – témára érkező fiatalok munkái közül legutóbbi számunkban az óbecsei Pintér Lúcia dolgozatát közöltük, ezúttal Fazekas Sára munkáját olvashatjátok.

Menni vagy nem menni?

A rózsaszín szobámban ücsörögtem. Halványkék, flitteres ruhában és a születésnapomra kapott csillogó-villogó koronában gondtalanul játszottam a babaházam előtt.

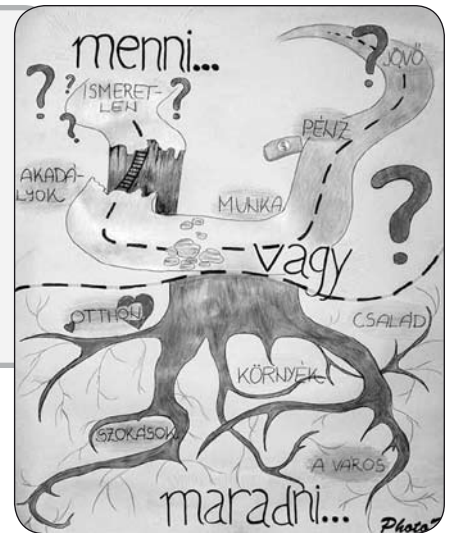
A legnagyobb problémám akkoriban csak az lehetett, hogy miért kell már megint megennem a levest, amit nem szeretek, és anya miért nem fogja fel, hogy én hercegnő vagyok. Gondolom, nem lehetett könnyű velem, amikor napról napra ezt hajtogattam. Hiába magyarázták a szüleim, hogy nem lehetek, én akkor is a saját, igazi gyémántkoronámban képzeltem el magam a trónomon ülve. És ha az emberek arról kérdeztek: „Mi leszel, ha nagy leszel?“, nekik is ezt a választ adtam.

Az évek gyorsan teltek, nyolcadikos lettem. Csak ilyenkor veszem észre, milyen sebesen rohan az idő. Az a bizonyos kérdés, amely szinte most kapja a legnagyobb hangsúlyt az életemben, kezd vérszesen fontossá válni. Mi leszek, mivel fogok foglalkozni, ha végre felnövök? Hamarosan vége az általános iskolának. Sokat kell tanulnom, hogy az érettségit sikeresen megírjam. Hiszen nagyon sok múlik ezen... Gyakran elgondolkodom, hol is szeretnék továbbtanulni. Becsén, ahol élek, van több lehetőség: gimnázium, közgazdasági középiskola, műszaki iskola. Engem a gimnázium vonz a legjobban. Elsősorban azért, mert itt található, helyben. Ez szerintem hatalmas előny, mivel nem kell rengeteget utaznom vagy máshol laknom, hogy abba az iskolába járjak, amelyikbe szeretnék. Másrészt a gimnázium széleskörű tudást biztosít, így jó alapot kaphatok a továbbiakhoz. Ám aki ezt az utat választja, annak fel kell készülnie a gimnázium utáni egyetemre. Ott fontos lesz a kitalálás. A harmadik ok, amiért nagy valószínűséggel ide fogok beiratkozni, hogy jó tanuló vagyok, valamint több barátom is ide jár. Sokszor mesélnék a mindennapjairól vagy a tanárokról, és nekem ez is tetszik. Így 14 évesen, mondhatni gyerekfejjel, nem tudom előre, mivel foglalkoznék szívesen az életem hátralevő részében. Ha ma körülnézünk, azt látjuk, hogy az itt élő emberek nagy része nem talál munkát, a jobbat keresi, többre vágyik. Rohamosan költöznek el az emberek nyugati országokba munka után kutatva. Ez főleg az utóbbi időben vált nagyon népszerűvé. Ám ez a költözés, vándorlás jó? Egyrészt biztosan. Sajnos emiatt családok is tönkremennek. Ha

az egyik családtag kiköltözik külföldre, nincs lehetősége azonnal az egész családot magával vinni. Egyedül lakik egy ismeretlen országban. Nincsenek barátai, ismerősei. Nincs kire támaszkodnia. Végleg itt hagyja a múltját, a gyökereit, mindent, ami ide köti a szülőföldjéhez. A megszokott dolgok, amelyek gyerekkora óta kísérik, nem lesznek vele többé. Lehet, hogy egyszerű munkahelyet talál magának jó fizetéssel, megvehet bármit, amit szeretne, de mégis hiányozni fog valami az életéből. Az igazi boldogság. Ami nem a tárgyi dolgokból ered, s amit nem lehet megvásárolni. Végül is a külföldön élő embernek is meg kell dolgoznia a pénzért. Ha valaki itt nem szeret dolgozni, az ne várja, hogy ott kolbászból legyen a kerítés. Azt hallani, külföldön jobb az élet. De mit is értenek ez alatt? Azok, akik kimennek, elmennek itthonról, általában rosszabbul élnek. Nem az anyagiokról van szó, hanem lelki dolgokról. Vannak ismerőseim és családtagjaim is, akik másik országban élnek, s szinte mindegyik vágyakozik haza, mert hiányoznak az életükből az itt megszokott dolgok, ételek, emberek, sőt még az utcák is. Ahogy Ernest Hemingway mondta: „Az ember sosem tudja, mi is az a karácsony, amíg egy idegen országban el nem veszíti.” Külföldön az ember élete nagyrészt a munkából áll. Nem kell persze hajnalban kelnie, hogy odaérjen a munkahelyére, hanem kényelmesen, nyolckor kezdődik a munkaidő. Aztán általában délután négy óra felé hazaér, és mit csinál? Elmegy például bevásárolni vagy szórakozni, és vége a napnak. Másnap kezdődik minden előlről. Ilyen életet nem kívánnék magunknak. Csak robotolni a munkahelyen, és így élni le az életünket...

Szerintem nincs olyan katasztrofális helyzetben az az ország amelyikben az emberek,

megtehetik azt, hogy reggel rögtön a kávézóban kezdik a napot, és ott töltik a napjuk nagy részét. Ezt sok helyen látni, itt Szerbiában. Ennek az oka biztosan a munkanélküliség, de ha ennek ellenére mindezt megtehetik, akkor hol itt a gond?

A jövőmet el tudnám képzelni másik országban, és itthon is. Felmerül ekkor a kérdés: menni vagy maradni? A külföldi élet nem virágoskert, amelyen csak végigsétálsz. Sok ember azt gondolja, hogy könnyű ott elhelyezkedni. Véleményem szerint ott is nehéz helytállni. Szerintem, ha ki akarunk szakadni a megszokott közegből, arra fel kell készülnünk. Egyrészt megfelelő mennyiségű pénzüsszeggel érdemes csak belevágni. Hasznos lehet, ha van rokonunk, akivel jó kapcsolatot ápolunk. Ez jóval megkönnyítheti az elhelyezkedést. Engem vonz az angol nyelv, és egy olyan országban el tudnám képzelni magam, ahol ezt a nyelvet kellene használnom. Már most tanulom emelt szinten, és elég jól haladok. Érdekel több eltérő dolog is. Például szeretem a földrajzot, de ugyanúgy szeretek rajzolni, festeni, így a grafikus állás is szóba jöhetne. Érdekel még a számítógép világa is, most az informatikusok rendkívül keresettek a világ minden táján. Úgyhogy igazán nem tudom még, mihez kezdek ezzel a széles érdeklődési körrel. Emberekkel különösebben nem szeretnék dolgozni, mint például eladóként, inkább egy irodában képzelem el magam, teát szürcsölve nyugodt munka mellett. Szerintem ez áll hozzám a legközelebb. Tudom, ha elutaznék innen, idegen környezet várna rám idegen emberekkel. Ott már a barátok sem az igaziak. Viszont ha itthon maradok, akkor nagy a valószínűsége, hogy nem találok állást magamnak, és sokáig a szüleim segítségére leszek utalva.

Nekem is vannak álmaim és céljaim. Szeretnék utazni. Elmenni olyan helyekre, ahol még nem jártam. Kíváncsi vagyok más országokra és emberekre. Ezzel biztosan állítom, hogy nem vagyok egyedül. Számos olyan barátom van, aki ugyanilyen kíváncsi természetű.

Mindennek megvan a jó és a rossz oldala. Bevallom, gyakran felteszem magamnak a kérdést: Menni vagy maradni?

Fazekas Sára, 8. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Farkas vagy áldozat?

A pedagógusok is tanulnak, hogy taníthassanak – Az erőszakkal szembeni fellépést a bácskossuthfalvi Katalizátor csapatával gyakorolták

Sa harag rossz tanácsadó. Ki ne érezte volna rosszul magát, ha valaki nem úgy nézett rá, mint ahogy ő szeretne volna? Ki ne találkozott volna az erőszakkal? A megvetés, ha emberszámba sem vesznek, a káromkodás, trágárság, durvaság, bántás, sértés, megalázás, fenyegetés, zsarolás, kegyetlenkedés, verés, rombolás, garázdaság egyre ismerősebb fogalmak. Nemcsak az utcán, hanem az iskolában is jelen van az erőszak. A média is sokat foglalkozik az erőszak megelőzésével. Nemrég a tévében láttam, Erdélyben az egyik iskolában gombokkal játszanak a gyerekek, szívet, a szeretet jelképét rakták ki belőlük.

Az erőszak nem elfogadható, tenni kellene ellene, megelőzni, hogy tettelegességre ne kerüljön sor.

Óbecsén, a Petőfi Sándor iskolában, hogy megelőzzék, megfékezzék az erőszakot, a pedagógusok előadásokon vettek részt.

A Szekeres László Alapítvány támogatásának köszönhetően a hétvégén (november 29-én és 30-án) először tartották meg a Katalizátor csapata által kidolgozott Farkas vagy áldozat? elnevezésű képzést. Besnyi Szabolcs és Major Balázs Zsolt, tréner az agressziókezelés és a bántalmazók segítségének lehetőségeiről elméleti, valamint játékokon keresztül gyakorlati tanácsokat adott többek között arról, hogy mi váltja ki az agresszív viselkedést, hogyan lehet csökkenteni az előfordulások számát, mi zajlik az agresszorban, hogyan lehet őt segíteni, valamint hogyan lehet feldolgozni a kialakult konfliktushelyzeteket.

– Iskolánk a Szekeres László Alapítványtól nyert pályázati pénzből finanszírozta a Katalizátor csapat által iskolánkban tartott képzést. A képzést, „Az agressziókezelés és a bántalmazók segítségének lehetőségei” címmel nálunk tartották meg Vajdaságban első alkalommal. Mondhatni kísérleti jellegű volt. Az eseményen részt vevő kollégáim, tanítók és tanárok előadásokon és kreatív játékokon keresztül tapasztalták meg azokat a módszereket, amelyek segítségével úgy közelíthetik meg az iskolai konfliktusokat, hogy a személyiség, sem a pedagógusé sem a gyermeké, sem a szülőé, ne sérüljön. Olyan módszereket tanultunk, amelyek segítségével a felgyülemlett feszültség enyhíthető. Megismerkedtünk az iskolai erőszakkezelés olyan programjaival, lehetőségeivel, amelyekkel a gyerekek közötti feszültséget hatékonyabban lehet kezelni. Minden beiktatott játék azt a célt szolgálta, hogy megéreztesse velünk, a határainkat, berögződéseinket ki kell tágitanunk, a komfortzónánkból ki kell lépnünk, a jó problémamegoldás érdekében a tanulóinkat is el

„A féreg az ember szívében van. Ott kell keresni. ... Szinte mindig ellenőrizhetetlen, mi váltja ki a krízist ... De tudni kellene, hogy aznap valamelyik barátja nem beszélt-e közömbösen az illetővel. Mert ennyitől is felfakadhat a felgyülemlett harag és keserűség.”

(Camus: Sziszüphosz mítosza)

kell juttatnunk arra a szintre, hogy átlépjék a korlátaikat, s így együttes erővel jussunk el a megoldáshoz, az agresszív viselkedés feloldásához. Megtanultuk a gondolatainkat átfogalmazni az IGEN, DE helyett az IGEN, ÉS logikára építkezni, amely előbbre és előbbre viszi a megoldás felé a fennálló problémát. Megtanultuk, hogy agresszorból is könnyedén válhat áldozat s fordítva, áldozatból is hamar válhat agresszor. S minden esetben mindkét féllel miként kell foglalkoznunk.

Ezen a hétvégén a játék az csak eszköz volt az agresszió kezelési módozatainak könnyebb megértésére – hallottuk Szűcs Budai Engelbert igazgatótól.

Hogy mi mindent tanult meg, elmeséli Palotás Alekszandra tanítónő és Kuszli Angéla magyartanár:

– Rengeteg hasznos dolgot tanultunk meg – mondta a tanító néni –, játékokon keresztül olyan helyzeteket teremtettek, amelyekben „élőben” átélhettünk különféle érzéseket, mint az elhagyatottság, magány, tehetetlenség, elkeseredettség, agresszió. Ezeket érzik az áldozatok, s ezek miatt fejlődik ki az agresszió. Így lesz az áldozatból agresszor. Megtanítottak bennünket, hogyan kell beszélni, viselkedni az agresszív személyekkel, hogyan lehet fölís-

merni őket. Megismertük azokat a tényezőket, amelyek az egészséges személyiséget beteggé teszik, és hogy az anyukák viselkedése mennyire fontos, döntő jelentőségű a gyermekek személyiségének fejlődésében. Megismertük a személyiségzavarban szenvedők ismertetőjeleit, azt, hogy ezeket az embereket kigyógyítani nem lehet, csak megtanulhatjuk kezelni őket. Megtanultuk a módszereket, hogyan tudunk segíteni nekik, és kommunikálni velük. Számomra nagyon hasznos volt ez a képzés, mert ezek a betegségek szemmel nem láthatóak egyértelműen, és én eddig nagyon nehezen ismertem föl őket.

– A képzésen elhangzottak sok mindenben megerősítették a résztvevőket, hogy jó úton járnak, ugyanakkor új dolgokat is tanultak. Mindenki elégedett volt.

Nem tudhatom, milyen helyzetekbe kerülök a későbbiekben, de biztos vagyok benne, hogy ügyesebben tudok reagálni bizonyos jelenségekre a képzésnek köszönhetően – fejezte be beszélgetésünket Kuszli Angéla magyartanár.

A képzés résztvevői, az iskola tanítói, tanárai ezáltal egy felejthetetlen élménnyel gazdagodtak: Tanultak, hogy taníthassanak!

Koncz Erzsébet

Fehér lesz a karácsony?

Koncz Erzsébet

Ilyenkor, karácsony tájékán mind többen esik szó a karácsonyfáról, az alatta elhelyezett ajándékokról, amit azoknak adunk, akiket szeretünk. Aztán a finomabbnál finomabb kalácsokról, a szeretetről, a békességről, mint ahogyan e népköltészeti alkotásban van szó. Mert a karácsony a szeretet ünnepe, ilyenkor mindenki arra vágyik, hogy együtt legyen a családjával, és azokkal, akiket szeret. Nem külsőségek a fontosak, nem az lényeg, hogy minél nagyobb legyen a karácsonyfa, nem azon múlik, milyen díszekkel ékesítjük...

Az óbecsei Sever Dürkić iskola magyar szaktantermében beszélgetünk, ahol már karácsonyi a hangulat, ott díszleg a kis karácsonyfa, a Téalapó, s mindenfelé a tél jeleit látjuk, bizonygatva, hogy igen is lesz hó a karácsonyi ünnepekre, meg hát a szünidőre. Még a tanári asztalon díszelgő adventi koszorú is a karácsonyt idézi, s éppen az imént gyűjtötte meg a gyertyát egy fiú!

Arról beszélgetünk, hogy mit jelent a karácsony, milyen szép emlékre emlékeznek vissza, hogyan ünnepelnek, kell-e ajándék, s ha igen, milyen?...

Itt vannak a nyolcadikosok és az ötödikesek: Bezeg Bettina, Gyurcsaik Heléna, Sulc Boglárka, Jusztin László, Sánta Georgina, Kovács Lúdia és Lasztovics Anett. Mikor említtem a Kiskarácsony, nagy karácsony kezdetű éneket, szinte mindannyian tudják...Ilyen jó hangulatban folyik tovább a beszélgetés, mindenkinek van valamilyen kedves karácsonyi emléke.

Bettinának kistestvére született, s a három hónapos kistesója teszi különössé, szeretetteljessé az idei karácsonyt.

- Igen - mondja Bettina mosolyogva -, kistestvérem született, s nagy az öröm a családban. Mindannyian hozzá igazodunk. Szerintem jó, hogy ezen az ünnepen megajándékozunk egymást, mert nagyon jó kapni, de adni is! Nálunk mindig nagy karácsonyfa szokott lenni, amely alá kerülnek az ajándékok. Nemcsak a szüleim, hanem a nagyszüleim is odateszik a csomagjukat... Idén már a fiúmnak is készíték majd ajándékot a fa alá, s gondolom, az ő karácsonyfájuk alatt is lesz valami a részemre...

Heléna jobban örül a karácsonynak, mióta tudja, hogy ők veszik a fát is meg az ajándékokat is.

- Mindig nagyon várom a karácsonyt - kapcsolódik a beszélgetésbe Heléna -, nekem ez a legszebb ünnep! Ilyenkor a mamámnál gyűlik össze a család, ott vannak az unokatesóim is... Finom ebéddel, kaláccsal vár minket. Ez olyan jó,

mikor együtt a család. Mióta tudom, hogy nem a „Jézuska” hozza az ajándékot, meg a karácsonyfát, jobb, mint mikor kicsi voltam, mert így én is meg tudom ajándékozni szeretteimet valamivel.

Boglárkáékat is a nagymamája látja vendégül ezen a nagy ünnepen.

- Szerintem is nem az ajándék a fontos - folytatja Bogi -, hanem az együttlét. A mamámnál együtt van a család, ő főzi a finom karácsonyi ebédet... Meg a díszes lakás is tetszik. A szobámat színes, villogó égőkkel díszítem... Ilyenkor mézeskalácsot is szoktunk sütni. Anyukám süti, én meg díszítem.

- Laci tavaly nagyon is örült az ajándéknak...

- Mi nemcsak a szobában díszítjük a karácsonyfát, hanem az udvaron lévő fenyőt is. Sok csillagot szalagot, gömböket rakunk rá. Szaloncukrot nem szoktunk a testvérem miatt, ugyanis elfogy a karácsonyig. Ajándék, az szokott lenni a fa alatt, leginkább a zsebpénzemből szoktam valami hasznos dolgot vásárolni.. Van egy tanárnő ismerősünk, az különösen szereti, mikor valamilyen kézimunkával lepjük meg. A szakács nagybátyám szokta főzni a karácsonyi ebédet, s oda szoktunk menni karácsonykor. Én is szeretem, mikor együtt a család. Tavaly a szüleimtől, a tatámtól is pénzt kaptam, mert tudták, hogy számítógépet szeretnék venni. Meg egy barátom, aki Németországba költözött, szép töltőtollal ajándékozott meg.

Georgináéknál is nagy az előkészület, no nem takarítanak, elmondása szerint náluk mindig rend van.

- Apa beállítja a karácsonyfát - emlékezik vissza Dzsina -, előkerülnek a szép díszek, fölaggatjuk, apukám meg a fa tetejére fölteszi a csillagot. A kistestvérem még nem tudja, hogy mi vesszük az ajándékot, így mi kimegyünk az udvarra szánkózni, s mire bejövünk, anya a fa alá rakja a szépen becsomagolt ajándékokat. Nagyon szeretném, ha karácsonykor idén is lenne hó! Mi is a mamámhoz megyünk karácsonykor ebédre. Sok finomságot szokott

*Kiskarácsony, nagy karácsony,
Kisült-e már a kalácsom?
Ha ki sült már ide véle.
Hadd egyem meg melegében.*

*Jaj, de szép a karácsonyfa,
Ragyog rajta a sok gyertya.
Itt egy szép könyv, ott egy labda,
Jaj, de szép a karácsonyfa.*

*Béke szálljon minden házra,
Kis családra, nagycsaládra,
Karácsonyfa, fenyő ága,
Hintsél békét a világra!*

készíteni: pogácsát, mézeskalácsot, tortát... Azért mi is sütünk kalácsot, s szoktam segíteni anyukámnak. Hogy mi volt a karácsonyfa alatt? Úszósapka, mivel versenyszerűen úszom.

Lúdia szerint is a karácsony a legszebb ünnep a világon!

- Ilyenkor a ház is díszes, ki van világítva - halljuk Lúdiától -, meg a kinti fenyőfát is földíszítjük. Este mindig várjuk, hogy mi lesz a fa alatt. A testvéremnek tavaly árultam el a titkot, hogy mi vesszük a fát is, meg az ajándékot is. Idén majd együtt díszítjük. Én is nagyon szeretném, ha karácsonykor idén is lenne hó! Emlékszem, mikor volt hó, még csúszdát is készítettünk...Remélem én is, idén fehér lesz a karácsony.

- Mi az osztályban is ünnepeljük a karácsonyt, ugyanis jársszuk a Titkos barát játékot. Egy hónapja kis papírra fölirtuk mindenkinek a nevét, beletettük egy sapkába, s mindenki húzott egyet. Akinek a nevét kihúzta, annak karácsonyig kedveskedett, barátságosabb volt hozzá..Karácsony tájékán meg megtudjuk majd ki a titkos barátunk, s akkor megajándékozunk egymást - fejezi be beszélgetésüket Anett.

DoliWood- i sikertörténet

Nehéz egyes szám első személyben megírni egy történetet, de a még nehezebb úgy írni valamiről, hogy nem élted meg. Alapjában véve nehéz megírni bármit, ha nem az étellel szívta magadba, és nem mostad át éned redőin úgy, hogy aztán az ujjbegyeidnél kössön ki, bőröd „lélegezze ki” a sztorit.

Mint minden, úgy ez is a valósággal/ban kezdődött... egy interjúval. Az újságírói munkám kapcsán ismerkedtem meg **Goretić Péterrel**, aki zombori gimnazistaként, akkor tért haza egy brazilai cserediákútról, egy évet töltött a távoli országban, ismerkedett annak kultúrájával. Rögtön szimpatikus volt a bátorsága, talpraesettsége. Nem is lepett meg túlságosan, amikor a terveire vonatkozóan a filmszakmát említette, rendezni szeretne. Felcsillant a tekintetem, mert a jó történetek engem is érdekelnek, régóta szerettem volna kipróbálni magam a forgatókönyvírás területén. A beszélgetés végére megéreleltük az együttműködés ötletét. Hazamentem, és szinte azonnal „kifakadt” belőlem a sztori. A környezetemben csaknem mindegyik család érintett a fiatalok és már nem is olyan fiatalok külföldre vándorlásának témájában. Nem mellékes, hogy bennem is érelődött ilyen jellegű terv, elhatározás. Adta magát a sztori, a szereplők karakterének szövegi megformálása könnyen ment. Péterrel „összedugtuk a fejünket”, és együtt módosítottunk a forgatókönyvön, figyelembe véve a megvalósíthatósági tényezőket. Ennél a témánál különösen figyelni kellett a valószerűsége. Ennyian irtak már erről a problémáról, hogy félő volt, nem tudunk újat mondani. Személyes sorsokon, egy szerelmi történeten keresztül próbáltuk érzékeltetni, mit jelent elszakadni az otthontól, hogyan éli meg az, aki marad, szemben azzal, aki elmegy.

A megfelelő szereplők megtalálására szereplőválogatást írtunk ki. Annak ellenére, hogy a forgatás ideje alatti teljes ellátáson és a tapasztalatszerzésen kívül a szereplésért semmilyen anyagi juttatást nem tudtunk felaján-

lani, magunk is meglepődtünk, mennyien jelentkeztek, hivatásos színművészek is. Végül a két főszerepet a *Zentai Magyar Kamaraszínház* két színésze, **Lőrinc Tímea** és **Dévai Zoltán** kapta. A mellékszereplők és a statiszták nyugat-bácskai, kupuszinai, zombori és doroszlói műkedvelő színjátszók voltak.

Már „csak” anyagi források hiányoztak ahhoz, hogy megvalósítsuk a tervünket. **Siflis Zoltán** szabadkai filmrendezőhöz bátran fordulhattunk, minden szakmai, technikai segítséget megadott. Hozzákezdtünk a stáb felállításához. Ebben kiváló partnerre leltünk a doroszlói emberekben. A forgatási helyszín, a doroszlói csatornahíd lábánál álló kiskocsmakitakarításától kezdve fák kivágásán át a vízvezeték szerelésig mindenben számíthattunk a helyiekre. A személyes segítségen túl egyesületi erőre is a *Móricz Zsigmond Magyar Művelődési Egyesület*, az *Önkéntes Tűzoltó Testület*, a *Helyi Közösség*, a nyugat-bácskai *Dunatáj Egyesülés* civil szervezet részéről.

Két napot és fél éjszakákat forgattunk a népes stábbal, amelynek a helyiek mellett szabadkai tagjai voltak, **Vécsey Dániel** állt a kamera mögött és **Hoffmann Artúr** operatőri szaktekintély jelenlétét is a magunkénak tudhattuk. Példátlan volt az érdeklődés és a tény, hogy az alkotómunka ennyi energiát mozgathat meg.

2013 decemberében igen hideg volt. A szabadtéri jelenetet átfagyott végtagokkal csináltuk végig. A csatornahídról észrevettek bennünket a helyiek, és harapnivalót, meleg(itó) italt hoztak nekünk. Egyszóval családias volt a légkör. Voltak nevetős és kínunkban sírós pillanatok, sokszorosan felvett jelenetek, és végül eljött, a (fáradtságtól) magunkon kívüli feloldódás az örömben, hogy SIKERÜLT. Felvettük a szükséges anyagot. Akkor és a helyi bemutató alkalmával is együtt ünnepeltünk a doroszlóiakkal, hiszen velük közös sikerként gondolunk vissza erre a filmprojektumra. A *Menni vagy nem lenni* című kisjátékfilm ősbemutatóját a zombori mozi *Bosnyák Ernő* termében tartottuk, **Fekete J. József** kritikus

Legtöbbször verseiről ismerik **Lennert Móger Tímeát**, és mindenképp Doroszlóhoz kötik. Nem tévednek, ha így gondolják. Azt már kevesebben tudják, hogy filmkészítéssel is próbálkozott, mielőtt nemrégiben Németországba költözött volna. Ígéretét azonban teljesítette: megírta filmkészítési élményeit nekünk, a *Jó Pajtás*nak, hátha a legkisebbek közül is valaki kedvet kap a lehetetlennek tűnő vállalkozáshoz, a filmezéshez.

felvezetésével. Később láthatta a doroszlói, a bezdáni, a szegedi, a magyarkanizsai, a szabadkai, a zentai közönség és a filmszakma több képviselője. Péter jelenleg Budapesten tanul, operatőr szakon, én Németországba költöztem, de tervezünk további közös projektumokat, amelyeket otthon valósítanánk meg. A *Menni vagy lenni* című kisjátékfilm következő bemutatója Frankfurtban lesz, az ottani *Német-Magyar Társaság* meghívásának teszünk eleget januárban. Az elmúlt fél évben forgattunk még egy kisfilmet *Fehér föld* címmel. Nyugat-Bácska és maga a falu, Doroszló természeti és közösségi szempontból is ideális terepnek bizonyul a filmkészítéshez. Doroszló, mint kicsiny Hollywood, DoliWood...?

Lennert Móger Tímea
Fotó: Kálóci Karola

Filmtekercsből körömlakk

Hányatott sorsú vajdasági magyar filmek

Könnyű azt hinni, hogy filmipar csak az Egyesült Államokban létezik, merthogy a legtöbb film ott készül. Persze ez így nem állja meg a helyét. Filmet a világ szinte minden táján készítenek, még a Vajdaságban is. Sőt, ha a múltba tekintünk vissza, kiderül, hogy térségeinkben épp a magyarok voltak azok, akik a filmkészítésbe először belekóstoltak.

Kik volt az első filmek? **Bosnyák Ernőt** és **Lifka Sándort** szokták emlegetni, mert Lifka Sándor 1900-ban már forgatott Gödöllőn, Bosnyák Ernő pedig 1909-ben filmezett.

Bosnyák Ernő Zomborból indult, filmgyárról álmódott

Bosnyák 1876-ban született Zomborban, tanulmányai végeztével 14 évig élt külföldön, főleg Párizsban. Amikor 1906-ban visszatért, megtakarított pénze mellett egy Léon Gaumont-filmvetítőt (s vele az első állandó zombori mozi) hozott, tele volt a film lüktető ködképeivel, s ezeket a képeket szerette volna szaporítani élete végéig. Több filmet forgatott, ám ezek az alkotások közül kevés maradt fenn. Jelentős részét ő adta el a háború után, amikor hiába kérte a hatóságokat, hogy nyugdíjat vagy szociális segílyt juttassanak neki, előbb csak kinevették, ha filmes múltjára, lapkiadói tevékenységére hivatkozott, később szó szerint ki is dobták. Bizony, eladogatta a filmjeit, tekercsenként, női fodrászoknak, akik körömlakkot csináltak belőle. Filmgyárat is szeretett volna létrehozni, de ez sem sikerült.

Lifka Sándor 1880-ban született (a most romániai) Brassóban, amikor szülei épp ott jártak vándorpanoptikumukkal. Lifka cseh származású volt, szülei egy Prága melletti kisvárosban éltek, ha éppen nem kenyér-

Lifka Sándor az első vajdasági mozi megalapítója

kereset miatt járták a világot. Lifka Bécsben, majd Párizsban tanult. Húszévesen úgy mérte fel, hogy csak forgatásból nem élhet meg, így még abban az 1900-as esztendőben bátyjával, Karllal komoly mozi vállalkozásba kezdtek. Sátor alatt vetítették a filmeket, és vándoroltak, akárcsak szülei a panoptikumukkal. Így jutottak el tájainkra is, többek között Szabadkára. Lifka Sándor má-

Kovács Ákos pályája még csak ezután kezdődik, de a Berliini Filmfesztiválon máris megfordult

sodszor akkor jutott el Szabadkára, amikor már nagyobb, 900 férőhelyes, pazar moziszáttal érkezett. Ekkor úgy hozta a sors, hogy elment a *Bácskai Hírlap* szerkesztőségébe, hogy hirdetést adjon fel. Megismerkedett Beck Erzsébettel, egy ezerholdas földbirtokos leányával, későbbi feleségével, aki – érdekes módon – hajlandó volt otthagyni a lap hirdetőszolgálatát és átvenni a Lifka-mozi gazdasági vezetését, aminek az lett a végkifejlete – a házasságon túl –, hogy Lifka Sándor a kassai és szegedi állandó filmszínház mellett Szabadkán is megteremtette az állandó mozi. A rossz hírű Hungária kávéházat átalakította, szépen berendezte, és 1910. október 13-án ünnepélyesen megnyitotta. Ez lett az első mozi Vajdaságban. A Palicsi Nemzetközi Filmfesztivál egyik díját róla nevezték el. Húsz filmje maradt fenn, de teljesen véletlenül.

Csubrilo Zoltán számos díjat zsebelt be a filmrendezvényeken

A filmzésnek nálunk mintha sohasem kedvezett volna a szerencse, de azért vannak kivételes pillanatok. Az újvidéki **Vicsek Károly** több játékfilmet forgatott a hetvenes-nyolcvanas években, az utóbbi időben a palicsi **Tolnai Szabolcs** is játékfilmekkel hívta fel magára a figyelmet. A filmek szekerét tolják azok is, akik rövidfilmeket, dokumentumfilmeket készítenek. Ugye, ismerősen hangzik **Németh Árpád**, **Siflis Zoltán**, **Bicskei Zoltán**, **Csubrilo Zoltán**, **Fejős Csilla**, **Iván Attila**, **Kovács Ákos**... neve? Figyeljetez oda, róluk még biztos halhatok!

N-a

Érdekel-e a filmzés? Szeretnél többet tudni a témáról, megismerni egyik-másik filmet, vagy munkatársát? Ha igen, jelezd e-mail címünkön, és igyekezzünk mielőbb kedvedben járni!

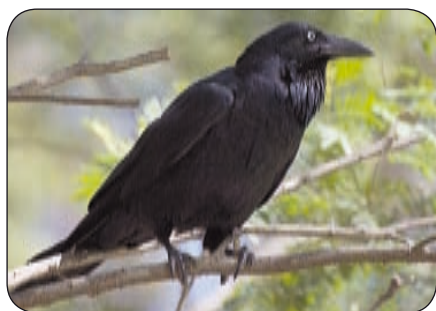
A legokosabb állatok a Földön

Az állatok sokkal okosabbak, mint azt gondolnánk – nem szabad azt hinnünk, hogy mi lennénk az egyedüli intelligens faj a Földön.

zett területén, ott, ahol a patkányok érzékszerveitől érkező információk jelentős része rögzül.

A Science Daily kutatása szerint a kis termetű állatok agya rendkívül fogékony, és társaiktól is gyorsan elsajátítanak dolgokat, mint például az étellopás tudományát.

Hollók

Ezeknek az állatoknak rendkívüliek az adottságaik. A hollók oly mértékben tudják használni logikai képességüket és ezáltal észlelni a környezetüket, amelyet még az ember-szabású majmok sem ismernek.

Delfinek

A delfinek teljes agykapacitásukat, vagyis mindkét agyféltekéjüket használják, továbbá agyuk szerkezetileg összetettebb, mint az emberé. Lori Marino delfinkutató szerint, ha az emberi intelligenciával kapcsolatos szabványok szerint vizsgálódunk, akkor megállapíthatjuk, hogy a delfinek agya fogékonyság tekintetében nagyon közel áll az emberi agyhoz.

Patkányok

A patkányok rossz hírnevük ellenére kifejezetten intelligens állatok. Kitűnő emlékezőtehetséggel és kommunikációs képességgel vannak megáldva. Emellett nagyobb aktivitás fedezhető fel agyuk hippocampusnak neve-

Malacok

Feltételezhetően a sertések a legokosabb háziállatok a világon. Meg tudják találni azt a táplálékot, amelyet csak egy tükörből látnak, és képesek arra is, hogy más állatokat félrevezessenek annak érdekében, hogy ők többet ehessenek. Gyorsan jegyeznek meg dolgokat, ami azt is jelenti, hogy különböző trükkök oktatásával tehetjük teljesebbé házi malacaink életét.

Bonobók

A bonobók is képesek jelnyelven és szimbólumokkal kommunikálni. A National Geographic írt már Kanziról, a bonobóról, aki például jelnyelvtábláját használja arra, hogy megfigyelőivel kommunikáljon, és már kifejlesztett egy saját, szimbólumokból álló ábécét is.

Mókusok

Elefántok

Az elefántok eleganciájukról és intelligenciájukról híresek. A szárazföldi állatok közül – a főemlősöket leszámítva – csak az elefántok képesek a hangutánzásra, amely feltehetőleg az egymás közötti kapcsolatok erősítésére szolgál. A hangutánzáson kívül nagyon könnyű nekik megtanítani, hogyan használják ki képességeiket.

Tehenek

Ezek az állatok gazdag és összetett érzelmi életet élnek: az emberekhez hasonlóan vannak barátaik és ellenségeik is. Ezenkívül képesek erős érzelmek megélésére is, mint a fájdalom, a félelem, sőt a szorongás – vagyis a tehének aggódnak a jövő miatt.

Méhek

A méhek kapcsán a kutatók a mesterséges intelligencia izgalmas kutatási területével, a raj-intelligenciával foglalkoznak. A méheket tanulmányozva megállapították, hogy az egyes egyedek nem figyelnek különösebben egymásra, de egy komplett méhrajnál már más a helyzet: ebben az esetben a kollektív viselkedésformák előtérbe kerülnek.

A szirti sas Mexikó nemzeti madara, a legnagyobb ragadozó madár az észak-amerikai kontinensen.

Ezeknek a madaraknak a tolla sötétbarna színű, a nyaki- és a fejrészen aranybarna. Igen gyors ragadozók, amikor a zsákmányukra lecsapnak, a repülési sebességük akár a 241 kilométert is elérheti.

A szirti sas hihetetlen sebessége és erős karmai segítségével ejti el zsákmányát, ami leginkább nyulakból, mormotából és ürgékből áll, de dögöket, hüllőket, madarakat, halakat és más kisebb állatokat, valamint nagyobb rovarokat is fogyaszt. A szirti sas arról ismert, hogy akár egy felnőtt szarvast is megtámadhat. Régebben a gazdák rengeteg szirti sást pusztítottak el, mivel azt hitték, hogy veszélyes a háziállatokra. Az újabb kutatások szerint a szirti sas okozta pusztítás a háziállatok körében minimális. A szirti sas ma védett állatnak számít.

Monogám faj, a párjával több évig él együtt, de az is előfordulhat, hogy életük végig együtt maradnak. Magas helyeken fészkel, sziklák,

Szirti sas, a legszebb ragadozó madár

magas fák és telefonpóznák tetején. Hatalmas fészket épít, ahová többször is visszatérhet. A tojó 1–4 tojást rak le, de legtöbbször csak 1-2 fióka éri meg a kort, hogy repülhessen.

Ezek a fenséges sasok szinte mindenütt megtalálhatók az amerikai kontinensen Mexi-

kótól Alaszkáig, de a keleti parton ritkábbak. Európában, Ázsiában és Afrikában is előfordul. A földrajzi környezettől függően lehet vándor-madár is. Az Alaszkai és Kanadai szirti sasok telente melegebb helyekre vándorolnak.

Indián mítoszok és legendák a sasról

Az apacs legendák szerint a sas élelmet hoz az éhezőknek. A legenda szerint egy herceg a bőség idején lazacot adott egy sasnak, a következő inséges esztendőben pedig a sasok hoztak élelmet, hogy meghálálják a herceg kedvességét. Először lazacot hoztak, majd pumákat, végül bálnákat vonszoltak a partra. Ezt a legendát valószínűleg az ihlette, hogy az apacsok látták a sasokat, amint az élelmet hordják a fiókáknak.

A kwakiutl indiánok legendái szerint a sas látása régen nagyon rossz volt. Mivel igen magasra tudott felrepülni, a törzsfőnök megkérte a sást, hogy figyelje az ellenség érkezését. A sas nagyon szertett volna segíteni, ezért megkérte a csigát, akinek akkor nagyon jó látása volt, hogy adja kölcsön a

szemét. A csiga beleegyezett, de amikor a sas teljesítette a feladatát, már nem akarta visszaadni a csiga szeméit. Az indiánok ezzel magyarázzák a sas éles látását és a csiga lassúságát.

A navaho indiánok egyik mítosza szerint a sasok eredete egy Nayenezgani nevű harcosnak köszönhető, aki lemészárolta a Wing sziklában élő szörnyeteget. Ezután észrevette a szörny fiókáit, akik árván maradtak. Ahelyett, hogy hagyta volna, hogy gonoszakká váljanak, a fiatalabbat bagollyá, az idősebbet sassá változtatta. Ezek a madarak biztosították az indiánok számára a tollakat a rituálékhoz és a csontokat a sípok készítéséhez. A komancs indiánok mítoszaiban a sasok akkor keletkeztek, amikor a törzsfő-

nök fia fiatalon meghalt, és sassá változott, amikor apja imái meghallgatásra leltek. A komancs indiánok tánccal emlékeznek erre. Az amerikai őslakosok hittek a viharmadárban, szerintük ez egy óriási sasmadár, amely szárnycsapásaival dörgést és villámlást produkál.

A pauni indiánok hite szerint a sas a termékenység szimbóluma, mivel hatalmas fészket sziklákra építi, és elszántan védi fiókáit. Ezek az indiánok táncokkal, dalokkal és rigmusokkal tisztelnek a sasok előtt. Az aztékok és más dél-amerikai törzsek erejükért tisztelték a sasokat, a sastoll az előkelőség szimbóluma volt a kultúrájukban.

RÜGYFAKADÁS

De jó lenne...

De jó lenne egyszer,
Felrepülni az űrbe,
Amit senki sem ismer,
Mind leírnám egy könyvbe.

Vinném a fényképezőgépet,
Nyomkodnám a gombját,
Ami fontos, megörökíteném,
És mindenki tataná a száját.

De jó lenne, ha csokiból lennének a házak,
a kémények színes cukorkákból,
a cserepek tejszínhabból pompáznának,
s friss narancslé folyna a csapból.

Mindenkinek lenne repülőgépe,
Az üzemanyagot ingyen osztanák,
Vidámságot rajzolnának a felhőkbe,
És a repülőkből papírpénzeket dobálnának.

De jó lenne, ha nem létezne szegénység,
Senki sem szenvedne semmiben hiányt,
Ismeretlen fogalom lenne az öregség,
És már ki is szemeltem egy fiatal lányt.

Jenei Noel, 4. osztály, Duro Salaj iskola, Szabadka

Friss árut vegyenek!

Vasárnap elmentem mamáékhoz. Elkezdtünk arról beszélgetni, hogy riportot kell készíteni. Azt mondta mama, hogy ő szívesen felelne. A következő kérdéseket tettem fel:

- Mi is volt a foglalkozása?
- A piacra jártam. Könnyűnek hangzik, de valójában nagyon nehéz.
- Mikor kezdte el a piacozást?
- Már olyan rég volt, hogy még én sem emlékszem. Úgy kezdődött, hogy hozzámentem Márton Lászlóhoz (tatához).
- Mit árult?
- Sok mindent, de leginkább zöldséget, paradicsomot, paprikát, almát, körtét meg hagymát is.
- Kinek ajánlja ezt a munkát?
- Mint mondtam, ez is nehéz munka. Azoknak, akik kedvesek egy öregemberrel is, sok türelem is kell hozzá. Mikor hideg van, azt is bírni kell. Bizony! Korán kell kelni, berakodni, aztán ki, majd még egyszer visszarakodni. Mindig oda kell figyelni, ébernek kel lenni. Azt a kis összeget is meg kellett becsülni, ami összegyűlt. Ha ezeket valaki meg tudja csinálni, akkor éppen neki való, de még kedve is kell, hogy legyen hozzá.

Még mielőtt feltehettem volna a következő kérdésemet, megkért, hogy hozzam ki a kalácsot és az innivalót. Gyorsan kiszaladtam érte, és csemegezni kezdtünk.

- Szóval nem mindig volt sok bevétel?
- Sok nem volt, de abban az időben az is nagyon sokat jelentett. Régebben sokkal többen voltak piacosok. Többen versenyeztek azért, hogy mindent eladjanak.
- Milyen volt az árúja?
- Mindig szépek kellett lennie és tisztának. Ha nem volt olyan tiszta, nem nagyon hívogatta a vevőket.
- Minden évszakban járt piacozni?
- Igen, de télen nem nagyon mentem el, és még diót és mogyorót is árultam.
- Miért hagyta abba?
- Azért, mert jött az unokám, és nem tudtam kétfelé szakadni. Az is közrejátszott, hogy 65 éves lettem.

Mikor már az utolsó darab kekszet ettük, éppen elfogytak a kérdéseim is. Lassan összeszedtem a cuccaimat, és hazamentem. Előtte még megköszöntem a riportot, és további szép napot kívántam.

Márton Ida, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsérnye

A kalapom

Virágos a kalapom,
Szép nagyon.
A színe piros,
És körül virágos.

Sárga tulipános,
Apró hóvirágos.
Masni is van rajta,
Csillogós fajta.

Ha fejemre teszem,
Sétálok kényesen!
Reám sokan irigyek.
A kalapomat büszkén viselem.

Szabó Roberta, 4. osztály, Testvériség-egység iskola, Erzsébetlak

Kosztolányival a kávéházban

Izgatottan siettem az Art kávéházba, ahol Kosztolányi Dezsővel, a magyar próza egyik legnagyobb művészeivel találkoztam.

- Köszönöm, hogy sok elfoglaltsága mellett időt szakított erre az interjúra – szóltam Kosztolányi úrhoz.
- Ez természetes. Amikor a szülővárosomban Szabadkán járok, mindig szakítok időt a fiatal irodalomkedvelőkre.
- Szereti Szabadkát?
- Nagyon szeretem Szabadkát. Bejártam egész Európát, de csak itt érzem magam itthon.
- Szabadkáról Szegedre került?
- Igen, Szegeden érettségiztem. Az apám, aki a szabadkai gimnázium igazgatója volt, kicsapott a gimnáziumból, mert összetűzésbe kerültem az egyik tanárral.
- Az édesapja olyan szigorú ember volt, mint a Házi dolgozat című művében leírt apa?
- Igen, kemény ember volt.
- Szeged után Budapesten folytatta tanulmányait?
- Igen, a budapesti bölcsészkar magyar–német szakán szereztem oklevelet.
- Budapesten ismerkedett meg irodalmunk jelentős egyéniségeivel?
- Igen: Babits Mihállyal, Juhász Gyulával és Karinthy Frigyessel szoros barátság köt össze bennünket.
- Ha jól tudom, Harmos Ilona a felesége, aki színésznő. Jól mondom?
- Úgy van, fiunk pedig Ádám. Ő is írt verseket.
- Kezembem az Aranysárkány című könyvet szorongattam.
- Uram, dedikálná nekem ezt a könyvét?
- Szívesen – válaszolta mosolyogva az író, és pár sort írt a könyvembe.
- Észrevettem, hogy a beszélgetőtársam az órára pillantott. Megköszöntem, hogy találkozhattam vele, majd elköszöntünk egymástól. Emlékezetes maradt számomra a délután.

Miklós Zolna, 6. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Gyurik Balázs, 5. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Beszéltem az állatok nyelvén

Ma beszéltem az állatok nyelvén.

Amikor felkeltem, először a kiskutyámat simogattam, amely azt ugatta: „Inkább adj ennem, mert nagyon éhes vagyok.” Adtam neki ennivalót. Vidáman ugrált az udvaron. Hét óra volt, megmosakodtam, fogat mostam, és indultam az iskolába. Matematikaórán egy galamb az ablaknak repült, és leesett. Nagyszünetben megnéztük a galambot, amely a következőket turbékolta:

– Jajj, szegény fejem! Ezt a fránya átlátszó üveg, mindig nekicsapódom!

Jót nevettem ezen, a többiek megkérdezték, hogy min nevetek. Elmondtam nekik, mit mondott a galamb. Ők is jót nevettek, meg csodálkoztak is nagyon, hogy értem az állatok nyelvét. Elmeséltem, hogy már reggel úgy ébredtem. Az egyik barátom elhívott, hogy nézzem meg a papagájait. Elmentem hozzá, és mindegyiket bemutatva, megkérdeztem tőlük, mit szeretnek csinálni. Erre az egyik azt mondta: „Enni szeretek.” A másik azt mondta: „Fogócskázni szeretek...”

Megszólat az ébresztőóra, és fel kellett kelnem, hogy iskolába induljak.

Sarnyai Valentin, 4. osztály, Szervó Mihály iskola, Muzslya

Santiagoóval küzdöttem a tengeren E. Hemingway: Az öreg halász és a tenger című regénye alapján

Megismertem egy öregot a tengernél. Elkezdtünk beszélgetni, és így összebarátkoztunk. Mindennap kimentem a partra miatta.

Megmutattam neki, hogy kell halászni, és fogtunk is 2-3 halat. Azt meg-sütöttük és megettük. Másnap már nem volt szerencsénk, mivel nem fogtunk semmit. És ez így volt 84 napig. Mivel nem fogtunk semmit a 84 nap alatt, a szüleim megtiltották, hogy halásszak az öreggel. Elszomorodtam. Ám amikor a szüleim elmentek hajóval körútra, én azt mondtam, itt maradok vele. A szüleim 3-4 napot voltak távol. Amikor elmentek, volt esélyem elmenni az öreghez. Kérdeztem, van-e ennivalója...? Ő azt mondta, hogy van, rizs. Én persze nem hittem neki, és adtam neki rizst, sőt.

Az öreg úgy döntött, kihajózik az óceánra. Én mondtam neki, hogy én is vele szeretnék tartani, de ő nem engedte. Én mondtam, nincsenek itt a szüleim, akkor már beleegyezett. Elindultunk az óceán felé. Mondtam az öregnek, hogy megmozdult a bot. Gyorsan megfogtuk, és húztuk, de sajnos nem volt azon semmi, amikor már felhúztuk a zsinórt. Esteledett, de mi még mindig nem fogtunk semmit. Másnap sem fogtunk semmit, de szerencse, hogy vittünk magunkkal szardíniát és sőt. Harmadnap egy nagy halat fogott meg a zsinórunk. Ahogyan gyorsan meg akarta az öreg fogni a botot, megvágta a kezét a zsinór, ki is vérzett. Őt azonban nem érdekelte, küzdött a nagy hallal. Végül ki is fogta, és megláttuk, hogy egy nagy delfint fogtunk. Mivel nem volt több szardíniánk, meg kellett ennünk a delfint. Nem akartuk megenni, mert sajnáltuk, de nem akartunk éhen maradni, úgyhogy mégis meg kellett, hogy együk. A delfin hasában találtunk két repülőhalat. Azt is megettük. Elindultunk haza, és nekem mennem is kellett haza. Nagyon elszomorodtam, de nekem másik hajóval kellett mennem a szüleimmel.

Remélem, még találkozni fogok az öreggel, mert nagyon megszerettem. Senkivel sem volt ilyen kalandom, mint az öreg Santiagoóval...

Ikánovity Krisztina, 8. osztály, Duro Salaj iskola, Szabadka

Cirkusz az én álmom

Láttam már cirkuszi mutatványokat, zsonglőröket, tornászokat a televízióban, de igazi nagy cirkuszban még nem jártam.

Roppant szeretnék ott ülni az óriási, kör alakú sátorban, és nézni a fellépőket, a bohócokat, ahogy bolondoznak. Izgatottan várnám az állatidomárt, hogy emberek hajtsák az egyikereikü kerékpárt. Tetszik, amikor a lovak szaladgálnak és ugrálnak, és amikor a bohóc nagyon neveléses. Csak nem szeretem, amikor a kígyó vonaglik az emberen, vagy amikor bemegy az ember a tigris ketrecébe, és a szájába teszi a fejét.

Sajnos én soha nem voltam cirkuszban, de nagyon remélem, hogy egy szép napon valóra válik az álmom.

Szabó Roberta, 4. osztály, Testvériség-egység iskola, Erzsébetlak

RÜGYFAKADÁS

A macska egérlakodalomba megy

Egyszer volt, hol nem volt egy egérlakodalom.

Én voltam a menyasszony, Károly pedig a vőlegény. Az én ruhám hosszú, selymes és arany volt, Károlynak fekete inge és nadrágja volt. Volt ám a nagy mulatozás! Jött a sok vendég, volt ott sajtból készült torta, kalács és még sorolhatnám.

A vendégek körülbelül egymilliárdan voltak. Mivel a faluban mindenki erről beszélt, meghallotta azt a nagy, bamba macska. Befogott négy tapsifülest, úgy hajtotta őket, hogy gyorsan közeledett. Az őt elkiáltotta magát: „Jön a nagy, bamba, szőrös macska!” „Menekülés!” – Mondta mindenki, mivel az volt a legnagyobb, legveszélyesebb ellenség az egész faluban. Szerencsére mielőtt ideért volna, minden egeret összegyűjtöttünk és bebújtunk az egérlukba. Jóízűen ettük a sajtot, és mulattunk. Mire ideért a macska, üresek voltak a tányérok. Észrevette a cincogást, és benyúlt a lyukba. Éppen elkaptott engem. Könyörögtem, hogy engedjem el, de nem akart. Végül mégis elengedett, és megígérte, hogy többet nem jön ide.

Aztán Károllyal együtt ettünk. Lett sok kisegér, és boldogan éltünk, míg meg nem haltunk.

Kovács Laura, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

A jövő iskolájában

Reggel, miután reggelizem, tanulni készülök.

Kényelmesen elhelyezkedek, és fejemre teszem a piros sapkát. Abban van az összes matematika feladat. Öt percig fejemen hagyom. Felváltva egy-egy színes sapkát veszek elő. Irtó egyszerű és szórakoztató. Szépen betáplálom az agyamba a sok tananyagot, és máris csinálhatok bármi más kedvem szerint. Ebéd után beülök a szuperszonikus székembe. Néhány gomb található a kartámlán. A kék gomb az iskolába vezet. Hipp-hopp, máris a tanteremben vagyok. Az osztálytársaim is megérkeztek. A magyar-tanárnő kedvesen ránk néz.

– Ki nem tette ma a fejére a kék sapkát? – kérdezte osztálytársaimtól. Néhányan ijedtem néznek a tanárnőre.

– Ugye, ismeritek A Pál utcai fiúk történetét? – kérdezte a tanárnő.

Valaki halkán mondta:

– Elvesztettem a kék sapkát.

– Nagyon szép, akinek nincs meg, vegye kölcsön a barátjától! – szólt a tanárnő.

Némán bólogattak néhányan.

Az előttetek lévő képernyőn vannak a kérdések, aki tudja a választ, nyomja meg az asztalon lévő lila gombot! – mondta a tanárnő.

A magyarórának lassan vége. Mielőtt csengetnének, a tanárnő utasít bennünket:

– Gyerekek, a jövő órára a sárga sapka a nyelvtanhoz, és ismét vegyétek elő a kék sapkát, mert a kötelező olvasmányról lesz szó!

Az órák után beülök a járgányomba. Most már a zöld gombot kell megnyomnom. Pillanatok alatt otthon vagyok.

Fodor Izabella, 6. osztály, József Attila iskola, Újvidék

Kedvenc fám

Az én kedvenc fám a japáncseresznye.

Temerinben vásároltuk. Tavasszal, nyáron és ősszel is virágzik. A virágok rózsaszínűek. A rózsafélék családjához tartozik. Több mint 30 fajta van. 8–10 méterre is megnőhet. A levelei vége egyenes, a széle viszont szabálytalan és durva. Nagyon szereti a vizes talajt. Akkor a legszebbek a virágai, mikor süt a nap, de a fa árnyékos részén kevesebb virágot hajt. A virágai lehetnek még fehérek és lilák.

Ezek 5 szírből állnak. Törzse kékesbarna. Mi az első kertbe ültettük, mert nálunk ott süt a legjobban a nap. Mivel itt az ősz, a levelei kezdenek elsárgulni. Az ágai elég magasra nyúlnak. Nehéz felmászni rá, de nem lehetetlen.

Nagyon kedvelem ezt a fát, mert mikor tanulok, megakadályozza, hogy a szemembe süssön a nap. Tetszik a fa sokoldalúsága, s remélem, hogy so-káig megmarad.

Oroszlámos Tamás, 5. osztály, Samu Mihály iskola, Óbecse

Volt egyszer egy család

Eredményt és véleményt hirdet fogalmazásíró pályázatunk zsűrije

Tavasszal hirdettük meg lapunk fogalmazásíró pályázatát a család témájára, melynek eredménye sok-sok munka lett, olyannyira sok, hogy nem tudtunk mindnek helyet biztosítani kisújságunkban. Az eredményt a Tomán Mária nyugalmazott magyartanár, Molnár Eleonóra újságíró és Rajnai Anita lektor összetételű zsűri értékelte, majd Tomán Mária foglalta össze.

Eszerint a pályaművekben a témát 3 módon közelítették meg. Egyesek a családtagok tulajdonságainak felsorolását tartották fontosnak, s ez főleg a külső tulajdonságok **leírásában** merült ki. A másik csoportba azok a fogalmazások tartoznak, amelyekben találgatunk ugyan a fentiekhez hasonló **leírást**, de a család tagjainak jellemét is megismerjük cselekedeteik, egymáshoz való viszonyulásuk révén, mert ezeknek a fogalmazásoknak írói **elbeszéléssel és párbeszéddel** keltik életre a „családi képet”.

A pályázók közül néhányan **elmélkedő írást** küldtek, amelyekben a családdal kapcsolatos véleményüket, észrevételeiket, gondolataikat fogalmazták meg. Mégis találunk ezekben az írásokban lényegre tapintó, megízlelendő gondolatokat:

A **budiszavai Vörös Henrietta** szerint a családban szeretnek, vigyáznak ránk, és mindig biztonságban érezzük magunkat. **Bitó**

Még ebben a félévben!

Azt szokták mondani fő a részvéttel, és esetünkben azt hiszem ez valóban fontos volt, hisz valamennyien megtanultunk valamit a családról. Olyasmit, amire korábban nem gondoltunk, csak akkor, amikor leültünk fogalmazni, vagy pedig róttuk mások sorait. Épp ezért így utólag nagyon sajnálom, hogy nem tudtunk többeteket megjutalmazni.

Igérletünkhöz híven az első három helyezett könyvjutalomban, és az óbecsei Than Emlékház ingyenes – négy főre szóló –, családi belépőjében részesül. Gratulálunk!

Köszönjük az együttműködést a jutalmakat biztosító újvidéki Forum Könyvkiadónak, Atlantis Kiadónak, a zentai IrisDekor kereskedésnek, a szabadkai Életjelnek, és anyalapunknak, a Magyar Szónak. Csakúgy a Than Emlékháznak a készségeges közreműködésért.

A díjazottaknak még ebben a félévben eljuttatjuk megérdemelt jutalmukat.

A legsikerebb munkák közül válogatást közlünk a január 15-én megjelenő következő számunkban.

Nagy Magdolna

Szilvia törökbecsei hetedikes idevágó gondolata: „mi tudjuk, hogy van apánk, anyánk, vannak nagyszüleink és további családtagok, de csak különleges pillanatokban értjük meg, hogy ezek az emberek mennyit jelentenek nekünk, és hogy ezen a világon senki más nem fog minket úgy szeretni, mint ők.” A következő gondolatok **Móricz Kincső Boróka bácsfeketehgyi nyolcadikos** írásából valók: „Az a jó, ha a nagy család tagjai gyakran találkoznak. Még ha messzebb laknak is a rokonok, összejöhetnek egy délutánra, hétvégére. Igazán szoros kapcsolatban élni csodálatos érzés. A valahova tartozás és biztonságérzet pótolhatatlan.”

A **szajáni Jenován Flórián** egyenlőség jelet tesz az otthon és a család fogalma közé, **Holló Ervin doroszlói ötödikes** azt figyelte meg, mi „a hiba a mostani családokban”. Régen minden étkezésnél együtt volt a család, mindent megbeszéltek. Ma a felnőtteket a munka, a gyerekeket a számítógépezés távolítja el a családtagoktól, a társaktól.

A **fogalmazási készségetek** azokban az írásokban mutatkozik meg leginkább, amelyekben „életre keltitek a családi képet”, és az élményekből fakadó mondatok szöveggé szerveződnek. Ezek az élmények Vörös Henrietta, Móricz Kincső Boróka, Jenován Flórián és Holló Ervin megállapításait igazolják egy-egy szakasz végén vagy az írás befejező részében, így: „Szeretném, ha sokkal többször lennék együtt, és sokat kirándulnánk.” (Kórizs Sarolta, 3. oszt., Bácsfeketehgy); „Mi nagyon sok időt töltünk együtt, minden programon és ünnepen. Talán ez a legszebb egy családban. Sokat együtt lenni jóban-rosszban. Vigyázni egymásra” (Zemkó Attila, 4. oszt., Szabadka, J. J. Zmaj iskola); Szombaton este van igazán együtt a család. „Ezek az esték megkoronázzák az egész hetet.” (Fehér Noémi, 4. oszt., Szabadka, J. J. Zmaj iskola); „Sokszor arra gondolok, bárcsak mindig vasárnap lenne.” (Bálint Réka, 6. oszt, Óbecse, Samu Mihály isk.); „A szépen megterített asztal mindig hazavár minket.” (Könyves Fanni, 8. oszt., Ada).

Érdekes volt megfigyelni **családmodell** szempontjából is az írásokat. Pl.: Az egygyerekes családban a kis matematikai zseni végtelenül sok szeretetet, törődést kap szüleitől. Időt, fáradságot, pénzt nem sajnálva segítik fiukat tehetsége kibontakoztatásában; A másik családban mindkét szülő reggeltől estig dolgozik, hogy – szavaik szerint – gyermeküknek minden kívánsága teljesüljön, mindene meglegyen. A gyermek pedig nagyon egyedül érzi magát, és így vélekedik: „Mindenem megvan, csak ők (a szülők) hiányoznak”. A többgyerekes családban mindkét szülő dolgozik, a gyerekeket mégis mindennap terített asztal várja, mert az anya és az apa felváltva főz; Gyakori az olyan család, amelyben a nagyszülők is besegítenek, de a gyerek-szülő kapcsolatot ez nem pótolja teljesen; A legtöbb esetben a

A díjazottak

I. díj:

Balog Virág Ágnes, 8. osztály, Ada

II. díj:

Lak Ádám, 5. osztály, Bácskossuthfalva

III. díj:

Vajtai Viktória, 4. osztály, Palics

szülők nem azért dolgoznak látástól vakulásig, hogy halmozzák a pénzt, hanem azért, mert a keresetükből nem tudják eltartani a családot. A gyerekek megértik, miért kell nélkülözniük az együttlétet, mégis megfogalmazzák a vágyukat, mint **Véber Róbert adai ötödikes**: „Én, ha nagy leszek, olyan munkahelyet szeretnék, ahol nem kell egész nap dolgozni, mint apának.” Nagyon szomorú, ha az egyik szülő nélkül marad a család, különösen, ha a nagycsalád emiatt szétesik, mint **Velemirov Jován családja**. A kis Jován nevelőszülőkhöz kerül, váltakoznak az idegen családok, most új iskolába jár, ahol jól érzi magát, mert az osztálytársakban barátokra talál.

Persze nemcsak az a fontos, mit írtok le, hanem az is, **hogyan fogalmaztatok meg gondolataitokat, mondanivalóitokat**, milyen eseménybe ágyazzátok, **hogyan szerkesztitek meg a fogalmazást: Méhes Arnold** (Bácskossuthfalva) egy jelenetet választott a nagycsalád életéből, nagyapa hetvenedik születésnapját, s úgy írta le, mintha kamerával örökítette volna meg. Ám egy-egy hangulatos mondat keretként fogja közre ezt a rövid életképet, és úgy tűnik, mintha verset olvasnánk; **Fontányi Rékáéknál** (Gunaras) disznóvágáskor jön össze

Magó Réka, 3. osztály, Novak Radonić iskola, Mohol

Dicséretben részesül

Csömör Nikoletta, 7. osztály, Padé; **Rajslí Rebeka**, 6. o., Budiszava; **Fontányi Réka**, 6. o., Gunaras; **Király Emese**, 8. o., Ada; **Varnyú Róbert**, 5. o., Samu Mihály iskola, Óbecse; **Répási Nikoletta**, 5. o., Samu Mihály iskola, Óbecse; **Méhes Arnold**, 5. o., Bácskossuthfalva; **Kórizs Sarolta**, 3. o., Bácsfeketehegy; **Holló Ervin**, 5. o., Doroszló; **Pece Anderla Rita**, 5. o., József Attila iskola, Újvidék; **Kerekes Zsóka**, 3. o., Bácsfeketehegy; **Dékány Máté**, 4. o., J. J. Zmaj iskola, Szabadka.

a rokonság, s ez adott alkalmat a családtagok bemutatására; Nagyon mozgalmasak a fürdőszoba megrohanásáról szóló élmények. Ezek is jó alkalmak a jellemzésre (**Dékány Máté, Spasic Nikola, Szabadka, J. J. Zmaj isk.**); A földműves családban az együtt töltött időt az évszakok határozzák meg (**Kubicsek Anett, Doroszló**); **Nagy Angelika (Szabadka, Ivan G. Kovačić isk.)** úgy foglalja keretbe a forgalmas utcában élő család bemutatását, hogy a bevezető részben kívülről indulva vezet az olvasót a házba, s a befejezésben ismét kivezet: „Ha az ablak előtt elmegy egy idegen ember, fény szűrődik ki... és hallhatja, hogy itt egy szeretetteljes család él.” **Répási Nikoletta (Óbecse, Samu Mihály isk.)** a Kakasok elosztása c. mese szereplőit cseréli fel saját családtagjaival, és ez nagyszerűen működik az egész fogalmazás folyamán. Így oldja fel a mindennapi élet feszültségeit, egyhangúságát, és örömet, derűt vásárol a családba.

Ebben a sorban magasan kiemelkedő **Balog Virág Ágnes (Ada)** írása. Mintha összebeszéltek volna Bitó Szilviával, és Szilvia gondolata („...de csak különleges pillanatokban értjük meg, hogy ezek az emberek – hozzátartozóink – mennyit jelentenek nekünk”) Balog Virág Ágnes fogalmazásában fikatív (elképzel) történeté terebélyesedik... (a szabadkai bolhapiacra a tömegben elvesztik egymást a fikatív család tagjai, majd újra egymásra talál. „... már senki sem törődött a portékákkal, étellel... csak egymást keresték.”) Ágnes kívülállóként mondja el a történetet, miközben az olvasóval kommunikál: „Magam sem tudom, hol kezdjem...”, „Elmesélek egy történetet... egy kitalált családról.” „Szóval, hogy nevet adjak a családnak.” „...hogyan is van ez?” „Na, de időzzek!” „Mondjam, ne mondjam?”

Végül, de nem utolsósorban a **nyelvi kifejezőképességek, szókinccsek gazdagsága** növeli az írások értékét. Ezért jó, hogy sok fogalmazásban találtunk olyan szavakat, kifejezéseket, melyek a képszerűség erejével hatnak: „Olyanok vagyunk, mint a gombák” (a család esőben sétál); Reggel a család elindul otthonról (munkába, iskolába „...a kutyák pedig nagy, bogárszemekkel néznek utánunk.” „...a bátyám már kitaposta az utat előttem az iskola felé.” „...a türelem azért nekik nem jön mindig össze.” „Gergő... a piros Hondával fűzi a lányokat.” Hogy **a szavakkal játszani is lehet**, azt Lak Ádám (Bácskossuthfalva) bizonyította be, mert a Lak családban ez megszokott dolog. Nálunk reggel „folyik a harc a fürdőszobáért”, este pedig „megtelik a Lak-lak.” Kilenc óra körül Ádám aludni megy, de megtörténik, hogy már előbb is „pihenteti a szemét”.

A sok-sok fogalmazásról még sok-sok mindent el lehetne mondani, de a bíráló bizottság itt megállt, és eldöntötte, ki kapjon díjat, és ki részesüljön dicséretben.

Mit tudsz Torontál vármegyéről?

Honismereti vetélkedőt szervezett a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete és az Ürményházi Ifjúsági Klub *Mit tudsz Torontál vármegyéről?* témájára. Ez már a 14. vetélkedő volt, melyre nyolc csapat nevezett be Székelykevérről, Torontálvásárhelyről, Tiszaszigetről, Újszegedről, Kisiratosról (Arad megye – Románia), Oroszlámosról és Ürményházáról.

Viola Lujza magyartanár tudósítása szerint a vetélkedőt Mikulás napján az ürményházi vadászotthonban tartották meg. Az első helyezést a székelykevei Keve király csapata szerezte meg (Jankó Emese, Ambrus Andrea és Stoja Stefan, felkészítő tanár Szatmári Mihály), a második helyet a kisiratosi Turul csapat foglalta el (Almási Lóránt, Kotroczó József és Torma Alex, felkészítő Almási Bálint-Gábor), harmadik helyezést ért el a Szigeti veszedelem nevű csapat Tiszaszigetről (Szécsi Krisztina, Tóth Réka és Oláh Enikő, felkészítő Hegedűs Gyöngyi és Tenk Zoltán).

A vetélkedő jó hangulatban telt. A zsűrizést Fekete Annamária (Újvidék), Szanka József (Szeged), Mészáros Ágota (Oroszlámos) és Szatmári Mihály (Székelykeve) vállalta magára.

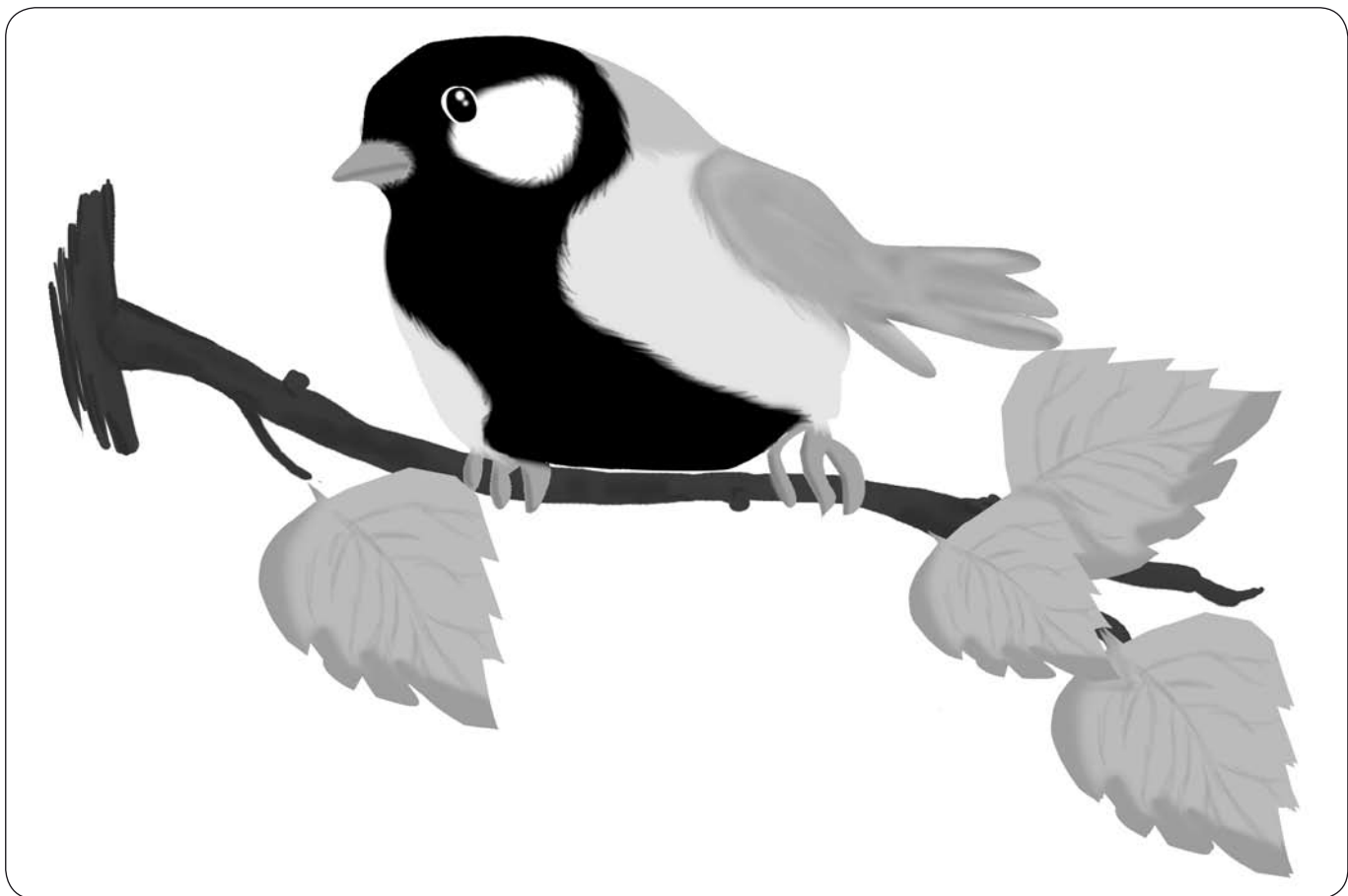

Hozzánk is jött a Mikulás!

A szabadkai J. J. Zmaj iskola 1.c osztályában is hagyott valamit a Mikulás...

A legkisebb cinke

Picinke volt a legkisebb a madártestvérek között. Cinke mama már tojáskorában is nagyon óvta, mert attól félt, az apró tojás valamire elgurul a fészekben, eltűnik a szeme elől, akkor pedig nem tudja a testével melengetni, és tán ki sem kel a fióka.

Nyáron remekül elváltak a kis madarak. Csak csiviteltek, torkoskodtak, hol a levegőben fogták el a rovarokat, hol a fűből kapták fel azokat a csőrükbe. Egyszerűen csodásan telt a nyár. Mindenki boldog volt, jóllakott és elégedett.

A nyárt követő átmeneti, hűvös őszi időt azonban hamarosan felváltotta a zord tél. A bogarak nem járták már kerge táncukat a levegőben, és a zúzmarás fűből nem lehetett szemernyi élelmet sem felcsipegetni. A cinkesalád éhezett.

Amikor épp nem a magas koronájú, lombtalanná kopaszodott nyárfa ágain gubbasztottak, néha-néha kiröpültek a házak irányába, hogy az ég felé bodorodó kéményfüstben kicsit felmelegedjenek.

Picinke is így tett, amikor egy hosszabb repülőútja során valami megcsillant a szeme előtt. Egy kertés ház ablakából világított ki az utcára a sziporkázó, tarka fényesség.

Leszállt az ablakpárkányra és befelé bámult. Az üvegen túl, a szobában, hatalmas

zöld fenyő terpeszkedett. De nem ám olyan egyszerű, mint odakinn a parkban, hanem talpig díszben pompázott. Tarka üvegégők, csillogó gömbök, kacskaringózó girlandok ékítették.

Picinke egészen belefeledkezett a látványba. Ekkor azonban két kíváncsi gyermekarc közeledett az ablakhoz, amitől megijedt, szárnyra kapott, és huss, már ott se volt.

Másnap, szokásos melegedő körútján, megint csak ellátogatott az ablakon átszűrő, fényes karácsonyfához. A fa most is lenyűgözte, ám egyszer csak észrevette, valaki néhány kölesszemet tett ki a párkányra. Mivel éhes volt, mohón nekilátott, és gyorsan felcsipegette a magokat.

Az evésből felpillantva, váratlanul ismét szembetalálta magát a gyermekszemekkel, amelyek mosolygva és érdeklődéssel figyelték őt. Az ablak nem nyílt ki, senki nem bántotta Picinkét, így hát nem sietett a táplálkozással. Befejezván az evést, egy kicsit még gyönyörködött a pompás fában, majd útra kelt.

Csak otthon, miután didergő testvérei közé letelepedett, jutott eszébe, hogy ő jól lakott, de a családja továbbra is éheznek. Szinte szégyellte magát, hogy annyira elkápráztatta a csodálatos karácsonyfa, és csak behabzsolta a kölesszemeket, a szeretteire nem is gondolt.

A következő napon sem tudott ellenállni a kíváncsiságának. Vajon megvan-e még a varázslatos szépségű fa?

Egyenesen odarepült, és meglepődve látta, a kölesszemeket, vékony zsinórvonalban, valaki végigszórta az ablakpárkányon. Szemenként vette csőrébe a magokat, hogy minél tovább élvezhesse az evést, amikor egyszer csak elfogyott az összes ennivaló.

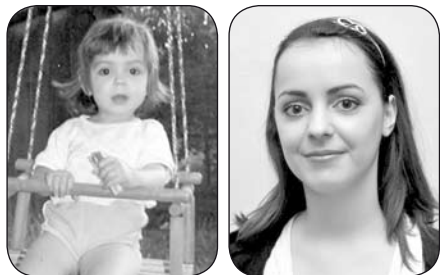
Elszomorodott, hogy megint mohó volt, nem jutottak eszébe sem a mamája, sem éhes testvérkéi, amikor a párkány széléről egy közeli faágon lógó aprócska faépitmény vonta magára a figyelmét. Egy házikó volt, négy kis oszloppal, takaros tetővel, de a legszebb mégis az volt benne, hogy a padlóját sok-sok kölesszem borította!

Picinke azonnal útra kelt, és ahogy gyenge kis szárnyától csak tellett, röppült a családjáért. Elcsivelték neki, hogy élelmet talált, kövessék őt, és már fordult is vissza.

A faágra felfüggesztett házikót ellepték a sárga-fekete szárnyú cinkék, és boldogan csipegették az olajos magvakat, amitől aztán felmelegedve, még sokáig gyönyörködtek a csodaszép fenyőfában.

Az ablak túloldalán pedig a madáretetőt elkészítő apuka, meg a kölesszemekről gondoskodó gyerekek örültek a boldog cinkék látványának. És ettől vált igazán teljessé a Karácsony, a szeretet ünnepe.

Mester Györgyi

Rajnai Anita

Biztosan mindenki ismeri már Dér Jankót, a rosszcsont kisfiút, aki télen megcsípi az orrunkat, ami ettől piros lesz. Nos, ebben a mesében az ő történetét is megismerjük. Megtudjuk, hogyan vált a rosszcsont kisfiú a tél szellemévé, a Móka Őrzőjévé.

A gyerekeket egy új veszély, Szurok, a mumus fenyegeti, ezért az Őrzők csapata (a Fogtündér, a Húsvéti Nyuszi, a Mikulás és a Homokember) összeül, hogy megbeszéljék, hogyan győzhetnék le a gonosz ellenségüket. Ekkor mondja el nekik a Holdbéli Ember, hogy immáron Jankó is az Őrzők közé tartozik.

Szembesülnek azzal a problémával, hogy a gyerekek már nem hisznek bennük. Az Őrzők és Szurok felfedezik, hogy már csak egy hívó gyermek maradt a világon: Jamie. Jankó mindent megtesz, hogy a fiú ne veszítse el a reményt. Nemcsak megerősíti Jamie hitét a Őrzőkben, de a kisfiú hinni kezd Dér Jankóban, ami lehetővé teszi, hogy Jamie végre láthassa őt. A legyengült Őrzők megérkeznek, hogy csatlakozzanak hozzá, és szembeszállnak Szurokkal. Végül Jamie összegyűjti a barátait, akik hasonlóképpen hinni kezdenek a csodákban. Szurok látszólag elsőprőr erejét végül a gyerekek hite törli meg. A rémálmok elleni harcban a gyerekek visszaszerzik hitüket, ami helyreállítja az Őrzők teljes erejét a gonosz ellen. Homokember is feltámad a rémálmokból, és csatlakozik a harchoz. Így Szurok legyőzésével újra előtör a gyerekek hite a világban, valamint Dér

Az öt legenda

Jankóban. Szurok a saját félelme áldozatául esik, és visszaszorul a föld alatti barlangjába, ahonnan soha nem térhet vissza.

Nagyon érdekesnek találok a karakterek ábrázolását. A Mikulás nem az a jópofa öregember, akit megismertünk. Az Északi-sarkon él a jégkastélyában hűséges szolgálival, a jetikkel (akik a kastélyt és a műhelyt is építették) és a karácsonyi manókkal. Orosz akcentussal beszél, és személyiségét erősen jellemzi az orosz kultúra.

A Húsvéti Nyuszi sem a megszokott édes szőrmóknak tűnik első látásra. Ő Ausztráliában él, az úgynevezett Nyúlvárban, ahol hímes tojásait készíti elő az ünnepekre. A szinkronizált filmben nem tűnik fel az akcentusa, de az eredeti változatban ausztrál akcentussal beszél. Amit viszont észrevehetünk: személyiségén az ausztrál kultúra erősen látható.

Fogtündér a legendás foggyűjtő és az Emlékek Őrzője. Részben ember, részben kolibri. Segítői a fogtündérék, ők gyűjtik

össze a gyermekek fogait, amelyek a legértékesebb gyermekkori emlékeket tartalmazzák. Fog tárolja ezeket az emlékeket a Fogpalotájában, és visszaadja, amikor a legnagyobb szükség van rájuk.

Homokember az Álmodó Őrzője, a legszeretnivalóbb karakter. Ő a legrégebbi az Őrzők közül, és az első, akit a Holdbéli Ember kiválasztott erre a feladatra. Ő nem beszél, hanem homokképekkel kommunikál, amelyek a feje fölött jelennek meg.

Szurok, a Mumus legfőbb eszköze a félelem. Ő a Rémálmok Királya. Célja, hogy megingassa a gyermekek Őrzőkbe vetett hitét, félelemmel és rettegéssel töltse el a világot.

Nekem nagyon tetszett, hogy az általunk már régóta ismert karaktereket átformálták, hogy sem a Mikulás, sem a Húsvéti Nyuszi nem úgy jelent meg, ahogy általában elképzeljük őket. A téli szünetben bőven lesz időtök unatkozni, ajánlom ezt a filmet arra, hogy elüssétek vele az időt.

Azentai Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és az inGenium Alapítvány idén ismét megszervezi nagyszerű Téli természettudományi és művészeti táborát január 5-e 9-e között.

A természettudományi tábor résztvevői látványos, „világító” kémiai, „megrázó” fizikai és „mikroszkópikus” biológiai kísérletekkel tágíthatják elméjüket, továbbá „találkozhatnak” a programozás játékos oldalával és a matematika új arcát ismerhetik meg.

A művészeti tábor résztvevői festészeti foglalkozásaik alkalmával, pár ecsetvo-

nással egy új világban találhatják magukat, valamint belekóstolhatnak a grafika, a szobrászat és a fotózás rejtelmeibe.

Az előadásokat és a foglalkozásokat a Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium legkiválóbb tanárai tartják. A szakmai programok mellett jut majd idő kirándulásra, mókára és kacagásra is

A tábor díja 4000 dinár, és magában foglalja a szállást és a teljes ellátást az ötnapos program során. A részvételi díjat a következő folyószámlára kérjük befizetni:

Téli tábor Zentán

265-2420310000337-04 inGenium Alapítvány (svrha uplate: dobrovoljni prilog – zimsko logorovanje, primalac: Fondacija Ingenium).

Helyszín: Zenta, Posta utca 18. (Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium épülete). Bővebb felvilágosítás a 024/816-700-as telefonszámon (Vida János, 064/22-70-739 Körösi Gábor), bolyai.telitabor@gmail.com villámpostacímen kapható.

Biztonsági tanácsok hokizáshoz

A hokiban minden mozdulatodat korcsolyázás közben kell megtened, ezért fontos, hogy megtanulj jól korcsolyázni mielőtt belevetnéd magad a játékba. Fontos a meccs előtti alapos bemelegítés és a megfelelő védőfelszerelés is.

Gyakorolj a meccs előtt!

Tanuld meg, hogyan állj meg, hogyan fordulj, és hogyan állj fel, ha elestél. Az sem árt, ha a korcsolyázást, a megállást és a fordulást hátramentben is begyakorlod. Amikor úgy érzed, hogy már elég magabiztosan megy a korcsolyázás, valamint minden megfelelő felszerelést beszerezted, és tudod is őket használni, akkor készen állsz, hogy megmutasd, mit tudsz a jégen. Bizonyára megfigyelted, hogy a játék előtt a játékosok általában megtesznek pár kört a pálya szélén bemelegítésként. Használd ezt az időt arra, hogy lazítsd és nyújtsd az izmaidat.

Íme, azok az izomcsoportok, melyeket nem árt nyújtani mielőtt a játék elindulna:

- Ágyék körüli izmok/Belső combizom
- A korcsolyázás megköveteli a lábak oldal-

irányú mozgását, ami nagy megterhelést jelenthet az ágyék számára. Próbáld minél jobban szétterpeszteni a lábaidat korcsolyázás közben.

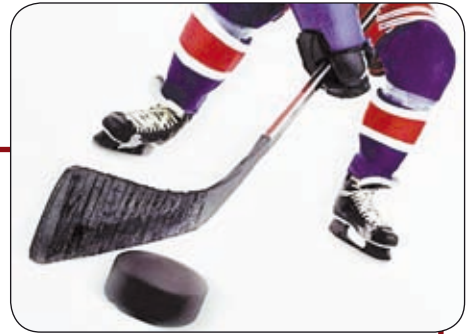
– Hát és törzs – A korong ellövésével a hát megerőltető csavaró mozdulatnak van kitéve, amihez a tested nincs hozzászokva. Végezz törzsfordítást, miközben a botodat a vállaid mögött tartod.

– Térdszalag – Kapaszkodj a pálya szélén egyik kézzel a palánkba, hogy ne veszítsd el az egyensúlyodat, miközben az egyik lábadat hátrahajlítva húzod felfele a bokádat a szabad kezeddal.

Biztonságban a játék alatt

A hokiütő könnyen válhat egyszerű felszerelésből veszélyes fegyverré. Ismerd és kövesd az ütő használatáról szóló szabályokat!

Soha ne játssz hokit felnőtt felügyelete nélkül! Még ha minden biztonsági tanácsot betartasz, akkor is történhet baleset. Mindig kell lennie a közelben elsősegélycsomagnak és egy felnőttnek, aki felelős a sebesülések ellátásért vagy egyéb vészhelyzetekért.

Győződj meg arról is, hogy a játékok minősített játékvezetőkkel folynak le!

Játék befagyott tavon

A jégkorong a barátainddal a befagyott tavon is jó móka lehet, viszont megvannak a maga veszélyei. Kérd felnőtt segítségét, hogy vizsgálja meg, elég vastag-e a jég a biztonságos játékhoz, és mindig tartsd távol magad a tó azon részétől, ahol a jég vékonyak tűnik! Ha a korong ilyen részre kerülne, hagyd ott!

A befagyott tavak és a hideg időjárás kéz a kézben járnak. Ügyelj arra, hogy öltözz fel rendszeren a hokifelszerelés alá, akárhányszor úgy döntesz, kint játszol a szabadban!

Most, hogy megtanultad, hogyan övd magad a játékban, irány a jég! A jégkorong nagyszerű sport, melyet éveken keresztül játszhatasz. Fogadd meg a felsorolt tanácsokat, így minimálisra csökkentetted a sérülések kockázatát!

Tippek a zöld karácsony érdekében

Gondoljunk csak Grincsre: az ő véleménye szerint a karácsony pontosan olyan zöld, mint az ő bőre, és a karácsonyt csak nyugodtan lehet ünnepelni. Nincsenek lapok, nincsenek ajándékok, nincsenek nagy utazások, és nincsenek dekorációk, sőt még nagy mókázások sem. Természetesen azonban neked nem kell fagyos barlangban élned ahhoz, hogy békés, nyugodt és környezetbarát karácsonyod legyen. Csak szimplán vedd könnyedén a dolgokat, relaxálj, és élvezd a napokat, de csak tudatosan!

A karácsony az karácsony, neked is

A képlet egészen egyszerű: mindenből csinálj kevesebbet! Még akkor is, ha mindössze csak annyit tudsz tenni, hogy nem mész el ilyenkor bulizni. Hidd el, ez ajándék lesz számodra. Végy nagy levegőt, lépj ki a mindennapokból, és élvezd a karácsonyt! Ezzel megóvod magad is és a környezetet is.

Ajándékozz vagy sem?

Az ajándék az egyik legvitatottabb „probléma” karácsonyról karácsonyra. Készíts saját kezűleg ajándékot, az eredmény biztosan jó lesz. Az emberek többsége azonban jobban szereti, ha inkább időt ajándékozunk neki, nem pedig valódi tárgyakat. Vacsorázatok,

menjtek el moziba, vagy egyszerűen csak beszélgetsetek! Ez egyértelműen kimutatja, hogy mennyire szereted, és hogy veled akarsz tölteni a szeretet ünnepét. A karácsony pedig erről szól, nemde?

Csak a csomagolás...

Nem árt odafigyelni a környezetbarát megoldásokra. Angliában például, csak az ünnepek alatt egymillió tonna hulladék keletkezik. Ezért nagyon fontos, hogy odafigyeljünk a csomagolásra. Próbálj újrahasznosítható papírdobozokat használni, semmiképpen se műanyagot! Szerencsére ma már olyan csomagolóanyagok is kaphatóak, melyek 100%-ban újrahasznosíthatóak, ha megteheted, keresd ezeket. Ha minderre nincs elég pénzed, viszont jó a kézügyességed, régi újságokból és képregényekből remekül kidekorálhatsz egy egyszerű dobozt. Ha pedig végképp nem tudod megoldani, hogy újrahasznosítható legyen a csomagolás, akkor inkább ajándéktáskákat vegyél, hisz így azt többször is fel tudod használni.

O, Tannenbaum

Semmi sem olyan környezetbarát, mint egy kiváló műfenyő, melyet Kínában készítenek műanyag felhasználásával. Egyszerűen csak felállítjuk, és nem is hullik a tűlevel.

Viszont abszolút idegen, és nincs fenyegetése sem. Emellett azzal, hogy úgy gondoljuk, tettünk a környezetünkért, nagyot tévedünk. Hisz valószínűleg annak az egy fának az előállításához 10 évnyi fenyegetésnek kellett elpusztulnia. Természetesen a kivágott karácsonyfa sem a legjobb megoldás, ezért próbáljunk élő fenyegetést használni. Remekül el lehet tartani egy láda komposztban vagy friss földben tavaszig, amikor pedig visszültethetjük a természetbe.

Azok a kártyák

Talán nem is gondold, hogy problémát okozhat, de évente több ezer fát vágnak ki csakis üdvözlőkártyák, bélyegek és egyéb olyan kis papírok miatt, amelyeket utána úgyszólván eldobunk. Így ha nem muszáj, ne küldögessünk ilyen kártyákat. Egyetlen e-mail miatt sem vágta még ki fát, ha pedig személyesebb módszerre vágyunk, akkor ott a telefon.

Ha azonban a tradíciók miatt mégis az üdvözlőkártyák mellett döntesz, kerüld el a boltokat! Rengeteg jó tippet olvashatsz arra, hogy otthon megtalálható, újrahasznosítható anyagokból hogyan készíts kiváló üdvözlőkártyát. És mivel te csináltad, valószínűleg jobban fognak neki örülni, és persze eközben teljesen zöld maradtál.

Nem kell ahhoz óráig a fodrászszékben ülnöd, hogy különleges hajkoronával tündökölj az év utolsó partiján. Íme néhány villámgyors ötlet, amellyel te magad is felturbózhatsz a hajkoronádat szilveszter estére.

Loknik

A vonzó fürtökért elsőként dolgozz el a nedves hajtöveken egy kis volumennövelő habot, majd hajtsd előre a fejed, és szárítsd rövid ideig a hajad! Ezt követően készíts választékot! A lány loknikhoz a legjobb, ha középválasztékot fésülsz, ám ha a '40-es, '50-es éveket idéző hullámokat szeretnél, készíts féloldalas választékot! Legvégül jöhet egy kis fényt adó fixáló.

Bubi-királynő

Brigitte Bardot feltupírozott hajkoronái fantasztikusan passzolnak az ünnepi alkalmakhoz.

Ehhez a frizúrához a legideálisabb a félhosszú haj. A hajmosást követően körkefé-

Szupergyors frizuratípek szilveszterre

vel szárítsd át a hajadat, igyekezz már ennél a folyamatnál is minél jobban megemelni a hajtöveket! Ha megvagy a szárítással, kezd el tincsenként feltupírozni a hajad, közben a hajtövekre fújhatsz kevés hajlakkot is! A homlokánál formázd a frizurád U-alakban, a többi tincset pedig óvatosan keféld át, majd csavard meg, és rögzítsd hajtűkkel a tarkódhoz. Ügyelj rá, hogy a végeredmény ne legyen olyan, akár egy madárfészek a fejed tetején! Egy masnis hajpántot is tehetsz a hajad első részébe.

Díszíts kedvedre

Ha turbógyors hajszépítésre vágysz, dobd fel a frizurádat sikkes kiegészítőkkel. Az idén télen reneszánszát élék a különböző tollakkal, kristályokkal, csipkével és virágokkal díszített hajcsatok és hajpántok. Az egyenesre szárított frizurádba szilveszterkor szinte bármit beletűzhetsz. A hajbavalódat gondosan igazítsd a ruhád stílusához.

Dívás csiga

Ez a frizura néhány szempillantás alatt elkészíthető. Csupán egy hajgumira és néhány hajtűre lesz szükséged. Az aprócska konty leginkább a sima tincseken mutat jól. Elsőként tehát dolgozz bele a hajadba kevés hajsimító szérumot, különös gondot fordítva a hajtövekre. Ezt követően fésüld a hajad egyszerű lófarokba a tarkód felett, és fogd össze vékony gumival, majd sodorj egyet

a copfodon, tekerd fel a gumi köré, és rögzítsd hullámcsatokkal. A lényeg, hogy legyen nagyon precíz, ennél a frizuránál a legfontosabb, hogy egyetlen szál se lógjon ki.

Extrém tincsek

Rövid a hajad? Semmi okod bánkódni. Egy jó fazonból bármikor készíthetsz elbűvölően nőies, ünnepi frizurát. Használj volumennövelő sampont és dúsító hajformázó habot, majd közepes méretű körkefével kezd el egy irányba szárítani tincseidet. Ha a hajad kissé hosszabbra van hagyva a fejtetődon, fésüld féloldalas maxifrufrut, amelyet most loknikba is formázhatsz, a fejtetődon pedig borzold össze a hajad egy kis waxszal!

Karácsonyi ajándékötlet: Üvegbe zárt muffin

Ötletes ajándékkal lepheted meg a sütni és főzni szerető ismerőseid, ha üvegbe zárt sütemény-hozzávalókat raksz a fenyőfa alá. Csak körül kell nézni a nagy élelkeskamrájában, és ki kell választani egy szép, öblös üveget. A többi már rajtad múlik, melyik receptet választod. Vigyázz, az üvegbe csak a száraz hozzávalókat töltsd, mellékelten pedig írd használati utasítást, mit is kell tenni az üveg tartalmával. Íme egy karácsonyi muffinkeverék, ha tetszik, másold le!

Karácsonyi ajándék muffin

Hozzávalók: 25 dkg liszt, 5 dkg zabpehely, 2 teáskanál sütőpor, 2 teáskanál őrölt fahéj, 2 teáskanál mézes sütemény fűszerkeverék,

10 dkg dió, 15 dkg vegyes aszalt gyümölcskeverék, 10 dkg barnacukor.

Válassz jól záródó, lehetőleg másfél literes befőttes üveget. Szórd az aljára lisztet, a tetejére a zabpehelyt, majd rá a sütőport és a fűszereket. Óvatosan öntsd rá a barnacukrot, a durvára összevágott diót és végül a gyümölcskeveréket. Tegyé az üvegbe 12 db muffin-sütőpapírt, és ne feledd beletenni a használati utasítást se!

Másold ki ezt a szöveget, és tedd az üvegben elkészített muffinkeverék tetejére!

Karácsonyi muffinkeverék

Elkészítési útmutató: Üss fel egy nagy táliba 2 db egész tojást, önts hozzá 3 dl tejet és 10 dkg olvasztott vaját. Fakanállal jól

dolgozd össze, majd kis adagokban keverd hozzá az üveg tartalmát is. Ha már egyenművé kavartad, evőkanállal kanalazd muffin-sütőformákba. Ha ügyes vagy, épp 12 darabot tudsz megtölteni úgy, hogy háromnegyedig legyenek. Vigyázz, ne töltsd túl, mert sütéskor ki fog folyni.

Tedd előmelegített sütőbe, és 160–170 fokon süsd 15–20 percen keresztül.

Ugye milyen egyszerű volt elkészítened? Jó étvágyat hozzá!

Géczi János

Jerusalaim

**A képzelet szülte város
(Részlet)**

Vágyakozás

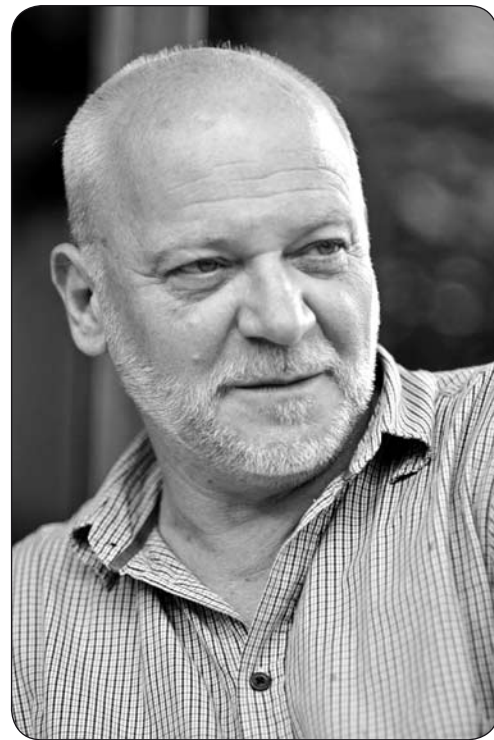
Sajnálatra egyetlen jogcímen van okom: a városba nem érkezhetek repülőn. Mivel legkisebb részemben sem vagyok madárból, nem közelíthetem meg a helyszínt a levegőben. Ha repülővel jöttem volna a városba, s nagy kanyart ír le a levegőben a gép, akkor a Holt-tenger felől érkezem, pontosan Maszada hatalmas gazellabarna sziklatömbje fölött váltva a déli irányt keletre, s alaposan megnézem azt a Heródes által építtetett erődítményt, amelyben az időszámításunk előtti első században, Jeruzsálem eleste után a rómaiak ellen fellázadt zelóták három évig tudják védeni magukat, s ahol aztán, az ostrom végén mind a 960-an öngyilkosok lesznek, s ez a tettük lesz a későbbi korok zsidósága számára az identitásképzés alapja; s látom a ciszjordániai kolostorokat melyek egyikében a szerzetes Jeromos él, aki a latin nyelvű, a keresztények számára kitüntetésen fontossá váló *Biblia*, a *Vulgata* fordítója és kompilátora; megpillanthatom a Templom-hegyet, amelynek egyik oldala a Siratófal, a közepe pedig a Sziklamecset, és ahol a Siratófaltól a Templomhegy tetejére, a muszlimok harmadik legfontosabb zarándokhelyére csak a fából összeeszkábált, repülőterek gépekre vezető folyosóira emlékeztető alkalmi alagúton lehet felkapaszkodni, szert fából, mert az jól jelképezi az ideiglenességet, amellyel mind a zsidók, mind a muszlimok tekintenek az építményre s Jeruzsálem jelenlegi, sok-sok kultúra általi tulajdonlására; és a repülőn ott ülnek mellettem néhányan a barátaim közül, akik tőle annyiban biztosan különböznek, hogy élvezik a légi utazást. Időben egymás után láthatom valamennyi civilizáció alfáját, s egyben ómegáját is. S a légi utazástól megrettenen, az aláereszkedő gép szűnhetetlen rázkódásától elgyötörve néztem volna ki a kerek ablakon, alant a teveszőrsárga sivatag szélén ókori eredetű település fölül, elsuhanok a Cion, majd az Olajfák hegye fölött, látom a kapuival megnyitott óvárost, Dávid tornyát, a Szent Sírt, a keleti városfal közepén a bezárt Aranykaput, amelyen a jóslatok szerint, az Ítélet napján belép majd, s otthonába visszatér a Messiás. Látom a Damaszkuszi és a Jaffa kapu között hirtelen nyugatnak forduló villamossín pályájának egyenes végtelenét, az eltérő sűrűségben beépült városnegyedek némelyikét, az őrtornyokat és a tágas parkokat,

emlékhelyeket és építkezéseket, majd hogy lefelé csúszik és siklik a levegő kék csúszdájában a gépmadár, s közel kerülünk a leszállópályához, elfordítom a fejemet, figyelem, milyen hangok ébrednek a szárnyaknál becsukott szemmel várom a méltóságteljes gép földre érését, megszabadulásomat. Megjövök. Ez a leszállás nem hasonlított volna semmire. Azonban a gép Tel-Aviv légikikötőjében, Ben Gurionon landol, mintegy negyven kilométernyire Jeruzsálemtől, ezért Jeruzsáleme bérelt gépkocsival, GPS által vezérelve, a többsávos, a város testébe nyugatról befurakodó egyes számú autópályán érkezem meg.

Honvágyam ébred, azt hiszem, nem csupán a mindvégig rettegésben tartó repülés legvége után, de Jeruzsálem iránt is. Hogy miféle ez az érzés azt abban a pillanatban érzem legpontosabban, amikor a repülőgép kerekei gördülnek ugyan, de a levegőben, s érzékelem a földfelszínt. Amikor a gumikerekek gurulását több együtt ható tényező szabályozza. Abban a pillanatban, a megérkezés minutumában, amikor az emberi testnek ismeretlen és ismerős erők egymással kibékülve hagyják, hogy az életemnek magam is ura legyek, amikor visszajuttatnak saját illetékességemhez.

A muszlim negyedbe vezető Damaszkuszi kapunál föl lehet menni az Óvárost körbekerekítő fal tetejére. A kapu előtt tágas, háromszög alakú a kapu felé lejtő térség, araboktól hangos étel- és italtáca. A kapun belül újabb piac, veszi észre a tájékozódni igyekvő idegen. Hiába terül térképként a látogató lába elé az óváros, nem lehet rajta eligazodni. Templomtornyokat lát, kupolákat s mindenféle alakzatú, kéréses háztetőket.

Jeruzsálemet, a hajlék városát, kezdetben egyetlen térképről ismerem meg, a mozaiktáblák között az egyedüli antik eredetű mozaikról, legkedvesebb növényem, a rózsá lenyomatait keresgélve. A Kelet-római Birodalomban, a mai Jordánia területén található Madabában, a zsidókkal rokon moábiták, majd az Egyiptomból érkező zsidók városának helyén fölépülő keresztény településen áll a Szent György-templom, amelynek padlómozaikja a hatodik században készült, s ha eredeti méretében nem is maradt fenn,

részletében máig jó állapotban található a mintegy hetvenöt négyzetméteres atlasz és padlózat. E több millió tesszera mozaikszemből összerakott ábrázolat közepén található Jeruzsálem térképe, amely oly pontos és áttekinthető, hogy régészeti feltárásokhoz nyújt máig biztos útmutatást. A mozaik a földrajzi ábrázolásokon kívül házakat, járműveket, hidat, eszközöket, élőlényeket (többek között egy verebet is) ábrázol, de rózsát sajnos nem. Ez a kelet-nyugati tájolású térkép, mint minden térkép, együtt tartalmazza a rendezettséget, a rendezés elvét, és Jeruzsálemet állítja a centrumba. Azt nyilatkoztatja ki, hogy e város a földi világ testének legfontosabb szerve, lényegében a szíve. Sokáig tart a vonzása ennek a mozaikdarabok révén meglátott szívnek. S ez a térkép, amelyen járkálni is szokásuk volt a középkori embereknek, történetesen elég indoka lehet a Jeruzsálemnek nevezett szív iránt ébredt vonzalmamnak.

Amúgy a főnézzettel rendelkező kora középkori térképen, éppenséggel az erődítésel körbevett Jeruzsálem esetében, akár egy gyermekrajzon, a főtca két oldalán húzódó oszlopsor egyike fölfelé, a másik pedig lefelé dől, mintha egy különösen keskeny levél főétől szétfutó erezetét adnák. S akad rajta egyetlen árva, tetejére állított templom is, amint az a Chagall-képeken szokásos. Ezt a rögzítési eljárást az értheti meg, aki önmagát az egyenes főtca mértani közepébe pottyantja, nézegessen onnan szertesztét. Az esetlen, kaotikusságában bájos kép szép. E szépség annyit nyom a latba a város iránti olthatatlan érdeklődésem fenntartásában, mint magának a képnek a megpillantása. A földszíneken bővelkedő szépség és a

görög nyelven feliratkozott mozaikkép összeolvad, s kitartóan szorgalmazza, hogy tekintsek mögéje. Keressem föl a valóságos várost, azt, amely mintát szolgáltatott a mozaiknak.

A főutca rajzolata akképp keletkezik, hogy a kétrét hajtott papír valamelyik felének éppen a hajtásra ültetett képe a másik félre is kopírozódik. A valóságban nem ez a helyzet: már nincs meg az egyik oldalán talpon, másik oldalán fejen álló utca. Talán nem is volt. Vagy beépült, s az arab piac, a szűk főtengelye lett. Idejövök, hogy megsejteljsem, és megmunkáljam a várost, s az időtartamról, amely tíz napos, nem mondhatom el sem azt, hogy egy pillanattal, vagy hogy egy évtizedig tart, mivel az időn kívüliségével lehet pusztán az ittlétem időszakát egzaktul meghatározni. Hamarosan éppen itt jövök rá arra, nemhogy a mozaik és a mintául szolgáló város nem képes egymáshoz tartozni, de az értelemhez sem járul mindig a szépség. Sőt. A szépség az értelem azon része, amely formai elrendezettségében ugyan tetten érhető, de mivel teljes terjedelmében megtapasztalhatatlan, részletében pedig többnyire láthatatlan, semmi fontosat nem árul el a tartalomról. Ahogy a tíznapos időn kívüliségben szétfoszlik az időm, és szétfoszlik az esztétikum, és szétfoszlik az értelem, akként magam maradok az, aki voltam. Túl a GPS-en, nincs, amivel meghatározom magam Jeruzsálemben.

A térkép, amelyet követek, annak a kelet-római mozaiktérképnek a mása, amely bennem van. Járkálók a városban, egy szög-

letben ez, egy utcasarkon befordulva az a részlete nyílik és világosodik meg előttem, de teljességében sosem látom. Mustrálok és funkcionálok. Működöm. Egyik-másik befallazott ablak alatt várom, hogy résnyire nyíljék meg a falazat, és arc tolakodjék az építmény belső homálya elé, hogy ezzel a ház is hozzájusson a maga személyiségéhez, néha a kőbe vésett, de régen lekapott betűk nyomából silabizálom ki a szót, s alkalomadtán meg is látom. Érzékelem a homályból előbukkanó arcban a kék szemet. Meglátom a betűnyomok hasítékaiba benőtt kapricserjében a betűkből összeálló szó értelmét. De semmi olyan nem esik meg velem, ami bárki sajnálkozására okod adna amiatt, hogy az nem velem, hanem velem történik meg.

Az otthon utáni nosztalgiát aztán többször is meglátom az emberek szemében. Éppenséggel mindig piacon, a sok piac

egyetlen egyikén, ugyanazon, amely a Damaszkuszi kapun belül, a muszlim negyed bejáratánál, az óvárosba lépcsőkön leereszkedő utca elején található, ott, ahol, ha nem is tág terű lesz, de a szokásoshoz képest némileg szélesebbé terebélyesedik, s a hirtelen létrejövő téren kétoldalt és középen egy-egy sorba rendeződött árus kirakodhatja szegényes portékáját. A Jeruzsálemet a világ közepének láttató középkori térképen minden út egyenes, és a szent városba viszi a hívőt. Az örömtelen tekintetűek piacára, ahonnan kényelmesen belátható, ugyancsak egyenes út vezet – vásárlás után vagy anélkül – további célja felé. Akár a szűk irányba, akár a Szent Sír bazilika felé, akár a Templom hegyre, illetve a rajta felmagasodó mecsetekhez igyekszik az ember, hamarosan a mozaikszerűen épült Óváros belső labirintusába juthat.

Kedves Olvasó Tanulók!

Géczy János (1954) *Jerusalaim. A képzelet szülte város* című regénye vadonatúj, a Múlt és Jövő Kiadónál látott napvilágot nemrégiben. Azt mondtam, regény, de igazából nem vagyok biztos benne. Esszékötet? Útinapló? Sokféle elbeszélői hang teremtette meg a szentföldi utazás történetét ebben a kötetben.

A templomi nyomozó történetét elbeszélő **Saulus, Mészöly Miklós** (1921–2001) regénye viszont régebbi alkotás, 1968-ban látott napvilágot. Parabola, amely azt beszéli el, miképp tér meg – isteni eredetű és belső kényszer hatására – a Saulus néven másokat üldöző ember a Damaszkuszba vezető úton, és lesz követővé, Paulussá, akit mi Pál apostolként ismerünk.

Alkalmához illő, ünnepi olvasmányok. Olvassátok el ezeket a részleteket, és nézettek utána a történeteknek!

Bence Erika

Mit tudsz az Európai Unióról?

Tudtad, hogy ebben az államközösségben 500 millióan élnek, és hogy 24 hivatalos nyelve van? És azt, hogy az Unió 51 évvel ezelőtt jött létre, tagországainak száma pedig 6-ról 28-ra emelkedett? Ismered az EU zászlaját? Pénznemét? Ugye, nem? Akkor lássunk hozzá, hisz Szerbia is az Európai Unióban látja jövőjét, ott, ahol a kontinens nyugati és középső fele, közöttük Magyarország is, már betársult.

Az unió történetéről tudni kell, hogy megalkotásának ötlete sok évvel ezelőtt, a második világháború vége után született. A háború sok szenvedést okozott az európai népeknek, és meggyengítette az országok gazdaságát. Európa fontos leckét tanult meg: csak az egység és a szolidaritás hozhatja meg mindenki számára a jólétet, csak így lehet megteremteni a tartós békét, és örökre véget vetni a háborúzásnak.

Hogy hívják orvosi műszóval Magyarországot csatlakozását az Európai Unióba?

- ???

- EUtanázia.

Jean Monnet, az európai integráció atyja 1950-ben találkozott a francia külügyminiszterrel, **Robert Schumann**nal, aki azt javasolta, hogy az európai béke fenntartása érdekében hozzanak létre egy közös szervezetet, amely az európai gazdaság számára két alapvető forrás, a szén és az acél piacát szabályozza. 1951-ben megszületett az Európai Szén- és Acélközösség, amelynek hat tagországa *Franciaország, Olaszország, Nyugat-Németország, Belgium, Hollandia és Luxemburg volt.* Az alapító egyezményt Párizsban írták alá.

1957. március 25-én az imént említett hat ország aláírta a Római Szerződést, amellyel két közösséget alapítottak meg: az Európai Gazdasági Közösséget, valamint az Európai Atomenergetikai Közösséget. Az első az európai

országok gazdaságának fejlesztését kívánja elősegíteni, a második pedig a békés célokra felhasznált atomenergia közös fejlesztését célozza meg.

1973-ban belépett az Egyesült Királyság, Írország és Dánia. 1979-ben először választották meg közvetlenül a képviselőket az Európai Parlamentben, ezzel eldönthették, ki képviselje őket a Közösségben. 1981-ben Görögország csatlakozott, majd 1986-ban társult Spanyolország és Portugália is. 1990-ben leomlott a berlini fal, ezzel Kelet-Németország is belépett az Unióba. 1992. február 7-én a 12 ország aláírta a Maastrichti Egyezményt, amelynek értelmében az Európai Gazdasági Közösség neve Európai Unióra módosult. Ezzel az államok azt szándékozták kifejezni, hogy nemcsak gazdasági, hanem sok más kérdésben is közösen döntenek.

1995-ben csatlakozott Svédország, Ausztria és Finnország. Franciaország, Németország, Belgium, Luxemburg, Hollandia, Portugália és Spanyolország között érvénybe lépett a Schengeni Egyezmény. Ettől kezdve ezek az országok állampolgárai szabadon, ellenőrzés nélkül kelhetnek át a határokon. 1997. október 2-án aláírták az Amszterdami Szerződést – egy új, közös programot, amelynek középpontjában a foglalkoztatottság áll.

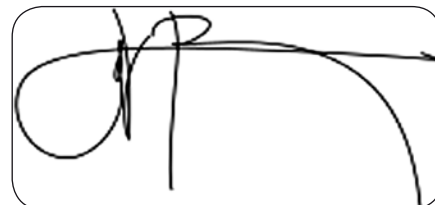
1999-ben megszületik az euró. 2001. február 26-án megkötötték az Nizzai Szerződést:

Bejuthatnak-e gyerekek a parlamentbe?

Nem minden korosztály. Csoportos látogatás esetén 14 évesnél idősebbnek kell lenni ahhoz, hogy bejuthassunk az épületbe. Egyes épületrészek, így a parlamentárium és az ülésterem azonban a családok előtt is nyitva áll, tehát a gyerekek előtt is.

Herman A. van Rompuy belga politikus és államférfi 2009 óta az unió tanácsának első elnöke

Ha nem tudnád elolvasni, ez Van Rompuy aláírása

az itt megjelölt szabályok szerint zajlik azon kelet-európai országok integrációjának előkészítése, amelyek felvételüket kérték az EU-ba. 2002. január 1-jétől az euró vált a hivatalos fizetőeszközzé a 12 alapító tagállamban. Az Egyesült Királyság, Dánia és Svédország úgy döntött, megtartja nemzeti pénznemét.

2004-ben az Unió Észtország, Litvánia, Lettország, Lengyelország, a Cseh Köztársaság, a Szlovák Köztársaság, Magyarország, Szlovénia, Málta és Ciprus csatlakozásával 25 tagúra bővült az unió.

2007-ben csatlakozott Románia és Bulgária.

2013-ban pedig Horvátország is az Európai Unió tagjává vált, amely immár 28 tagot számlál.

A gyakorlatban a belgiumi Brüsszelben hatalmas épületegyüttesből irányítják az unió életét

Strasbourg (Franciaország) az Európai Parlament hivatalos székhelye, itt tartják a plenáris ülést évente tizenkétszer

Az euró

A közös pénz használatáról szóló döntés nem volt egyszerű az unióban. Bevezetése hosszú folyamat volt, amely sok országot érintett. Előnyei azonban kétségkívül vannak, például jó néhány országon keresztül átutazhatunk, miközben pénzt sem kell váltanunk.

A múltban az Európai Unió tagállamai többször is kísérletet tettek arra, hogy továbblépjének a gazdasági unió és a közös valuta felé. Az európai vezetők azonban végül csak 1991-ben, a hollandiai Maastricht városában egyeztek meg a közös valuta bevezetésének határozott ütemtervéről. 1999. január 1-jén bevezették az eurót „elszámolási egységként”. Ez azt jelentette, hogy papíron sok pénzügyi művelet során használták, de készpénz formájában (azaz bankjegyként és érmeként) még nem állt rendelkezésre. Ez azért történt így, hogy a bankokban és a vállalatoknál használt különböző pénzügyi rendszereket legyen idő átállítani az új pénzre.

Ezt követően 2002. január 1-jén az euróra áttérő 12 országban megjelentek az euróbankjegyek és -érmék. A bankautomaták eurót adtak ki, az üzletek pedig csak euróban adtak

vissza. A korábbi nemzeti valutákat az üzletek és a bankok rövid idő alatt összegyűjtötték, és kivonták a forgalomból; végül az euróövezet polgárainak zsebében és pénztárcájában már csak euró maradt. Az újabb uniós tagországok közül Szlovénia csatlakozott elsőként az euróövezethez, 2007-ben, majd 2008. januárjában Málta és Ciprus, 2009-ben Szlovákia, 2011-ben pedig Észtország következtek.

Milyen előnyökkel jár a közös pénz?

Mivel az eurót az euróövezet alkotó 17 országban mindenhol használják, könnyű összehasonlítani az árakat. Így külföldről is rendelhetünk dolgokat, pl. tévékészüléket vagy könyvet, ha azok ott olcsóbbak. Ezáltal fokozódik a verseny a szállítók és a boltok körében, ami az árak további csökkenéséhez vezet. A múltban a pénzváltás meglehetősen költséges dolog volt, mert a bank pénzt kért ezért a szolgáltatásért. Ezért mára az utazás olcsóbb és könnyebb lett az euróövezeten belül, akár munka, akár turizmus vagy éppen tanulmányok céljából utazunk. Ha az euróövezet egyik

Lemondani valamiről valamiért

Ritkán hallani, hogy a gyerekek takarékoskodnak. Inkább a szülei, nagyszülei, rokonai azok, akik idejekorán gondolnak a drága tanulmányokra, és kezdik el gyűjteni a pénzt, hogy legyen, amikor a gyerek felnő.

Ez nagyon jó, de a gyerekek is tudnak takarékoskodni. Erre jó példa a sok-sok „korábbi” gyerek, akik perselyben őrizték gazdagságukat, vagy bankban kamatoztatták vagyonkájukat. Szakemberek szerint a felnőtté válás folyamatában nagyon fontos, hogy kialakuljon a takarékoskodás és mértékletesség érénye. Fontos, hogy legyen bennünk az önmérséklés, vagyis tudjunk magunkon uralkodni, amikor nem tudunk valamit rögtön megszerezni. A gyűjtés, a takarékoskodás nem más, mint lemondani valamiről valamiért.

A pénzügyi intézetek jó része ismét ad lehetőséget a 18 éven alattiaknak takarékoskodásra. Hogy dinárban, euróban vagy más pénzben takarékoskodjunk? A bankban tanácsot kaphatunk ehhez a döntéshez is.

országából egy másikba utazunk, már nincs szükség a pénzünk közötti átváltásra.

Egy pénz, sok forma

Az azonos értékű euróbankjegyek minden tagállamban egyformán néznek ki. Tehát egy tízeuros bankjegynek mindig ugyanaz a mintázata, függetlenül attól, hogy Spanyolországban, Olaszországban vagy Szlovéniában nyomtatták. A bankjegyek több biztonsági elemmel is el vannak látva, hogy ne lehessen őket másolni, azaz hamisítani. Ezek közé a biztonsági elemek közé tartozik például a fémcsik és a hologram. Az euróérmék egyik oldala minden országban egyforma, ezt közös oldalnak hívjuk. Az euró- és a centérmék közös oldala az Európai Unió különböző térképeit ábrázolja.

A másik oldalon eltérő minta szerepel attól függően, hogy melyik ország bocsátotta ki az érmét; ezt nemzeti oldalnak hívjuk. A nemzeti oldalakon nagyon sokféle különböző mintázat található, de általában – egyéb témák mellett – az adott ország történelmének, művészetének vagy természetének valamilyen elemét ábrázolják.

Érdekessegek az EU körül

1. Az EU zászlóját 1955-ben tervezte az elzászi Arsène Heitz és a belga Paul M. G. Lévy, az Európa Tanács számára. Később egyre több európai intézmény szimbólumként alkalmazták; az EU (amely akkor Európai Gazdasági Közösség néven működött) hivatalosan 1985-ben nyilvánította saját zászlójának.

2. Belgium, Görögország, Ciprus és Luxemburg törvényei kötelezővé teszik az állampolgáraik számára, hogy részt vegyenek az európai parlamenti választásokon.

Licia Ronzulli fotói óriási visszhangot váltottak ki az interneten. Az olasz EP-képviselő először 2010-ben vitte magával a strasbourg-i padosorokba egyhónapos kislányát. A kis Vittoria azóta is gyakori vendég az ülésteremben.

Szerbia az EU-felé tart

A szerbiai politikusok azt hangoztatják, hogy országunk jövője az Európai Unióban van. Az unió sem zárkózik el Szerbia elől, ám ahhoz, hogy taggá váljunk, sok-sok előírást kell összehangolni. Az Európai Tanács 2012. márciusában hivatalos tagjelölti státuszt adott Szerbiának. Az összehangolódás mégis éveket fog igénybe venni, és ki tudja hány év telik el, mire Szerbia is teljes jogú tagja lesz az európai nemzetek közösségének.

3. Az Európai Parlament alkalmazottainak 60%-a nő, míg az EP-képviselők körében ez az arány csak 31%. Persze boldogok lennénk, ha a magyar Országgyűlésben is hasonló lenne a helyzet! (Jelenleg a nők aránya a magyar parlamentben 10% alatti.)

4. Az Európai Parlamentnek több, mint 6000 alkalmazottja van.

5. A 6000 érdekes szám: ennyi tonna békát importálnak évente Ázsiából az EU országai összesen.

6. Az EU-nak 24 hivatalos nyelve van, és az Európai Parlament ülésein minden nyelvről minden nyelvre folyik a tolmácsolás. Ez 552 lehetséges variációt jelent.

7. 2012-ben az Európai Unió Nobel-békedíjat kapott, mert „több, mint hat évtizede járul hozzá a béke és a megegyezés, a demokrácia és az emberi jogok megerősítéséhez Európában”. A Nobel-békedíj bizottságának tagjai egyébként norvégok, és Norvégia nem tagja az Európai Uniónak.

8. Az Európai Parlamentet több mértékadó környezetvédelmi szervezet is díjazta a hatékony energiahasználati policyja miatt. Például az EP egyik brüsszeli épületében felállítottak egy 145 000 literes esővízgyűjtő szerkezetet – és annak tartalmát használják vécéöblítésre.

9. 2009-ben Madrid indítványt nyújtott be az Európai Uniónak, hogy lazítsanak a

háziállat-tetemek megsemmisítéséről szóló jogszabályokon. Hogy miért? Mert éheztek a spanyolországi keselyűk.

10. Az EP-választások részvételi aránya minden tagországban közmondásosan alacsony (kivéve, ahol kötelező). Magyarországon az eddigi két alkalommal, 2004-ben és 2009-ben a választók 36, illetve 38% adott le érvényes szavazatot.

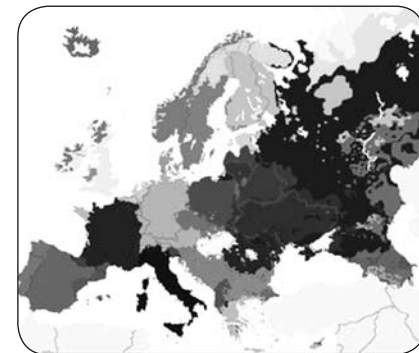
11. Magyarország épp tíz éve csatlakozott az EU-hoz, ennyi év kellett ahhoz, hogy az anyaország által a vajdasági magyarság is képviselőhöz jusson. A 2014-s választásokon ugyanis **Deli Andor** érte az a megtiszteltetés, hogy az EU-ban elsőként képviselje a vajdasági magyarságot.

Európában huszonnégy nyelv van kihalóban

Európa 50 nemzet és 200 nyelv otthona, de a nyelvek közül 24 már kihalófélben van. Hallottál már a lívről, a karaimról, a teri számiról, az arbanászról vagy az isztriótáról?

Európa 24 kihalófélben lévő nyelve közül hármat Horvátországban beszélnek. Az isztrióta, az isztroromán és az arbanász nyelvjárásokat a becslések szerint kevesebb mint másfél ezer nagyszülői korban lévő ember beszéli anyanyelvként.

Európa folyamatosan veszíti el a nyelv sokszínűségét. A listán 24 súlyosan veszélyeztetett, kihalófélben lévő nyelv szerepel. A kihalófélben lévő nyelvek listáját a lív nyelv livóniai dialektusa vezeti, amelyet mindössze 50 Lettországon élő személy használ második nyelvként, anyanyelvi beszélője pedig tavaly óta már nincs. A

második helyen szereplő erőteljes héber hatásokkal bíró és a török nyelvcsaládba tartozó karaim nyelvet Ukrajnában csupán hatan beszélnek, a finnugor teri számit pedig mindössze 8 ember tekinti anyanyelvének az oroszországi Kola-félsziget területén. (MTI)

Az Európai Parlament – kívül és belül

Egy épület, melybe nehéz bejutni, és ahonnan még nehezebb kikecmeregni

Nem fogok túlozni, ha azt mondom: rólam annyiszor még sehol sem szedték le a nadrágszíját, mint Belgium fővárosában, Brüsszelben. Az első mogorva tekintettel már a repülőtérén találkozik az ember, s ha valóban be akar jutni a városba, akkor bizony meg kell szabadulni az átjárókapunál mindentől, ami miatt irtózatossá válhat az ellenőrző berendezés. A repülőtérre történő fel- és leszállás azonban csak a kezdet, nem juthat be földi halandó a szigorú biztonsági szabályok betartása nélkül az Európai Unió intézményeinek egyikébe sem, így az Európai Parlamentbe sem.

Magának az Európai Parlamentnek az épülete megosztja a véleményeket Belgiumban és külföldön is. Egyesek szépnek, modernnek tartják és ezért szeretik is, mások szerint viszont csak egy bátor építészeti ötlet megvalósulása, mely nem éppen illik a többi létesítmény közé. Valaki kigondolt valami nagyot, s megcsinálta – mondják az elégedetlenek. Így vagy úgy, az EP-nek és az Európai Bizottságnak a brüsszeli

épülete sokunk tudatalattijában kiegyenlítődik magával az Európai Unióval. A tévéhíradók, internetes portálok és lapok ugyanis általában a két épület valamelyikét használják illusztrációként, ha az Európai Unióról van szó, ha valamilyen fontos kérdés vetődött fel az unió döntéshozási rendszerében.

Sokan mondják, s már elcsépeltek számít a gondolat, hogy az EU egy hatalmas adminisztrációt, irodaházak tömkelegét is jelenti. Nos, ezeknek az épületeknek a jelentős része éppen Brüsszelben található, melyet az EU fővárosaként is emlegetnek. Ki tudja, hány ezren érkeznek naponta más városokból – és országokból is! – ide, hogy ellássák mindennapi teendőiket. Hogy mekkora is ez az adminisztráció, arról akkor alkothatunk pontosabb képet, ha belülről is megismerjük az épületek sokaságának valamelyikét. Az Európai Parlament talán a legideálisabb ennek a képnek a megalkotásához. A bejutás megint csak hosszabb procedúrát jelent, s mikor már valaki kimerülten konstatálja,

hogy „el sem hiszem, bent vagyok!”, akkor kezdődnek még csak az igazi bonyodalmak. Meg kell találni azt az irodát, ahova menni kéne. Ez korántsem egyszerű feladat. Tudni kell hozzá az épület szárnyát, aztán azt, hogy hogyan lehet oda eljutni, a megfelelő emeletet meg az iroda számát. Az irodarészleg minden szinten ugyanúgy néz ki, ugyanaz a szőnyeg, beosztás várja a tévelygő „behatolót”. Az ott dolgozók is bevallják: kell egy hónap ahhoz, hogy könnyedén megtalálják, hol van az íróasztaluk. Ha figyelembe vesszük, hány ország és hány lakos ügyeit rendezik itt, még azt is mondhatnánk, ez így a normális.

Brüsszelből visszajövet a belga repülőtérre már nem elégszenek meg az egyszerű övedobással. Motozás is van! Annyit kérdeznek, milyen nyelvet beszélsz, s máris tovább utasítanak a neked megfelelő motozóhoz. Lassan teljesen hozzászoksz, s még bánod is, ha úti társad emlékeztet: megyünk haza!

Virág Árpád

Nyelvi sokszínűség az Európai Unióban

A 2004. évi bővítés előtt az EU-nak tizenegy hivatalos nyelve volt. A lélekszám szerinti első öt hivatalos nyelv beszélői tették ki az EU lakosságának 70%-át: németül beszélők kb. 98 millióan, angolul, ill. franciául beszélők 60-60 millióan, olasz ajkúak 57 millióan, spanyolok 40 millióan voltak.

További 65 millióan beszéltek a másik öt hivatalos nyelvet, de ha ezt az adatot összevetjük az EU akkori lakosságával, amely kb. 395 millió volt, akkor még mindig marad mintegy 62 millió olyan állampolgár, akiknek az anyanyelve nem volt hivatalos. Ezek közül százezres lélekszámon felüliek voltak a következők: 6-7 millió katalán, kb. 3,4 millió vallón, 2,4 millió gallego, 1,5-1,5 milliónyi okcitan és szárd, 600-600 ezer baszk, breton és albán, 300 ezer (többnyire frissen bevándorolt) török, 250 ezer fríz, 200-200 ezer korzikai és ladino, valamint 120 ezer szlovén. Ezeknél kisebb lélekszámúak voltak a wales-iek, skótok, rétoro-

mánok, lappok, szorbok stb. Nem tudjuk, hány volt a roma, illetve a zsidó anyanyelvű lakosok száma.

Ugye, nem is olyan egyszerű? Csakhogy a dolog tovább bonyolódott, amikor 2004-ben, sőt még később is bővítették az unió tagságát. Ezek után az EU lakossága további 75 millió emberrel nőtt, viszont a hivatalos nyelvek száma majdnem duplájára, azaz húszra emelkedett. A nem hivatalos, de regisztrált nyelvek száma több mint 30, ezekkel együtt tehát az EU-ban jelenleg több mint 50 nyelvet beszélnek.

Ez aztán egy igazi nyelvi kavalkád!

Hogy mi történik, ha nem értik egymás nyelvét? Mint sejtjed, „közvetítő” nyelvhez nyúlnak, ez igen gyakran az angol, még akkor is, ha nem angol anyanyelvűekből van a legtöbb az EU-ban. Az angol mellett a francia is nagyon elterjedt, viszont egyre ritkábban használatos a legnagyobb lélekszámú német, és nem jön számításba a másik két

nagyobb nyelv, a spanyol és az olasz sem. Ezeknek a nagy múltú és bizonyos időkben nagyhatalmú nemzeteknek nehezebb lenyelni a békát, mint a kisebbeknek, amelyek tagjai már amúgy is hozzászórtak, hogy nyelveket kell tanulniuk, ha más népekkel akarnak kommunikálni.

A Fekete-erdőtől a Fekete-tengerig

Járjuk végig a Duna útját!

„Hej Dunáról fúj a szél, szegény embert mindig ér, Dunáról fúj a szél...” – ugye, ismeritek a népdalt? Mindig eszembe jut, ha a Duna közelébe kerülök. Gondolom, a rokonlelkek is így éreznek, akár Németországban, Magyarországon, vagy másutt „találkoznak” a folyóval. Van arra is példa, hogy újvidéki lány Budapesten mondta ki a boldogító igent, de nem akárhol, hanem a két várost összekötő folyón, egészen pontosan egy hajón. Romantikus esküvő lehetett, de azt is bizonyítja, hogy a Duna tényleg összeköt bennünket: embereket és vidékeket.

Akkor most nézzük végig ennek a hatalmas európai folyónak az útját képekben!

1. A Duna két patak, a Brigach és a Breg összefolyásával indul 2850 km-es útjára. A egyetlen folyó a világon, amelynek vízgyűjtő területén 19 ország osztozik. Emiatt tartják a világ „legnemzetközibb” folyójának.

2. Európa második leghosszabb folyójának szimbolikus forrása a Fekete-erdőben, Donaueschingennél. A díszes kút a Fürstenberg hercegek kastélyparkjában található.

3. Számos vízi erőmű található a folyam teljes hosszán. Az elsőket a 19. század végén építették, többek között Ulmban. A német egyetemvárost 1164-ben alapították.

4. A legrégebbi, még ma is álló és teljes mértékben használható híd a folyón a németországi Regensburgban található. 1135 és 1146 között építtette Büszke Henrik herceg, habár az építés költségeit a város kereskedői állták.

5. A Duna tíz országon folyik át, és vízgyűjtő területe további hét országot érint. Bécs a négy főváros egyike, amely a Duna mentén épült. Bécs keleti külvárosán halad át a folyó, a Kraftwerk Freudenau vízerőmű, amely egész Ausztria összes áramtermelésének negyedét állítja elő.

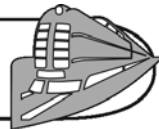

6. Az aszimmetrikus kötélhíd 1972-ben adták át Pozsonyban. Elnyerte Szlovákiában a század építménye címet. A híd pilonjának tetején, 95 méter magasan kilátó, illetve étterem található. A híd a város egyik turisztikai attrakciója.

7. A 417 km-es magyarországi szakasz egyik legszebb része a visegrádi Duna-kanyar, Budapest pedig a Duna egyik legszebb városa. Ezt bizonyítja, hogy 1987-ben az UNESCO világörökségi rangra emelte a

Margit-hídtól a Szabadság hídig terjedő 60 hektárnyi területet. A világörökség része továbbá a Budai Várnegyed, a Gellérthegy, a Gellért-fürdő, a Magyar Tudományos Akadémia, az Országház, a Gresham-palota, a pesti Vigadó és a Belvárosi Plébánia-templom.

8. Budapest legrégebbi hídja a pesti Roosevelt és a budai Clark Ádám teret köti össze. A Széchenyi István rendelkezésére készített Lánchidat 1849-ben avatták fel. A legenda szerint, amikor elkészült a híd, skót tervezője, Clark Ádám kijelentette, ha bárki bármilyen hibát talál benne, vízbe öli magát. Egy nap egy suszterinas felfedezte, hogy az oroszoknak nincsen nyelvük. Erre a tervező valóban a Dunába ölte magát.

9. Újvidéken 1999-ben a NATO légitámadásai egy kivételével az összes szerbiai Duna-hidat elpusztították. A hidak azóta sem épültek meg, kivéve a péterváradai vár alatti közúti hidat (felvételünkön előtérben, háttérben az ideiglenes vasúti híd).

10. Galambóc (Golubac) vára a XIII. század második felében épült egy egykori római erődítményből. A magyar történelem részét is képezi. A Duna mentén számtalan kastély és vár található, többet ezek közül kolostorrá alakították át.

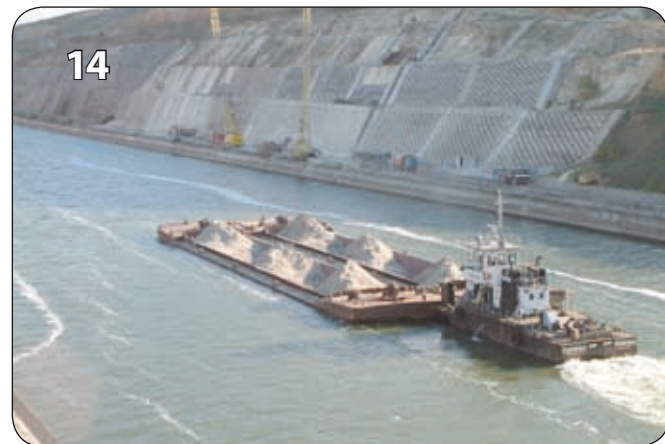
11. A nemzetközi Duna-napot június 29-én tartják 2004 óta, minden évben más tematikával. A folyó mélysége és sebessége nagyon eltérő az egyes szakaszokon. A Vaskapunál például elérheti a 70 méteres mélységet és az 5 m/s sebességet.

12. Egy XX. század eleji hidrológiai beszámolóban olvasható: „Tizenegy napon át barna, negyvenhat napig agyagszürke, ötvenkilenc napig piszkoszöld, negyvenöt napig világoszöld, öt napon át fűzőld, hatvankilenc napig acélzöld, negyvenhat napig smaragdzöld és hatvannégy napon át sötétzöld”. Ám ha a Nap állása kedvező, az ég pedig kék, a Duna is kéknek tűnhet. Ez ihlethette meg Strauszt is.

13. A Duna fontos nemzetközi hajóút. Mind a kereskedelem, mind a turizmus számára kiemelkedő jelentőséggel bír. A most készülő Dunastratégia egyik pontja a folyó teljes hosszának hajózhatóvá tétele. A gyakori vízi közlekedés azonban károsítja a folyót. A Dunát a világ tíz legveszélyeztetettebb folyója között tartják számon.

14. A Duna-delta határvidéket 1993-ban nyilvánította az UNESCO a világörökség részévé. Tízezer éve alakult ki, és itt található a világ legnagyobb nádállománya, ami 180 ezer hektáron terül el. A 801 463 négyzetkilométeres vízgyűjtő területtel rendelkező Duna végül a Fekete-tengerbe torkollik. Útja során 47 várost és négy fővárost érint, továbbá 300 mellékfolyó táplálja vizét.

Összeállította: N-a

Mi fán terem az iparművészet?

Népünk évszázadok óta művésze sok mesterségnek

Hogyan forrhatott össze ez a két szó: ipar és művész? Hiszen az ipar rideg mesterség, a művészet pedig szenvedélyes hivatás. Az iparművészet híd e kettő között. A formatervezés vagy design (dizájn) célja pedig az, hogy csészénk, ruhánk, könyvünk, autónk ne csak használható, hanem szép, tetszetős is legyen. Az iparművészetnek számos fajtája van, most csak néhányat érintünk.

Tudod-e? Ki az ötvös?

Az ötvösség vagy ötvösművészet, a fémeknek főleg kézi erővel történő művészi megmunkálását jelenti. A használati dísz tárgyak, kegytárgyak, díszedények tartoznak az ötvösség körébe, külön ágazat az ékszművesség és a nemesfémmel való dekoratív művészet. Magyarországon a XV. századtól kezdve virágzott az ötvösművészet, főleg a Felvidéken (mai Szlovákiában) és Erdélyben (mai Romániában).

Az ősi és a népi kultúrában a mester még művész is volt, de munkáit nem azért díszítette, hogy cifrábbak, eladhatóbbak legyenek, hanem azért, mert igényelte a szépet, meg akarta mutatni tudását, és üzeni akart. Ugyanis minden motívumnak jelentése volt, s ezt az egész közösség ismerte. Népünk évszázadok, sőt évezredek óta művésze sok mesterségnek – bukkantunk rá az erdélyi Napsugár gyermeklap korábbi számában erre az érdekes összefoglalóra. Ezeréves arany, ezüst tarsolylemez, veretek, csatok, korongok sokasága bizonyítja a magyar ötvösök messze földön híres művészetét. A lemezt meleg szurokra tették, úgy domborították bele az ősi jelképeket.

Késői utódaik, az erdélyi magyar és szász ötvösök is remekműveket alkottak. A tűz-

mánckészítésének titkát a kelták, a szkíták, a magyarok hozták be Európába. A rekesz- és sodronyománcon fém körvonalak rajzolják ki a mintát, és határolják el a színeket.

Misztótfalusi Kis Miklós a betűmetszést művelte páratlan művészi tökéletességgel. Amszterdamban a legelismertebb nyomdász volt, hazájában bíróság elé állították. Alkotásai Európa értékes könyvművészeti kincsei, betűit ma is használják. Korábban a festett üvegablak főleg a gótikus, a mozaikkép a bizánci templomok díszjele volt, a szecesszió idején lakóházakban, középületekben is megjelent. Róth Miksa alkotásai Mexikóban, Oslóban, Hágában, Marosvásárhelyen is láthatók.

Hajdan a paloták termeinek falát kézzel varrt vagy szőtt, mesés mintázatú és színezésű gyapjuszőnyegek, gobelinek („goblenek”) borították. A XX. században Ferenczy Noémi újította meg a magyar gobelin- és kárpitművészetet.

Művészek voltak a hajdani takácsok, ruhatervezők, varrónők is. A díszmagyar főúri viselet, de szabásában, díszítésében a népviseletet idézi. A történelmi és a népi jelleg ötvöződik néhány mai ruhatervező modelljeiben is. Az aranyművesek, kristályfaragók művészi megmunkált ékszereket, kegy- és dísztárgyakat remekeltek. A szecesszió korának ékszerei kisebb anyagi értéket, de több eredetiséget hordoznak.

A herendi (Veszprém közelében) porcelángyártás 180 éves. Ma is virágzik, ám kézzel festett, papírvékony porceláncsodák oly értékesek, hogy azokat csak kevesen tudják megfizetni. A pécsi Zsolnay család porcelángyára 150 éve kápráztatja el a világot a színes-mázás kerámiával, majolikával, porcelánnal, köztük szökőkutak, több város középületeinek tetőcserepei, díszburkolata, vagy más díszítőeleme.

Misztótfalusi Kis Miklós Bibliája 1685-ből

Róth Miksa ablakdíszje

Ősi jelképek a díszítőművészetben

A herendi porcelángyárban először távol-keletről származó porcelánkészletek eltört darabjait pótolták, de oly sikeresen, hogy egyfajta európai műhellyé váltak. Saját tárgyagyártásával később kezdtek el foglalkozni. A gyárból évente egymillió porcelántárgyat szállítanak ki több mint hatvan országba. Képünkön Vilmos és Kate, a brit hercegi pár nászajándéka készült

Botza Gyarmati Krisztina

ZSIBONGÓ

Újévi babonák az év első napjáról

A legtöbb újévi babona abból az elképzelésből fakad, hogy bármit is teszel az év első napján, az hatással lesz egész éves teljesítményedre. Némely hiedelem persze egészen bizarr...

1. Az írek szerint az év első napján minél zajosabbnak kell lennünk, hogy távol tartsuk a gonosz szellemeket. Hááát, ha a szilveszteri buli elhúzódik, akkor aztán garantáltan nem mer a közelünkbe férközni egyetlen sötét úr sem!

2. Jó sok babot kell enni, mindegy, hogy leves vagy főzelék formájában. A lényeg, hogy így a másnaposság is csillapodik.

3. Tilos sokáig aludni. Aki egész nap szendereg, az új esztendőben is lusta lesz, nem jut egyről a kettőre.

4. Az amerikaiaknál nagyon fontos az újév első másodpercében kapott csók, különben egész évben elkerül a szerelem és a boldogság.

5. Vigyázz a pénzedre és a pénztárcádra! Ha egyetlen dinárt is elveszítesz, peches leszel anyagi ügyekben az új évben. Nos, ha a babona butaság is, azért tény, hogy az apróra illik vigyázni, hiszen sok kicsi sokra megy...

6. Világszerte azt beszéljük, hogy a január elsején született babák a legszerencsésebbek. Kínában rengeteg nő próbálja visszatartani a szilveszterkor beindult szülést, hogy a bébi garantáltan az újév első napján lássa meg a napvilágot.

7. Régi angol szokás, hogy az év első napján mindig legyen rajtad valami új és valami piros, ami szerencsét hoz.

8. Ne kérj kölcsön pénzt január elsején, különben egész évben tartozások terhelik a válladat...

9. Apacs szokás, hogy az év első napján végig nyitva kell tartani a sátrad ajtaját, otthonod ablakát, hogy a rossz energiák távozzanak, a pozitív energiák pedig szabadon áramolhassanak a házba.

10. A legismertebb magyar szokás természetesen az, hogy bármit is teszel az esztendő legelső napján, az egész évben hat rád: ezért aztán legyél vidám, kedves, szorgalmas és boldog. Nos, szerintünk ez a babonaságtól függetlenül sem rossz ötlet, úgyhogy mi is ezt kívánjuk nektek!

Humoros karácsonyi SMS-ek

Távolság már nincsen, új idők járnak,
Huncut kis angyalkák sms-ben szállnak.
Szeretetet visznek, sok szép üzenetet,
Boldog karácsonyt így kívánok neked!

Karácsonyfa talpig díszben,
Szaloncukor sok-sok ízben,
Finomságok egész hada,
A csokinyuszi menjen haza!

Három napja díszíték, csípje meg a kánya!
Majdnem belefulladás a kiömlő gyantába.
Nagyolni akartam, de látom, rosszul tettem,
hogy luc helyett az idén mamutfenyőt vettem.

Mióta korcsolyáznak?

Mint az az ősskandináv Frithiof-mondából kitűnik, a korcsolyát a vikings már 700 esztendővel ezelőtt ismerték. Sőt hozzátehetjük azt is, hogy a korcsolya még korábban, már az őskorban is használatos volt. A közép- és észak-európai cölöpépítmények leletei között számos csontkorcsolya maradt ránk. Ez egyszerű marhacsontdarab, amelyet szíjjakkal erősítettek a lábhoz.

És a mai acélkorcsolya kinek a találmánya?

Éppúgy nem tudjuk, mint azt, hogy ki találta fel a csontkorcsolyát. Egy bizonyos: az acél élű korcsolya Hollandiából került Magyarországra. Talán a 17. században, a Hollandiában járt magyar diákok közvetítésével. Kezdetben persze ez igen egyszerű szerkezet volt. Sima falap, melybe hosszában vasélt vertek. A 19. században azután kialakult a ma is használatos korcsolyák valamennyi formája, fajtája. Sikerük oly nagy lett, hogy valóságos korcsolyaláz fogta el Európát. Korcsolyázott a német költő Klopstock és Goethe, de korcsolyázott a magyar reformkor nagy alakja, minden sportág igaz barátja: Széchenyi István is. Egyre-másra nyíltak a jégpályák, virultak a jégünnepélyek, és a korcsolyázás mind népszerűbbé vált.

A bátor mézeskalácshuszar

Egyszer volt, hol nem volt, a karácsonyfaerdőkön és a Mikulás ajándékgyárán is túl, fenn északon volt egy csendes kis város, a kis városka szélén pedig egy apró pékség. Az év végén ez a kis családi pékség tengernyi ropogós, életteli, barnára sült mézeskalácsnak adott életet. Egy hideg decemberi napon látta meg a napvilágot és kóstolt bele a kemencén túli életbe Mézeskalács Márton, a jóvágású, csinos mézeskalácshuszar. Néhány nappal Mártonunk születése után csodálatosan szép mézeskalácslányt keltett életre a pékmester. Amint Márton meglátta a frissen kisült, csodaszép mézeskalácslányt, efféle gondolatok költöztek a fejébe – no és persze a szívébe:

„Nála szebbet sose láttam,
Ilyen lányt még nem csodáltam.
Nincs nekem, csak az a vágyam,
Együtt éljünk egy kis házban.
Nevelgessünk sok apró mézesgyereket,
S szívünkben mindig legyen szeretet.”

Ettől kezdve boldogan éltek otthonukban, a kis pékség egyik kis üveges szekrényében, és a kis mézeskalácshuszar olyan lángolóan szerette Mártáját, hogy gyakran a piros színű cukormáz is szinte megolvadt szíve környékén. Márta pedig viszont szerette Mártonunkat.

Egy napon aztán egy idős, ősz hajú néni lépett be a pékség ajtaján kezében csomagokkal. Fáradtnak tűnt, és látszott rajta, bizonyosan messziről érkezett. Egy darabig föl s alá járkált a boltban, majd megállt egy kis üveges szekrény előtt, rámutatott valamire, és így szólt:

– Ezt szeretném! A kis unokám nagyon fog neki örülni.

– Rendben! – válaszolta a bolt udvarias eladónője, és keze máris a mézeskalács figurák felé nyúlt. Megragadta Mézeskalács Mártát. Beletette egy kis papírtasakba, és azzal odaadta a messziről jött, meggyötört, ősz hajú néninek, aki ránézett Mártára, almosolyodott, majd kilépett a bolt melegéből a fagyos, hideg télbe.

Mézeskalács Márton látva az előbb történeteket, ijedten nézett elkerekedett éj kék, cukormáz szemével, és azon tűnődött, hogy hová lett mézeskedvese, Márta. Szomorúság költözött Mártonunk szívébe. Napokig csak sírt, csak sírt az üveges kis szekrényben. Egyszer aztán, ahogy így siratta elveszett kedvesét, a szeretet könnyei végigfutottak testén, és arra lett figyelmes, hogy megelevenednek tagjai. Megmozdult a keze, a lába, a fejével bólintani tudott, a szája mosolyra húzódott ettől a felfedezéstől. Több se kellett Mártonnak, megigazította magán piros huszáruháját, a

fején a szép tollas sisakot, magához vette hűsleges kardját, és nekivágott a nagyvilágnak, hogy megtalálja az ő Mézeskalács Mártáját, aki a szívének a legkedvesebb ezen a világon.

A kis mézeskalácshuszar napokon át bolyongott céltalanul, várva a csodát, hogy egyszer csak megtalálja kedvesét. De Márta nagyon messzire került Mártontól. Egy este aztán a kis mézeshuszar és az ő hűsleges paripája, Ráró leheveredtek egy falucska szélén, hogy megpihenjenek. Már majdnem elaludtak, amikor aranyszínű fényre lettek figyelmesek. Egyszer csak egy szőke, aranyruhas teremtmény jelent meg előttük.

– Gazdám, ez itt egy... igazi... angyal! – kiáltott meglepetésében Ráró, a ló. Ráró nagyon okos paripa volt, és beszélni is tudott.

Az angyallány eleinte csak állt, majd kis idő elteltével egy mosoly kíséretében a következőt mondta Mézeskalács Mártonnak:

„Három jó cselekedet az ára,
Csaljál mosolyt emberek arcára,
Őszinte örömet és hálát,
És egykettőre közel lesz Mártád.”

Azzal az angyal olyan gyorsan, amilyen gyorsan érkezett, köddé vált. Mézeskalács Márton törte a fejét, hogyan tudna három efféle cselekedetet véghezvinni egy ilyen mézeskalács legény, mint ő. Végül Ráró törte meg a csendet:

– Tudod, Márton – mondta Ráró, a mézeskalács ló szomorúan –, mi a magunkfajta mézes nyalánkságok sorsa karácsonykor? Megesznek minket! Minden mézeskalács figura, csokoládé és sütemény rémálma. Amikor kicsi voltam és rosszat tettem, mindig azzal riogattak, hogy nemsokára itt a karácsony. Akik túlélnek a karácsonyt, azok a szerencse fiai... vagy lányai. Gyorsan kell cselekednünk, mert nem akarom úgy végezni... mint a többség... Sokáig szeretnék még az élő mézeskalács figurák sorában lenni! Sikerülni fog, meglátod!

– Igazad van, Ráró, hűsleges paripám!

Amint Márton kimondta e szavakat, a hátuk mögül zaj hallatszott. Valaki vékony hangon, de annál hangosabban zokogott a sötétben. Márton és Ráró egyszerre fordultak hátra, a zajforrás irányába. Egy közeli padon, a templomkertben egy hatévesforma kisfiú sírt. Mézeskalács Márton és paripája egy darabig zavarodottan nézett a fiúcskára, majd kisvártatva odaléptek hozzá mindketten, és megszólították.

– Mi a baj? Miért sírsz, te kicsi ember? – kérdezték Mártonék.

A kisfiúnak meglepetésében – amiért ebben a pillanatban épp két mézeskalács figura kérdezősködik a hogyléte felől – tátva maradt

a szája. Kis idő múlva azonban válaszolt újdonsült ismerőseinek:

– Apa és anya... Mi szegények vagyunk. Anya és apa... Elveszítették a munkájukat... Nem tudunk mit enni... Éhesek vagyunk – mondta Peti szipogva.

A két kis mézeskalács figura törte-törte a fejét, hogyan is tudnának segíteni Petin és a családján. Végül Mézeskalács Márton így kiáltott fel:

– Támadt egy jó ötletem! Gyere ide hozzám, Peti, és törj egy darabot a karomból! Szívesen adom. Fogadd el tőlem, hisz enned kell!

Peti rövid ideig tétovázott, majd félénken odalépett Mártonunkhoz, remegő kézzel megfogta a mézeskalácsfiú kezét, és óvatosan – hisz nem akart fájdalmat okozni jövevényének – tört egy darabot Márton karjából. Márton, ahogy a karját tartotta, meglepődve vette észre, hogy nem érez fájdalmat. Még nagyobb volt a csodálkozása, amikor észrevette, mi történt törött karjával. Az a hiányzó rész, amelyet közben Peti már jó étvágygyal elfogyasztott, újra kinőtt, és karja ugyanúgy nézett ki, mint annak előtte. Márton biztatta a kisfiút, hogy törjön még karjából néhány finom falatot, és vigyen haza az apukájának és anyukájának, hogy ők is jól lakjanak. Peti boldogan evett, Márton karja pedig csodák csodájára minden esetben újra kinőtt. Miután a kisfiú végzett az evéssel, boldog mosollyal ölelte meg a két mézeskalács figurát.

– Köszönöm nektek, hogy segítettek nekem és a családomnak. Sosem fogom elfelejteni, amit értünk tettetek – búcsúzott Mártonéktól Peti.

Márton és hű paripája meghatódva néztek a távolodó Peti után. Nem sokkal ezután fényességet láttak leereszkedni az égből. Az angyallány volt az, akivel korábban találkoztak.

– Márton, nagyon hősiesen viselkedtél. Boldoggá tettél egy egész családot. Már csak két jócselekedetet kell véghezvinned, és megmutatom az utat Mártádhoz.

– Köszönöm a szép szavakat, anyalka – mondta Mézeskalács Márton.

– Jutalmul bátorságodért, az északi szél elröpít benneteket egy segítségre váró idős emberhez. Ez a bácsi sokat fohászodik azért, hogy a karácsonyt az unokáival tölthesse. A ti feladatotok az lesz, hogy teljesítsétek az álmát.

Miután az angyallány elmondta e szavakat, azon nyomban eltűnt. Nemsokára szelesre fordult az idő. Az északi szél eljött a két mézeskalács utazóért. Felkapta, és messzire repítette őket. Amint földet értek, egy kis kunyhót pillantottak meg, amelynek kéményéből szürke füst szállt fel. A házigazda, az idős bácsi az ablakból kukucskált kifelé, így várakozott érkező

vendégeire. Tudta, hogy bármelyik pillanatban megérkezhetnek, hiszen égi jelt kapott egy aranyfényű angyallánytól. Mézeskalács Márton és Ráró kopogtattak a ház ajtaján, mire a bácsi hamarosan ajtót nyitott nekik, és betessékelte őket.

– Szervusztok, kis mézeskalács figurák! Egy angyalka jelent meg tegnap nekem este. Ó mondta, hogy ti majd a segítségemre lesztek – mondta reménykedve János bácsi.

– Miben tudunk segíteni? – kérdezték Mártonék.

– Nagy az én gondom... Idős vagyok... Nehezen utazok... Nem merek már vonatra, villamosra, repülőre szállni... Félek tőle már... Viszont... Szeretném látni a fiamat és a kis unokáimat... de nagyon messze vannak tőlem... Angliában élnek... Karácsonyra szeretnék eljutni oda... Ez a legnagyobb vágyam.

A messzeség gondolatára Mártonnak könnyek gyűltek a szemébe, olyannyira vágyódott már elveszett kedvese után. Kísírta magát, majd így szólt:

– Meg tudom érteni, János bácsi. Nekem is messze van az, akit nagyon szeretek. Reggelig gondolkodnánk Ráró lovammal, hogy mit lehetne tenni.

– Köszönöm a kedvességeket! – mondta János bácsi.

Az idős ember bevezette őket egy szobába, ahol az éjszakát tölthették. János bácsi jó éjszakát kívánt nekik, és azzal nyugodni tért. A két kis mézeskalács figura pedig egész éjszaka törte a fejét azon, hogyan is segíthetnének az idős embernek. Mikor megvirradt, Mártonék izgatottan keltették fel János bácsit.

– János bácsi, megvan a megoldás! Együtt karácsonyozhat a fiával és az unokáival!

– Igazán? Meséljétek el, mit találtatok ki! Hogyan jutunk el a messzi Angliába?

Ráró beszélni kezdett, de János bácsit nem lepte nem a beszélő lovak látványa. Biztosan látott már ilyet, vagy beszélt a nyelvüket, vagy egyszerűen csak hitt a csodákban.

– János bácsi, fessen rám cukormázból szárnyat, és kívánja erősen, hogy repülni tudjak!

A bácsi nem sokáig vesztegette az időt. Csodaszép szárnyat készített Rárónak, miközben arra gondolt, hogy mézeskalács papírpán repül a fia és az unokái felé Angliába. Mikor készen lett, összeszedte az úti csomagjait, és felpattant Ráróra. Mézeskalács Márton pedig izgatottan ült fel János bácsi mögé. Ráró elrúgta magát a földről, és pár pillanat múlva már úton voltak észak felé. Hosszú utat tettek meg a levegőben, mire estére Angliába értek. Amint földet értek, egy takaros kis házíköt pillantottak meg. Az idős embernek könny szökött a szemébe, amikor felismerte a házat. Kopogtatott. A fia nyitott ajtót.

– Apa... apa... Hihetetlen, hogy itt vagy. Úgy örülök! Micsoda meglepetés! – mondta a fiú, miközben az apját ölelte. Ekkora már János bácsi unokái is megjelentek, egyenként ugorva nagyapjuk nyakába.

– Nagyon hiányoztatok! Bevinnétek a csomagjaimat? Mindjárt én is megyek – mondta János bácsi.

– Igen! – mondták kórusban a boldog család tagjai.

János bácsi örömtől sugárzó arccal köszönte meg Mézeskalács Mártonéknak a segítséget.

– Nagyon boldoggá tettetek engem. Régebben én segitettem az embereken azzal, hogy meggyógyítottam őket, most viszont én kaptam tőletek segítséget. Ha bármikor segíthetek nektek valamiben, tudjátok, hol lakom. Köszönöm nektek! Boldog karácsonyt!

– Boldog karácsonyt, János bácsi!

János bácsi elbúcsúzott Mártonéktól, és be ment a családjához. Valóra vált a legnagyobb álma. Márton és Ráró elérékenyülve álltak a házíköt előtt, amikor is megjelent az ismerős sugárzó aranyfény és az angyallány.

– Büszke vagyok rátok, kis mézeskalács figurák! Ezért a szép cselekedetért cserébe elröpülünk együtt arra a helyre, ahová Mézeskalács Mártát vitte az idős néni. Ott azonban még egy próbát kell kiállnotok. Indulhatunk?

Márton és Ráró bólintott. Az angyalka egy mosoly kíséretében arra kérte két útitársát, hogy öleljék át erősen. A levegőbe emelkedtek, és meg sem álltak az idős néni házáig. Kopogtattak a ház ajtaján. Nemsokára az ősz hajú, idős néni állt az ajtóban. Az angyalka szóba elegyedett a nénivel, mivel már régóta ismerték egymást. Estéknél Rózsika néni ugyanis rendszeresen beszélgetett az angyallánnyal, és kérte tőle a kis unokája gyógyulását.

– Rózsika néni, újra én vagyok az, az aranyfényű angyallány. Két útitársam, a két derék mézeskalács figura segíteni szeretne a kis Juditkán.

– Gyertek csak be!

Azzal Rózsika néni leültette vendégeit. Ekkor Mézeskalács Márton törte meg a csendet:

– Rózsika néni, Mézeskalács Márton vagyok. Segíteni szeretnék a kicsi Juditkán. Én és Ráró lovam szeretnénk éjszakára maradni, hogy kitalálhassuk, miképpen segíthetnénk.

Rózsika néninek remény gyúlt a szívében, hogy újdonsült vendégei talán segíthetnek, hogy a kis Juditka újra egészséges legyen. Azzal bevezette őket egy kis, csöndes szobába, és magára hagyta a két jó barátot.

A két kis mézeskalács figura tanakodott egész éjjel, de nem sikerült megtalálniuk a megoldást. Csalódottan nézték a napfelkeltét, amikor Márton hirtelen felkiáltott:

– János bácsi! Régen doktor bácsi volt, és sok mindenkin segített! Szóljunk az angyalkának, hogy röptse ide az északi széllel. Biztosan meggyógyítja Juditkát.

– Nagyon jó ötlet, Márton! – ujjongott Ráró.

Szaladt a két jó barát az angyalkához, aki örömmel teljesítette a kérésüket. Néhány óra múlva pedig már kopogtattak is a kis házíköt ajtaján. János bácsi volt az.

– Jó napot kívánok! Doktor vagyok! Szeretném megvizsgálni Juditkát – mondta udvariasan János bácsi.

Rózsika néni beengedte, és Juditka szobájához vezette a doktort. János bácsi megvizsgálta a kislányt, és adott neki gyógynövényekből készült orvosságot. Csodák csodájára a kis Juditka napokon belül újra egészséges volt. Rózsika néni nem győzött hálálkodni – hol az angyalkának, hol János bácsinak, hol pedig a két leleményes mézeskalács figurának.

– Köszönöm szépen a segítségeket. Tehetek-e én is valamit értetek? – kérdezte a boldog nagymama.

– Igen – mondta Mézeskalács Márton izgatottan.

– Mit tehetek érted, te derék mézeskalács-husár?

– Nemrég el tetszett hozni Juditkának a viláig legszebb mézeskalácslányát, egy kisvárosi pékségből. A mézeslányka az én kedvesem, Mézeskalács Márta. Szeretném őt visszakapni.

Azzal Rózsika néni kiszaladt a konyhába, és behozta Mártát. Mártonunk megölelte, megcsókolta a mozdulatlan mézeskalácslányt. Mézeskalács Márta tagjaiba hirtelen élet költözött. Azonnal felismerte kedvesét, és sírva borult Márton nyakába. Újra egymásé lettek. Nem telt bele egy év, és a következő karácsonyra teljesült Mézeskalács Márton minden álma.

„Együtt élünk mézesházban,
Örömben és boldogságban,
Körülvesz minket a szeretet,
És a mézeskalács gyerekek.”

Ráró pedig azóta is boldogan legelészik a mézeskalácsház istállójában.

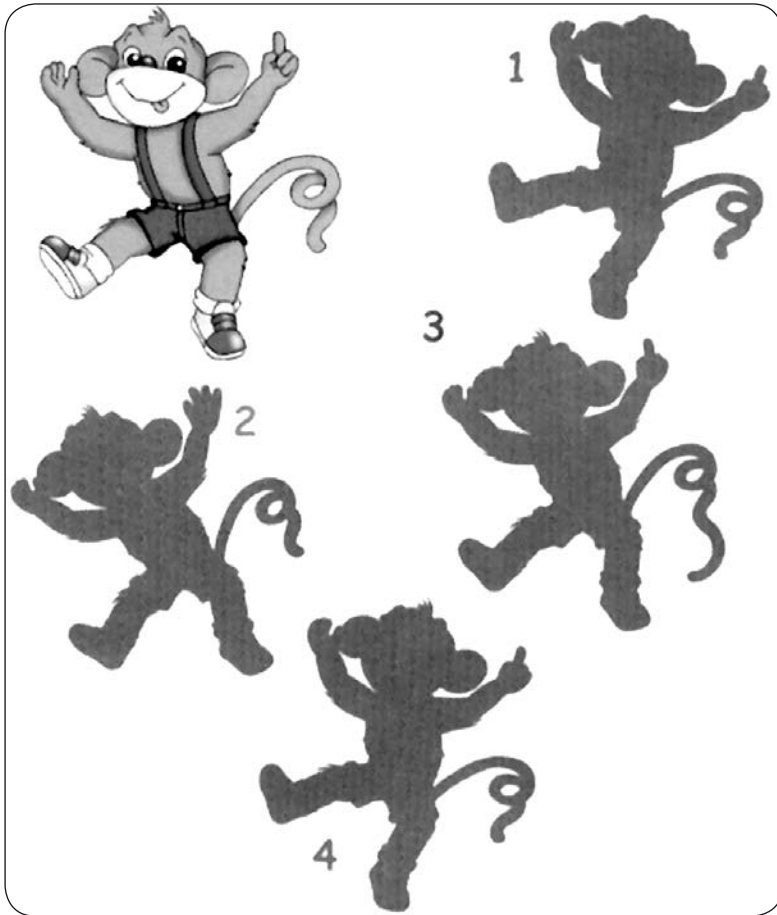
Itt a vége, fuss el véle!

Orbán Andrea

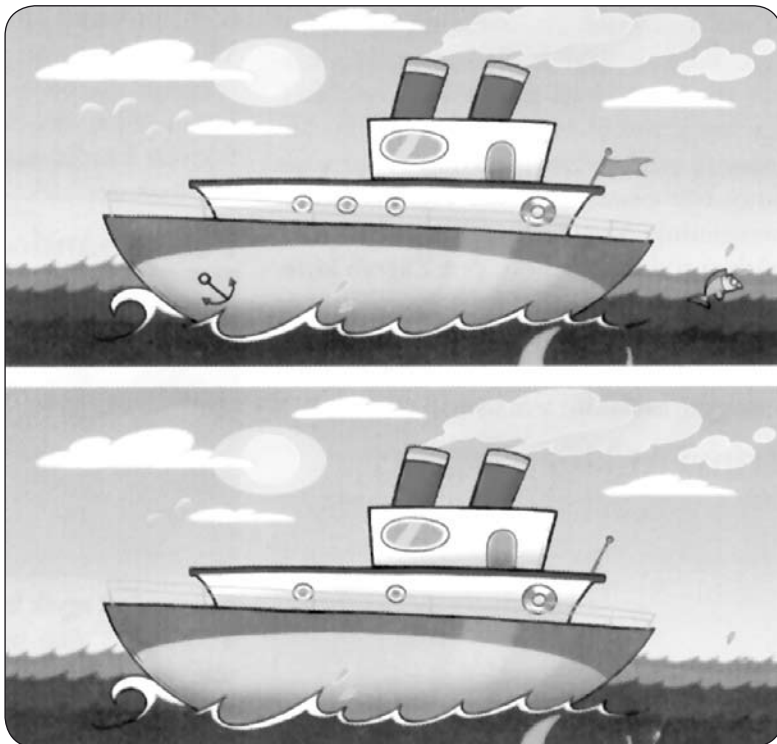

Kismajom

A táncoló kismajomnak szerinted melyik az árnyéka?

Különbség

Keress meg a két kép közötti különbségeket! Öt van belőlük.

Szudoku – japán rejtvény

Írdd be az 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9-es számokat az ábra négyzeteibe úgy, hogy egyetlen sorban és oszlopban se legyen kétszer ugyanaz a szám. Ugyancsak nem szerepelhet két egyforma szám egy-egy vastagon kereshetett területen belül sem.

Könnyű

		2		7				4
4			8	1	2	7	6	
			9				8	
	2			8			3	6
5		8	1		3	4		7
7	3			6			1	
	1				8			
	9	6	7	5	4			1
2				3		8		

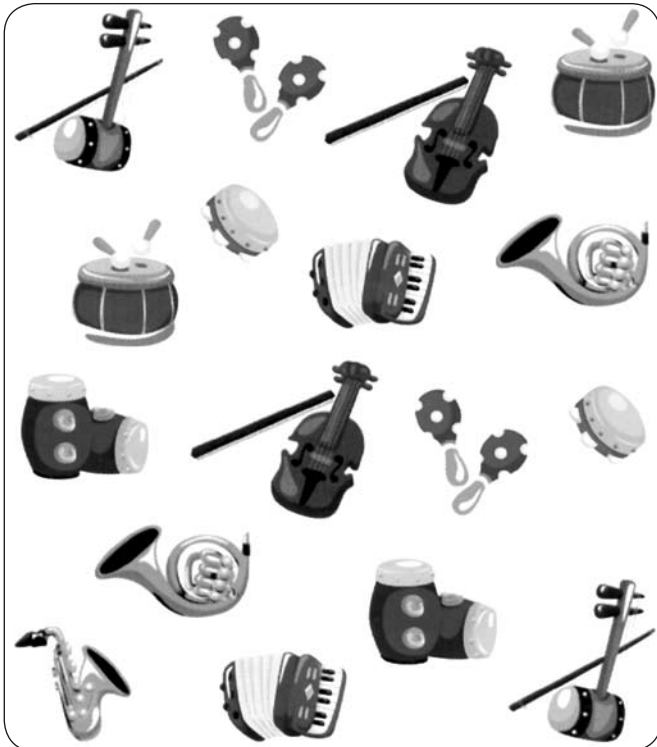
Közepes

			2	6		5		
		8		7				9
3			4		1			
	2	3			4	6		
4				3				5
		7	1			8	3	
			8		5			6
8				4		9		
		5		2	7			

Nehéz

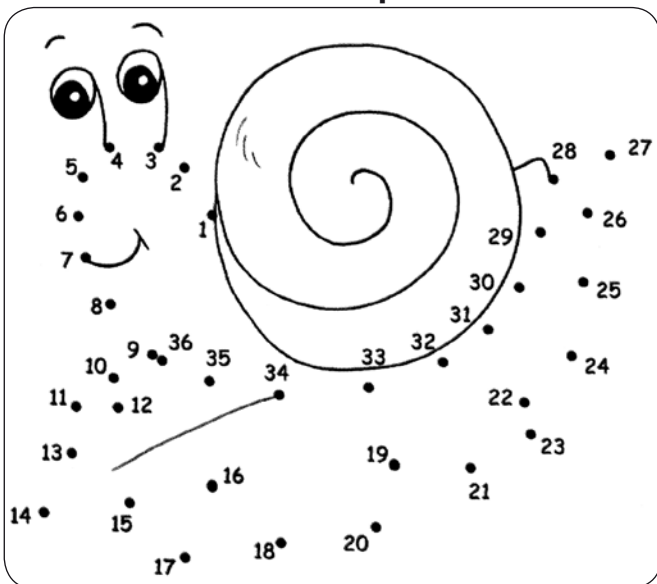
			9			3		6
			8		3	9		4
	8							
8			3	7			5	
	3			4			6	
	4			1	5			2
							4	
4		2	5		6			
6		8			7			

Hangszerek

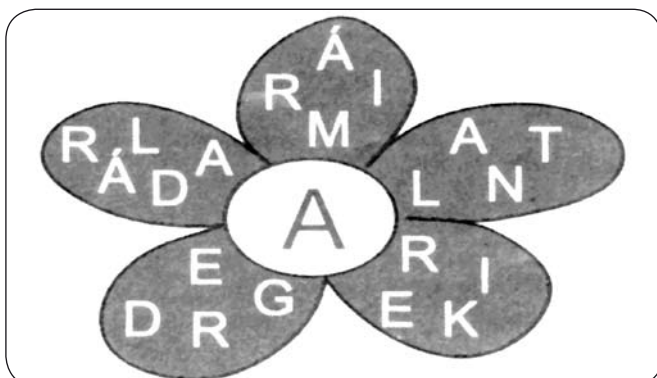
Keresd meg azt a hangszert, amelyiknek nincs párja a képen!

Mi van a képen?

Vajon mi van a képen? Ha a számok mellett sorban összekötöd a pontokat, megtudod, mit ábrázol a kép.

Virágom, virágom...

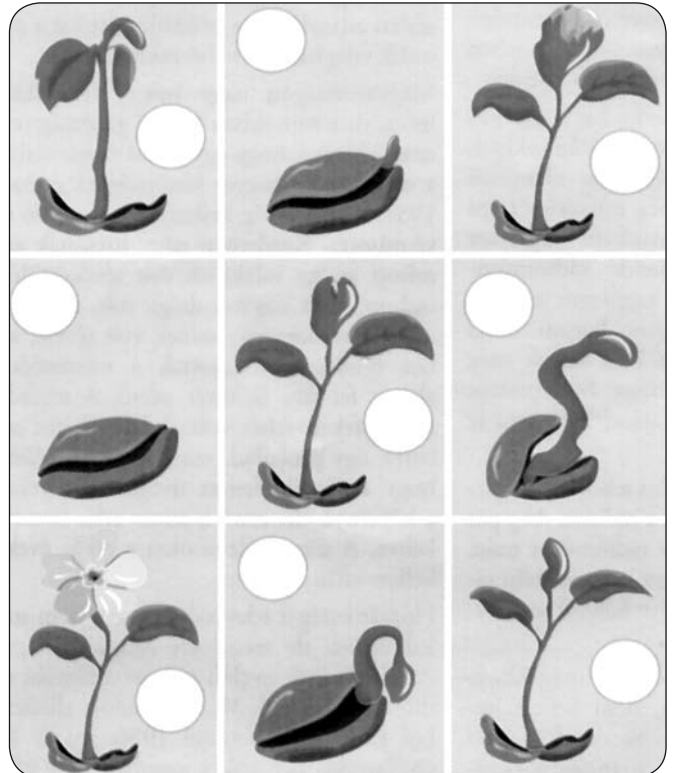

A virág szirmaiban egy-egy nevet bújtattunk el, a középső betűt mindegyikhez használd fel.

TARKA OLDAL

Növény fejlődése

Rakd időrendi sorrendbe a növény fejlődésének szakaszait!

Keresd a párját!

Szorzó tábla

Nagy forgószél támadt, és felkavarta a szorzótábla számait. Keretezd be különböző színekkel a 2, a 4, az 5 és a 8 többszörösét!

Az Év Természetfotói 2014

Immár 22. alkalommal írta ki az idén a naturArt – Magyar Természetfotósok Szövetsége Magyarország és a régió legrangosabb természetfotós megmérettetését.

A pályázat ezúttal minden eddiginél szorosabb versenyt eredményezett: az értékes és komoly szakmai elismerést jelentő díjakért

Az Év Természetfotója – Selmeczi Dániel, az Év Búvár-fotósának, Körben című képe lett, a fotón fattyúteknős látható

több mint hatvan alkotó 98 műve versengett. A szoros versenyt mi sem jelzi jobban, mint az a tény, hogy a zsűrizés során a két legjobb kollekció között alig néhány pontnyi különbség döntött.

„A száraz számokat illetően van egy adat, amely különösen szívet melengető számunkra: az elmúlt huszonegy esztendő során soha

Az Év Természetfotója Daróczi Csaba lett Aranybika című képével

A természet féktelen energiái, zabolátlan erők kategória győztese Forster Ádám És mégis forog a Föld... című asztrófotója

nem jutott a pályázat utolsó fordulójába ilyen sok alkotó fotográfiája” – mondta a szenttamási születésű, Magyarországon élő Radisics Milán, majd így jellemezte a beérkező pályaműveket: „A beküldött versenyművek rendkívül magas színvonalra egyben tökéletesen leképezi azt a fejlődést is, amely a fotótechnikában és az ahhoz kapcsolódó műszaki, informatikai területen megfigyelhető. Fotográfusaink bátran kísérleteznek, a legvégső határokig, sokszor a zsűrit is nehéz feladat elé állítva.”

Az idei pályázat érdekessége, hogy Máté Bence, az Év természetfotója korábbi négyszeres győztese, a világszerte sikert sikerre halmozó magyar fotós ezúttal mindössze egyetlen képpel szállt ringbe, s ez a fotó meg is nyerte a Napnyugtától napkeltéig kategóriát. Ugyanezzel a képpel Máté Bence a világ legfontosabb természetfotós pályázatán, a BBC Wildlife Photographer of the Year 2014 versenyen néhány hete győzött a madárfotók kategóriájában. (Ng.hu)

Az Év Ifjú Természetfotója – a tavalyi győzelme után másodszer – Balla Tihamér lett

Csuszka egy etetőtálán

A madáretetés ma már nemcsak a családok őszi, téli tevékenységének a része, hanem az óvodai és iskolai nevelés része, legalábbis annak kellene lennie.

Magyar nyelven először 1890-ben jelent meg ismeretterjesztő könyv, A hasznos madarak védelméről címmel. Írója Bornemissza Zoltán fatenyésztési vándortanár, felvilágosult gondolkodó a madarak téli etetésének lehetőségére és fontosságára is felhívta az olvasók, különösképpen pedig a gazdálkodók figyelmét: „Ezen füzetke célja a mező- és erdőgazdaságra nézve hasznos madarak, és egyéb állatoknak megismertetése, továbbá célja a madarak észrevehető fogyásának okát feltárni, s ennek meggátolására minden természetbarát, de különösen, saját jól felfogott érdekében, a gazdaközösség figyelmét felhívni.” – írta. Nem sokkal később Herman Ottó 1901-ben megjelent, A madarak hasznáról és káráról című művében már külön fejezetet szentelt a madáretetésnek.

Így kezdődött az a ma is tartó, a lakosság egészét megszólító, a szó legnemesebb értelmében vett népnevelő munkálkodás a 19-20. század fordulóján. Ennek részeként

követelte Herman Ottó, hogy az Amerikai Egyesült Államok mintájára a hazai közoktatásban is vezessék be a madarak és fák napját. Ez 1906-ban meg is történt.

Ezt a munkát folytatja az idén negyvenéves Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) is, melynek 2002-ben indított lakossági Madárbarát kert programjának egyik központi elemét a téli madáretetés képezi. Napjainkra a fogyatkozó madarak védelmére való odafigyelés még fontosabb, mint madárvédő elődeink idejében, pedig már őket is az aggodalom készítette megszólalásra.

Herman Ottó, Országos Állatvédő Egyesület, 1900. évi február 25-én tartott közgyűlésén a következő aggályokról számolt be: „A mi pedig külön is készlet és följosogít, ez az, hogy mind ritkábban látom kelni égfelé a pacsirtát; leghűségesebb barátunk, a füstli fecske mindinkább elmaradoz fészektől; a kert, az erdő és liget fáinak, bokraiban sűrűjében nincs mozgás. ... A mi tájainkon pedig elhallgat a »pittyapaly« s ha Arany János élne, csak elvéve hallhatná meg a kis párok szerelmi vallomását, melyet kevés sorban oly mesterileg leirt volt.”

„...Hullámzó vetés közt
Búvócskázik a fűrj; suttog a nő: »vá-vá«
Nyomon úzi a hím s három pityapalyt
Örömmel kiált rá....

...Túl a kékes erdő,
A tájnak sötétebb keskeny karimája;
Jól kilátszik, mert még délibáb nem önte
Árvizet alája.

Száz meg száz madárhang
Szól az árnyas erdőn, titkait beszélvén;
Bokorról bokorra lomha kakuk szállong
Szellős róna szélén.

Olvasatlan ígér
Hosszu, hosszú évsort, melyből egy se tölt el,
Melynek mindenikén örökös tavasznak
Reményszíne zöldell.”

Így álmodott a tavaszról Arany János Télben című versében.

2014 decemberéhez kettős évforduló is kapcsolódik tehát a madáretelési szezonkezdethez. 125 éve jelent meg Bornemissza Zoltán madáretetést is népszerűsítő könyve, és szinte napra pontosan száz éve, 1914. december 15-én ütötte el egy szekér Herman Ottót a Múzeum körúton, aki az itt szerzet lábszártörés miatti fekvés szövődményeként kialakult tüdőgyulladásba halt bele december 27-én.

Barátposzáta

Nagy falatokkal néz szembe a mezei veréb

Ősi rovaremészítő növény maradványai

Német kutatók őskori rovaremészítő növények leveleit fedezték fel az oroszországi Kalinyingrád melletti lelőhelyről származó borostyánokat vizsgálva. A vizsgálat egy nagyszabású projektum része, amelynek keretében azt próbálják kideríteni, milyen ökológiai tényezők miatt képződött annyi borostyán a térségben. Ezek a húsevő növények mai leszármazottja a Dél-Afrikában honos Roridula-nemzetség, amelynek két faja, a Roridula dentata és a Roridula gorgonias ismert. Bár ragadozóknak minősülnek, a gyakorlatban nem húsevő növények, csupán csapdába ejtik ragacos leveleikkel az apró rovarokat, majd várnak, amíg nagyobb rovarok rá nem találnak a csapdában lévőkre, és fel nem falják az áldozatokat. A növény számára a táplálékot a nagyobb rovarok váladéka adja. (MTI)

RÜGYFAKADÁS

A kisangyal

Sokan mondták már, hogy én egy „igazi kisangyal” vagyok. Elhiszem, hogy tényleg így gondolják, de nem biztos, hogy mindig megérdemlem ezt a címet.

Átlagos tizenkét éves, barna hajú, sötét szemű lány vagyok. Sokszor hallottam már, hogy szép, kedves arcom van. Lehetséges, hogy sokan az első benyomás alapján ítélnék meg? Valószínű.

A felnőttekkel különben mindig tisztelettudóan és udvariasan viselkedem. Ez megmagyarázza, hogy ők mi okból gondolnak úgy rám, mint kisangyalra.

Gyermektársaságban általában visszahúzódó, tartózkodó vagyok. Általában lenyelem a piszkálódást, és a rám ragasztott jelzőket, mint például azt, hogy „szent”, vagy legalábbis elintézem egyetlen sötét, sértett, leki-sinylőnek szánt tekintettel.

Nem szokásom a verekedés és a csúfolódás. Kedves és segítőkész igyekszem lenni, nyitott vagyok arra, hogy meghallgassam osztálytársaim mondanivalóját, és még akkor is képes vagyok mosolyogni, mikor untat a téma, vagy magamban azt gondolom, hogy gyerekes butaság. Persze, előfordul, hogy csak unottan állok a sarokban, biccentek, ha mondanak nekem valamit, de közben egészen máshol jár az eszem. Ám ez nem olyan gyakran fordul elő.

A barátaim tehát a jó tulajdonságaim: a kedvességem és a nem túlzottan szókimondó természetem miatt mondják rám, hogy kisangyal vagyok, a szüleim pedig azért, mert mindig szót fogadok és segítek nekik, amiben csak tudok.

Sokszor gondolkodtam azon, megérdemlem-e ezt a jelzőt. Egyrészt igen, mert tényleg kedves vagyok az emberekhez, másrészt nem, mert néha csak képmutatásból teszem.

Kedves vagyok, mert ezt várják el tőlem, és kedves vagyok, mert kedves akarok lenni.

Hogy melyik az igazi énem? Nem tudom, de amit magamból mutatok, azt hiszem, megérdemli a „kisangyal” jelzőt.

Tóth Noémi, 6. osztály, Jovan Mikić iskola, Szabadka

Tíz év múlva

Tíz év hosszú idő, annyi minden történhet velem, hogy odáig tervezni szinte lehetetlen.

Néha azért álmodozom. Az első vágyam szerető férj és gyerekek. A másik egy olyan állás, amelyet szeretek. Gyerekekkel szeretnék foglalkozni, ez biztos. Pontosan hogyan? Ez még a jövő kérdése. És kutatni is szeretnék. Imádom a távol-keleti kultúrát, főleg Japánt és Koreát, de más országok is érdekelnek. El szeretnék jutni oda, és útikönyveket írni. Szeretnék írni, és szeretnék híres lenni, hogy ha az osztálytalálkozón megkérdik, te mit csinálsz, akkor büszkén mondhattam: én írtam ezt meg ezt a könyvet, olvas-tatok?

Persze, ezek csak gyerekálmok.

Apró Klaudia, 7. osztály, Samu Mihály iskola, Péterréve

Az én Tündérhonom

Számomra a Tündérhon, a boldogság egy tábla csokoládé. Na, jó, még-se.

A csokoládé sokak szerint boldogsághormont termel, ami igaz, de ettől függetlenül mindenki mástól lesz boldog. Van, aki megőrül egy szál virágnak, de vannak olyanok is, akik limuzinra, sportautókra és a legdrágább ruházatra vágyanak. Akadnak nagyravágyó, pénzéhes emberek, akiknek semmiféle érzés nincs a szívükben. Az ilyen emberek barátokról sem hallottak. Szerintük az is megvehető pénzben. Az élet apró örömeit egyáltalán nem tudják értékelni. Pedig ezek a legfontosabbak. Mert minden nap remek nap, hogy élhetek. Nekem elég annyi, hogy a számomra fontos személyek: a családom, a barátaim boldogok. Az ő boldogságukat látva én is az leszek. Egy őszinte mosoly, egy örömteli tekintet mindennél többet ér.

A boldogság egy egyszerű szó, amely mindenkinek mást-mást jelent. Én mégis úgy gondolom, hogy boldognak lenni a legjobb dolog a világon, hisz olyankor minden szebbé és jobbá válik.

Gulyás Valentina, 8. osztály, Szervó Mihály Általános Iskola, Padé

Kedves Pajtások!

Meglepően sok munka érkezett szerkesztőségünkbe december folyamán is. Azért meglepő, mert a félév végén csúcsosodnak a teendőitek, ráadásul közelednek az ünnepek, szaporodnak a különféle feladatok. Már csak ezért is örömmel vettünk minden küldeményt, a tartalmukról a második félév első számában számolunk be.

Interjú a földművesekkel

Két földművessel beszélgetek, akik elmondják, milyen volt hatvan évvel ezelőtt a munkájuk.

- Mikor kezdődött akkoriban a földművesek napja?
  - Egy átlagos földműves napja ötkor kezdődött, s este nyolckor fejeződött be.
  - Volt, amikor még ennél is korábban kellett felkelniük?
  - Igen, volt. Az aratás hajnali kettőkor kezdődött.
  - Hogy zajlott az aratás?
  - A férfiak kézi kaszával dolgoztak, utánuk jöttek az asszonyok, szedték a markot.
  - Mikor volt a pihenő?
  - Délben. Akkor volt az ebéd is. Csak akkor álltunk meg. Nem volt pipahuja.
  - Mit fogyasztottak?
  - Kenyeret, szalonnát. Volt olyan gazdánk is, aki délben mindig hozta az ebédet. Hol babot hozott, hol csirkepaprikást.
  - Amikor learatták a termést, mit csináltak vele?
  - Keresztetektet raktunk belőle. Egy kereszt tizennyolc kévéből állt. Bizony, nagyon nehéz munka volt az.
  - Hány keresztet csináltak meg naponta?
  - Körülbelül olyan 40-50 keresztet csináltunk.
  - Volt a fizetség?
  - 150 kg búza, 5 kg kenyér és 1 kg házi szalonna.
  - Szerettek dolgozni?
  - Igen, nagyon szerettünk.
  - Aratáson kívül csináltak még mást is?
  - Persze, kukoricát is törtünk.
  - Elárulják, hogyan zajlott ez?
  - Igen. Kézzel szedtük meg cövekkel. A szárát vágóval vágták, majd kévébe kötötték, és kúpokba rakták. 500-600 kéve volt egy hold földön. Egy holdat ketten szedtünk.
  - Hol tárolták a kukoricát?
  - Góréban tároltunk.
  - Télen mi volt a földművesek munkája?
  - Fát vágunk a töltés mellett.
- Fekete Lúcia, 7. osztály, Samu Mihály iskola, Péterréve
A ravasz macsó
- Eliindult két jó barát kincset keresni. Elöl kullogott a macsó, s mögötte vánszorgott a kutya. A csalafinta maci megpillantott egy fát. „Na, kutyus ebben a lyukban rejtőzik egy kincs!” A kíváncsi kutya azonnal benyúlt a kincser, de nagy meglepetésére egy méhkaptárban kotorászott. Megtámadták a méhek. Ijedtében úgy elfutott, mint akit puskából lőttek ki. A csalafinta maci jóízűen elfogyasztotta a mézet, a kutyát pedig jól összecsupkedték a méhek.

Brada Petra, 3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Nagy Anna, 3. osztály, Sonja Marinković iskola, Nagybecskerek

Karácsony reggele

Most van karácsony reggele,
Jól esik a szoba melege.
A fenyőfa alatt ajándékok sorakoznak.
Az égből sűrű pelyhek hullanak.
Így kiálltok: „Esik a hó!”
Boldogan mosolyog Télapó.
Örvendezik minden gyerek,
Hisz adhatnak sok szeretetet.

**Guti Krisztina és Varnyú Róbert, 5. osztály,
Samu Mihály iskola, Óbecse**

Bagoly

Hu –hu, hu – hu
– szól a bagoly városomban.
Meg akarom nézni őket azon nyomban.

Kinézek az iskolám ablakán,
és mit látok ott fenn a fán?!
Baglyok ülnek szép sorjában,
pihengetnek az estre várva.

A bagoly esti madár,
ilyenkor ő vadászni jár.
Éles nagy szemével edelt talál,
megfogja, és a fára visszaszáll.

Tolla barna, kicsit tarka,
a fán ülve nehezen látszik rajta.
Ezért jól odafigyelve keresgéljük,
és ha meglátjuk őket, megörülünk.

Baglyok, baglyok, kicsi baglyok,
aranyos madarak vagytok.
Városunkat díszítitek,
és rólatok ismernek,
ezért vigyázni és óvni fogunk titeket.

**Szili Antónia, 7. osztály,
Fejős Klára iskola, Nagykikinda**

A méz

Volt egy ravaszdi medve. Találkozott egy farkassal. Megkérte a farkast, hogy vegyen ki mézet a fa odvából. A buta állat meg is tette, így jól megcsipkedték a méhek. Eközben a medve jóllakott a mézből. A farkas megfogadta, hogy többet nem segít a medvének.

Rác Alexandra, 3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Kocsis Erik, 4. osztály, Szervó Mihály iskola, Nagybecskerek

RÜGYFAKADÁS

Kismadár

Egy kismadár ágról ágra szállt,
Szegényke a téltre készült már.
Sem lent, sem fent, élelmet sehol sem talált.
Igy búsán tovaszállt.

Jött a hideg, jött vele a szél,
zizegett a sok falevél. Fázott is, búsult is,
nem volt kedve semmire.
Begubózott odujába,
s a tavaszt várta egymagában.

Gyuránki Norbert, 5. osztály, Fejős Klára iskola, Nagykikinda

Madármentési akció

Egyik délután, amikor épp bundáskenyeret sütöttem, megütötte a fülem egy mondat:

– Ki kell szabadítanunk a kárókatonákat! – hallottam az ablakon keresztül.

Ezután megtudtam, hogy Ságiék fogva tartanak négy madarat, és halászatra használják őket. A szigetre siettünk a kis zombékra, ahol megbeszéltük a tervet (az én feladatomban az volt, hogy megszelídítsem a kutyát). Az akció egyik estére volt kitzúve. Mindenki megjelent az adott időpontban a nádas előtt, elindultunk, a kerítéshez érve előrementem, magamhoz hívtam a kutyát, hogy ne ugasson. Ezután bemásztunk a kerítésen. Bementünk a tyúkólba, ahol Hodonicki Oszkár egyenként meggyújtotta a gyufákat, majd levágtuk Burai J. késével a kárókatonák lábáról a zsineget. Mindenki fogott egy madarat, és siettünk a kerítéshez. Ott azonban lett egy nagy probléma: két kéz kell, hogy át tudjunk mászni! Burai J. a hóna alá szorította a madarát, és úgy próbált átmászni, de a madara kiszabadította magát, és elfutott vissza a tyúkólba, nagy zajt keltve. Az én madaram is kiszabadította a szárnyát, csapkodott, erre a kutya csaholni kezdett. Erre Burai J. visszahozta a madarát az ólból, és végre mindenkinek sikerült átmászni. Nyílt az ajtó. Sági Márton álmosan, résnyre nyitott szemekkel az ajtóban állt, és odaszólt a testvéréhez. Mi pedig szaladtunk a nádasba, a hátunk mögött hallottuk a puská dördülését. Pár perc múlva már a zombékon hasaltunk. A testvérek szaladtak utánunk az ingoványba, Sági Márton bele is süllyedt, de a testvére kihúzta.

Ezután még bekiabálta a nádasba:

– Gergián, ezt még megkeserülöd!

Ezután sárosan és szitkozódva hazatértek.

Berec Edina, 7. osztály, Kís Ferenc iskola, Oromhegyes-Orom

A hóember és az idő

Egyszer, nem is olyan régen, egy kis faluba beköszöntött a tél.

Vastag hótakaró lepte be az egész falut. A felnőttek nem örültek a hónak, mert nem lehetett közlekedni. Viszont a gyerekek annál inkább. Egyikük kitalálta, hogy építsenek két szép hóembert. Egy fiút és egy lányt. A szemük, a szájuk és a gombjaik szénből voltak. A fejükre fazekat raktak, az orruk helyére pedig répát dugtak. A kezük seprűből volt, és még kis sálakat is kaptak. Az egyik gyerek azt mondta:

– Szépek lettek!

– Igen, de valami hiányzik! – jegyezte meg a másik.

– Hát persze! – kiáltott fel az idősebb. – El kell nevezni őket!

– Mi legyen a nevük?

Sokáig tanakodtak, mire arra jutottak, hogy a fiú legyen Pufi, a lány pedig Pumi. Mikor besötétedett, a gyerekek hazamentek. Mikor már senki nem volt az utcán, varázslatos dolog történt, a két hóember életre kelt. Mikor Pufi ránézett Pumira, rögtön szerelmes lett. Így volt ez Pumival is, de nem merték bevallani egymásnak. Sokáig így volt ez. A gond viszont az volt, hogy az idő egyre melegebb. A gyerekek aztán már rájuk sem néztek, mert mást játszottak. A nap kisütött, és a hóemberek ideje egyre fogyott. Pufi elhatározta, hogy bevallja Puminak, hogy szereti. Este félve, de elmondta mit érez. Az egész estét együtt töltötték. Beszélgettek, táncoltak a holdfényben. Reggelre az idő már enyhe lett, és egyre csak melegebb. A két hóember már majdnem elolvadt. Estére nem maradt belőlük semmi. A két hóember azt hitte, hogy a szerelemtől olvadtak el. Ám ez nem így volt.

A hóemberek élete nem tart sokáig, de ez ellen tenni nem lehet.

Horváth Dávid, 5. osztály, Samu Mihály iskola, Péterréve

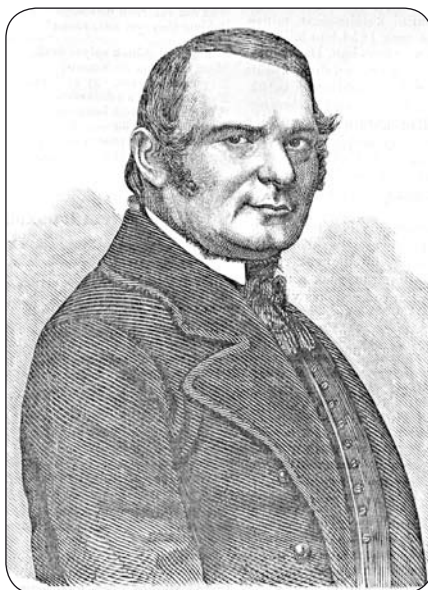
Jeles évfordulók 2015-ben

A következő év legjelesebb évfordulói minden bizonnyal Semmelweis Ignác orvos és Rómer Flóris régész nevéhez fűződik. Az UNESCO is teljes mértékben támogatta a magyar kezdeményezést, s ennek köszönhetően a szervezet 2015-ben megemlékezik **Semmelweis Ignác** (1818–1865) halálának 150. évfordulójáról és **Rómer Flóris** (1815–1889) születésének 200. évfordulójáról. Kik voltak ezek a neves emberek?

Semmelweis Ignác az orvostudomány történetének egyik legnagyobb alakja, a gyermekágyi láz kórtanának felfedezője, „az anyák megmentője”. Miután felismerte, hogy a tisztátlanág következtében hal meg sok anya közvetlenül a szülés után, és ez ellen klóros lemosásokat javasolt a szülészeti területén, a gyermekágyi láz miatti elhalálozások száma lényegesen csökkent.

Semmelweis talán az egyetlen olyan magyar az egyetemes orvostörténelemben, akinek orvosi felismerése nemcsak a szülő anyák sokaságát mentette meg a haláltól, hanem megváltoztatta az orvostudomány szemléletét, a betegség megelőzésére helyezte a gyógyítási folyamat hangsúlyát. Az 1800-as évek végén, amikor a medicina nagy felfedezései tükrében a tragikus körülmények között elhunyt Semmelweis feltevése beigazolódott, a hazai és a nemzetközi érdeklődés fokozott figyelemmel fordult felfedezései iránt.

Rómer Flóris Pozsonyban született, német családban. Pályája kezdetén a győri algimnáziumban természetrajzot oktatott, s ott létrehozta az egyik első vidéki múzeumot. Az ő kezdeményezésére és irányításával indult meg Budapesten a magyar régészképzés. 1869-ben a Magyar Nemzeti Múzeum régiségtárának őreként tanulmányaival, cikkeivel, régi fali képek feltárásával a műemlékek érdekében tudományos munkát fejtett ki. Bejárta az országot, pontosan felmérte és lerajzolta a romokat, épületmaradványokat. Figyelmét nem kerültek el a Balaton és a Duna vízében fekvő romok sem. Említést tett például a fenékpusztai- és a tétényi romok vízbe nyúló részéről is. Több régészeti folyóirat munkatársa volt. Érdeme, hogy 1876-ban Budapesten tartották meg az ősrégészek és antropológusok VIII. nemzetközi kongresszusát. Alapító tagja volt a Magyar Történelmi Társulatnak. Foglalkozott többek között régészettel, művészettörténettel, iparművészettel, mezőgazdaság-történettel, helytörténettel, földrajztudománnyal, útleírással, káptalanok, apátságok, kolostorok, városi és falusi templomok, plébániák történetének a megírásával. Több önálló munkája jelent meg könyv formájában. Kiadatlan, saját rajzaival ellátott több kötetes naplója a magyar régészet, művészettörténet és műemlékvédelem értékes forrása.

Taizé is jubilál

A neves franciaországi Taizé közösség 2015-ben esedékes évfordulóinak megünneplésére készül: az alapítás 75. évfordulójához és az alapító, Roger testvér születésének centenáriumaéhoz, tíz évvel a halála után.

Az évfordulók ünneplésének csúcspontjaként 2015. augusztus 9-e és 16-a között nemzetközi összejövetelt szerveznek, amelyen a civil társadalomban aktív fiatalok, a különböző egyházak képviselői és létbizonytalanságban élők találkozhatnak. 2015 júliusára azoknak a fiataloknak szerveznek találkozót, akik szerzetesi életet élnek: részt vesznek katolikus, ortodox és protestáns gyülekezetek, közösségek és monostorok vezetői.

100 éve született

Cseres Tibor író, újságíró (1915–1993)
Lőrincze Lajos nyelvemlék (1915–1993)

O. Nagy Gábor nyelvész,
közmondáskutató (1915–1973)

120 éve született

Bernáth Aurél festőművész, író
(1895–1982)

Moholy-Nagy László fotóművész,
grafikus, művészeti író (1895–1946)

Török Sophie (Tanner Ilona) író, költő
(1895–1955)

125 éve született

Reményik Sándor erdélyi költő,
lapszerkesztő (1890–1941)

Várnai Zseni író, költő (1890–1981)

150 éve született

Papp Dániel író, újságíró (1865–1900)

225 éve született

Kölcsey Ferenc költő (1790–1838)

275 éve született

Dugonics András piarista szerzetes,
matematikus, író (1740–1818)

325 éve született

Mikes Kelemen író, utazó (1690–1761)

25 éve hunyt el

Abody Béla író, kritikus (1931–1990)
Borsos Miklós éremművész, szobrász,
grafikus (1906–1990)

Buday György fametsző, grafikus
(1907–1990)

Ottlík Géza író, műfordító (1912–1990)

Szécsi Margit költő (1928–1990)

Sziveri János jugoszláviai költő
(1954–1990)

120 éve hunyt el

Komjáthy Jenő költő (1858–1895)
Szarvas Gábor nyelvész (1832–1895)

Veres Pálné író, pedagógus,
nőmozgalmi vezető

125 éve hunyt el

Orbán Balázs etnográfus, író, utazó
(1830–1890)

Szabó Károly történész, bibliográfus
(1824–1890)

150 éve hunyt el

Bugát Pál nyelvész, orvos (1793–1865)
Jósika Miklós katonatiszt, író (1796–1865)

225 éve hunyt el

Hadik András altábornagy,
emlékiratíró (1711–1790)

525 éve hunyt el

Corvin Mátyás király (1443–1490)

Magyarország legjobb sulizenekara

Bemutatjuk a szegedi Dodgem ifjúsági együttest

A budiszavai 8. Sulisztár gálaműsorán a szegedi Dodgem ifjúsági zenekar lépett fel, melynek tagjai a magyarországi sándorfalvi 6. osztályos **Molnár Alíz**, a zenekar énekesa, a 9. osztályos **Kaszás Kornél** billentyűs, továbbá a zenekar dobosa, **Branovacki Dániel** 12. osztályba járó tanuló és a 9. osztályos **Melegh Tamás** basszusgitáros, mindhárman Hódmezővásárhelyről. A rendezvény alkalmat nyújtott arra, hogy elbeszélgessek az együttes tagjaival, kiknek fiatalos szeleme nemcsak a zenéjükben, hanem a velük folytatott beszélgetésben is megnyilvánult. A beszélgetés során azt is megtudtam, hogy az együttes több tagja vajdasági származású.

Néhány szóban mit kell tudnunk az együttesről?

Molnár Alíz: Az együttes 2007-ben alakult, és baráti összejövetelek során állt össze. Én csak másfél-két éve vagyok a zenekar tagja, de már nagyon sok közös élményünk van. Többek között a következő nyáron megyünk Németországba turnézni, ez lesz a harmadik turnénk, már eddig kétszer voltunk a Balatonon.

Mikor döntöttetek úgy, hogy ezekből a baráti zenélgétekből zenekar legyen?

Kaszás Kornél: Amikor baráti összejöveteleket szerveztünk, még csak 7 évesek voltunk, és próbálgattuk a hangszereket. Akkor derült ki, hogy mindannyian tudunk valamilyen hangszerezen játszani.

Valahol tanultok hangszerezen játszani?

Kaszás Kornél: Én például 8 évig jártam zeneiskolába, azóta felvettek a szegedi Konzervatóriumba, ahol most vagyok 9. osztályos. Az alapfokú zeneiskolában klasszikus zenét tanultam, de jártam különórákra, dzsessz-zongorára az utolsó két évben, előtte pedig pár évig könnyűzenét tanultam. Most viszont dzsessz-zongora szakot választottam, mellette pedig klasszikust, viszont a zenekarban inkább szintetizátoron játszom. Tamás például csellózni tanult pár évig a zeneiskolában, azóta basszusgitáron tanul játszani.

Szeretném, ha elmondanátok, mit is jelent pontosan, hogy Magyarország legjobb sulizenekara vagytok?

Molnár Alíz: Ezt a címet az Origo online kamara tehetségkutató versenyen értük el, amelyen először videoklippekkel lehetett indulni, és úgy válogatták be az összes zenekart az élő adásba. Nekünk sikerült bejutni az élő adásba, és onnantól kezdve volt három forduló, ugye mindig internetes szavazással döntötték el a nézők, ki jut tovább a következő körbe. Voltak párbajok is, a végén mégis nekünk sikerült megnyernünk a versenyt, viszont nagyon erős volt a másik zenekar is, sajnáltuk is őket, mert nagyon jól zenéltek, kicsit más stílusban, de kár érte, hogy kiestek. Megnyertük a tehetségkutatót, amelynek egy videoklip forgatása és egy dal ma el is hangzott, ez volt a Gyermekszív, mely a Szegedi Újszülött Alapítvány hivatalos dala. A nyerevényhez hozzá járult még a Viva Comet-fellépés és a Volt fesztivál.

Hogy éltétek át, milyen érzések voltak bennetek, míg zajlott a vetélkedő?

Molnár Alíz: Izgatottság az nagyon, bolondozás minden mértékben. Igazából nagyon

szerettük volna ezt az egészet megnyerni, és ez sikerült.

Mit jelent számotokra ez a kitüntetés, hogy ti vagytok Magyarország legjobb sulizenekara?

Molnár Alíz: Nagyon büszkék vagyunk erre a címre, és látjuk, hogy folyamatosan több ember kísér bennünket, többen felfigyelnek ránk, és ennek mi nagyon örülünk.

A korosztályotok hogyan reagál arra, hogy ti már szinte profi szinten foglalkoztok a zenéléssel?

Molnár Alíz: Volt, akit elragadott az irigység, a többség viszont együtt örült velünk.

Milyen rendszerességgel vannak fellépéseitek Magyarországon?

Branovacki Dániel: Leginkább nyáron, de az elkövetkező pár napban, egy hétben kb. 6-7 fellépésünk lesz.

Melegh Tamás: A karácsonyi időszak zsúfolt lesz.

Hogy tudjátok összeegyeztetni a tanulmányaitokat a zenekaron belüli aktív munkátokkal?

Molnár Alíz: Igazából ez nagyon egyszerű, hogyha a zenélésre oda tudunk figyelni, akkor minden másra is jól koncentrálnunk.

Mennyit gyakoroltok?

Melegh Tamás: Kötelező, hogy gyakoroljunk, viszont magunktól is nekifogunk.

Branovacki Dániel: Az első órát miattunk, a másodikat „muszájból”.

Molnár Alíz: Minden pénteken van próbák, de igazából otthon szoktunk gyakorolgatni.

Kaszás Kornél: Én például három órát szoktam naponta gyakorolni.

Kis Laura
Fotó: Dávid Csilla

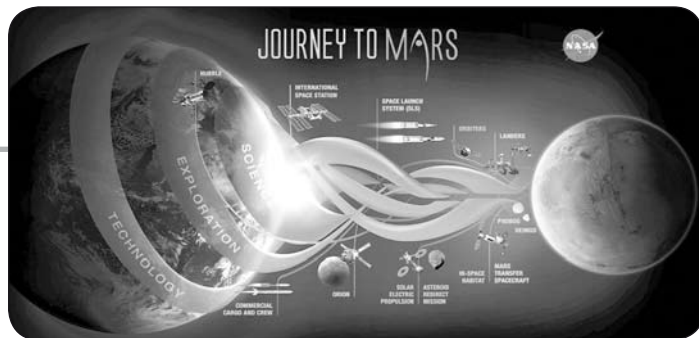
Tényleg embert küldenek a Marsra

Az ember a nem is olyan távoli jövőben a Marsra lép, és ez a küldetés most csütörtökön kezdődik, jelentette be december elején az Amerikai Űrügynökség, a NASA. Az Orion űrkapszula tesztje az első lépés abban a nagyjából másfél évtizedes programban, amelynek végső célja, hogy valamikor a 2030-as évek elején embereket szállító küldetés érje el a szomszédos bolygót, ott fenntartható bázist hozzon létre, de úgy, hogy az űrhajósok visszajöjjenek a Földre.

A NASA közleménye szerint a szakemberek nagyvonalakban már kidolgozták azokat a lépéseket, amelyek egy üres űrkapszula fellövésétől elvezetnek addig, hogy embereket telepítsünk egy másik bolygóra. Ezek között a lépések között van pár kritikus, technikai jellegű dolog, és egy halom feltétel, amelyeken még sokat kell dolgozni. Szükség van olyan rakétarendszerre, amely megbízhatóan és gyorsan szállítja az embereket távoli célpontokra is.

A 2030-as Mars-küldetés előtt a NASA még robotűrhajóval a Hold mellé vontatott aszteroidán végrehajtott embereket szállító küldetésorozatát is tervezi. A 2020-as években ezek lennének azok a főpróbák, ahol a szakemberek és az űrhajósok tesztelhetnék a mostoha körülmények között végzett munkát. Itt próbálnák ki először

azt a meghajtási megoldást, amellyel a NASA a marsi küldetés előtt teherűrhajókat küldene előre, a későbbi bázis helyére, illetve az aszteroida felszínén lehetne tesztelni a különböző, új eszközöket, mint például az új űrruhákat, amelyeknek minden eddiginél hosszabb ideig kellene megvédeniük a marsi kolónia tagjait az extrém hőmérsékleti viszonyoktól és a káros sugárzástól.

A NASA terveit szerint a Marsra küldött emberek vissza is jönnek majd, és pillanatnyilag ez talán a leginkább kérdéses rész. Elméletben lehetséges, hogy teherűrhajókkal darabonként a Marsra küldenek egy olyan indítóállványt és rakétát, amely képes visszahozni az űrhajósokat a földre, de ez még a legoptimistább becslések szerint is nagyjából négyszáz tonnányi teher bolygóközi fuvaroztatását feltételezi. Eddig egyszer, a Curiosity-küldetés során sikerült egy tonnát a Marsra vinni, illetve a többi robotos küldetés során ennél valamivel kisebb terheket is leraktunk már a szomszéd bolygóra. Már ezek is szuperkritikus események, de még így is van különbség egy robot útja és egy bolygóközi űrhajó visszaindítása között. Vannak tervek, melyek szerint elég lenne egy üres járművet a Marsra vinni, és a marsi személyzet a helyi erőforrásokból képes lenne az üzemanyag legyártására. Ez elég veszélyesnek tűnik, ugyanis robbanásveszélyes anyag legyártásáról van szó, emellett még az űrrepülő tartályába is bele kell tölteni, ami néha a legkomolyabb földi irányítás mellett is felrobban. A megoldás egyelőre csak elméletben, de létezik, bár néhányszor már a polcra került, aztán újra leporolták, majd újra hagyták porosodni pár évig. A NASA-nak tehát másfél évtizede van arra, hogy a jelenleg leginkább álmoknak, de legjobb esetben is tudományos fantasztikumnak mondható megoldásokat biztosan működő valósággá fejlessze. (Index.hu)

Fotó: NASA

A Google nanorészecskéi már korai stádiumban kiszűrhetik a rákot

Orvostudományi fejlesztésekkel is foglalkozik a Google, újabb kutatásaival segítené diagnosztizálni a rákot, a szívvrohamot és az agyvérzést is. Más szóval olyan technológiát fejleszt, amelynek segítségével a mostaninál jóval korábban diagnosztizálható a közelgő szívvroham vagy agyvérzés, illetve a rák.

A technológia lényegi elemei azok az intelligens nanorészecskék, amelyek képesek a betegségek észlelésére. Ezeket a betegek szájon át, kapszula formájában nyelik le. A nanorészecskék így felszívódva a véráramba jutnak, és jeleket küldenek a csuklón viselhető, óraszerű érzékelőnek, amely a vérvizsgálat adatait elemzi.

A betegségek kezdeti időszakában a test biokémiája kis mértékben megváltozik – ez akár egyfajta vészjelzésnek is felfogható. A vizsgálatban elsősorban ezekre az árnyalatnyi különbségekre fókuszálnak. A korai diagnózis ugyanis sok betegség esetében életmentő lehet. Vannak például olyan ráktípusok, amelyek mire tüneteket adnak, már elhatalmasodtak, és ez azt is jelenti, hogy nincs rájuk gyógymód. A Google fejlesztése éppen azt célozza, hogy az egészséges és a rákos sejtek működésének különbségeit felhasználva és idejében észrevéve a fiziológiai tünetek megjelenése előtt észleljék a betegséget.

A fejlesztés egyelőre gyerekcipőben jár; a Google X innovatív csapata dolgozik rajta dr. Andrew Conrad molekuláris biológus vezetésével. Nem ez az első orvostudományi kutatás, amelyben a csapat tagjai részt vesznek: cukorbetegeknek fejlesztettek vércukorszintet mérő kontaktlencsét, illetve Parkinson-kóros betegeknek mozgásérzékelős kanalat. (BBC)

Elképesztő: Víz alatt nyitott áruházat a Sony

gagán kreatív módon reklámozza a Sony készülékeinek vízállóságát: megnyitotta első víz alatti boltját, és hol máshol tette volna ezt, mint a rengeteg látványosságáról ismert Dubajban.

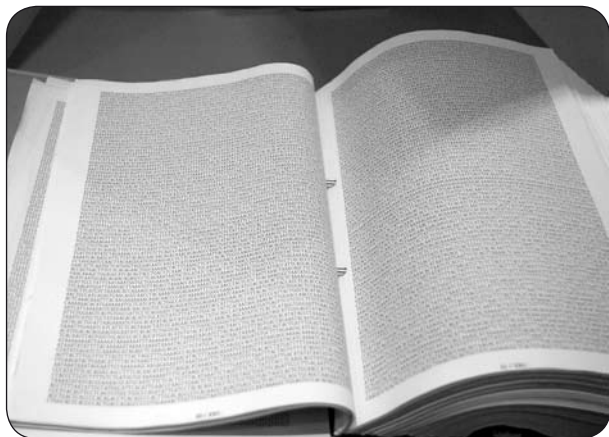
A Sony Xperia Aquatech Store négy méterrel a tenger alatt nyílt meg, és bűváruhában lehet felkeresni, azonban nem mindkinek.

Tulajdonképpen igen kreatív reklámötletéről van szó, így a világ első víz alatti áruháza Mikulástól számítva csupán három napig tartott nyitva, és ez alatt az idő alatt is csak a meghívottak, a sajtó munkatársai, néhány VIP vendég, illetve a különféle vetélkedők szerencsés győztesei ölthettek bűváruhát, hogy egy rövid merülési képzés után a saját szemükkel győződjenek meg róla, tényleg nem árt a víz ezeknek a készülékeknek. (Hvg.hu)

A kockázatok és a mellékhatások tekintetében kérdezze meg okostelefonját?

Az okostelefon lassan már az életünknek minden területén átveszi a hatalmat, de azért az mégiscsak furcsa, hogy nem sokára egészségügyi tanácsokat is kaphatunk egy új alkalmazás segítségével.

Az olyan applikációk már mindennaposnak számítanak, amelyek az edzéseink adatait, a bevitt és az elégetett kalóriák számát vagy épp az alvásciklusainkat követik. Most az IBM és a Pathway Genomics olyan új okostelefon-alkalmazáson dolgozik, amely az összes digitálisan elérhető egészségügyi adatunkat és a DNS-ünk által tartalmazott információkat összesítve ad nekünk teljesen személyre szabott egészségügyi tanácsot. A szabadon hozzáférhető orvosi tanulmányokat, cikkeket is eléri, és ezekből is képes lesz kezelni bizonyos releváns információkat. (Popular Science)

Az emberi genom

TECH

Hamarosan érkeznek: Nagy tudású, olcsó okostelefon a Lenovótól

Dár a neve K3 Music Lemon, ez a citrom cseppet sem savanyú: az árához képest igen jó specifikációkkal érkeznek egy új androidos Lenovo-készülék. December 6-ától kínálják Kínában a Lenovo K3 Music Lemon nevű androidos telefonját, amely egyértelműen az olcsóbb Xiaomi-készülékekkel kívánja felvenni a versenyt. A K30-T típusjelű készülék Android 4.4 KitKatet futtat, és a specifikációi valamivel jobbak, mint a Xiaomi 1S-é. A telefon 5"-es 720p IPS megjelenítőt kapott, a hátsó kamerája 8 MP-es, míg az elől lévő szelfikészítő 2 MP-es. Az 1,2 GHz-es, négymagos Snapdragon 410-es processzor munkáját 1 GB RAM segíti, a natív tárhely 16 GB, ami tovább bővíthető. A 141x70,5x7,9 milliméteres telefonba egy 2300 mAh-s akku került. A készülék hangrendszere a Waves MaxxAudio technológiát használja.

A Music Lemont (vagy valami nagyon hasonló telefont) hamarosan más piacokon is értékesíteni kezdik, bár erről még nem érkezett hivatalos megerősítés. Arról viszont már igen, hogy a tudásához képest igen kedvező ára lesz: 97 dollár. (Hvg.hu)

Tudod-e?

Mi a tejút?

Csillagok milliárdjaiból áll, amelyek ott ragyognak az éjszakai égbolton, szabad szemmel mégis csupán töredékét láthatod a Tejútrendszer csillagcsoportosuláshoz tartozó égitesteknek. A tejút a mi csillagvárosunk: ebben a galaxisban élünk.

Hány csillag található a tejútrendszerben?

Korong alakú galaxisunk körülhatárolt övezetében több mint 100 milliárd csillag ragyog. Ebből a legtisztább időben is mintegy 2500 csillagot figyelhetünk meg egyszerre.

Miből vannak a csillagok?

A csillagok napok, nem pedig bolygók, így aligha vetheted meg szilárd talajukon a lábaid! Anyagukat roppant forró gázok alkotják: zömében hidrogénből és héliumból tevődik össze.

Miért hunyorognak a csillagok?

A csillagok pislákoló fénye csak látszólagos jelenség, csupán a földről nézve érzékelhető. A csillagok odakint a világűrben egyenletesen ragyognak: hunyorgó fényük a bolygónk légkörében lejátszódó jelenségeknek, a hideg és meleg levegő keveredésének, a magasban dülő szeleknek, a fénytörésnek, a légköri szennyeződéseknek a következménye.

Csillag alakúak-e a csillagok?

Nem. A csillagok olyan kerek, tüzes gázgömbök, akár egy labda.

Ismét Az éhezők viadala?

Francis Lawrence, aki a Futótűz óta rendezi Az éhezők viadala filmeket, elárulta, tárgyalások folynak arról, hogy a kiválasztott második része után is folytassák a sorozatot. Ő ugyan nyitott lenne arra, hogy újra a rendezői székbe üljön, hozzátette: ha tényleg újabb filmekkel bővülne a sorozat, nagyon óvatosnak kell lenni, nehogy elrontsák velük mindazt, amit eddig felépítettek:

– Mindenki erről beszél, de azt gondolom, hogy nagyon óvatosnak kell lenni. A regény és a filmek sikerében a fantasztikus karakterek mellett fontos szerepet játszott maga a cselekmény, a harc a szabadságért. Szerintem nem szabad úgy továbbmenni, hogy felhasználva a helyszínt és esetleg a szereplőket, valódi mondanivaló nélküli filmeket készítsünk. Tudnunk kell valami újat mutatni, amivel nem okozunk csalódást a rajongóknak, és nem hozunk szegyet az eddigi történetre. Ez nem könnyű, de abszolút nyitott vagyok az ötletre, és szerintem sokan hasonlóképp vélekednek erről – állítja a rendező.

A filmnek ugyebár nagy kultusza lett, a harmadik rész első fele nemrég nagy sikert aratott a mozikban, a rajongók pedig tükön ülve várják a második felét, amely jövőre kerül bemutatásra. Addig is nagy figyelem övezi a színészek körül keringő pletykákat, amelyekből akad bőven, sőt a szereplők olykor egymást is heccelik, hiszen, mint mondják, már olyanok lettek, akár egy nagy család.

A csók és a tonhalas szendvics

Liam Hemsworth nemrég arról beszélt egy interjúban, hogy kellemetlen élmény volt számára Jennifer Lawrence-szel csókolózni, de nem csupán azért, mert köztudottan jó barátok. Mint mondta, Jennifer készakarva törekedett arra, hogy még negatívabbá tegye számára az élményt, ezért fohagyomát vagy erőteljes illatú tonhalat evett a jelenet előtt. Egyesek szerint a színésznő feltehetőleg azért folyamodott ehhez a fura szokáshoz, hogy

Liam még véletlenül se táplálhasson iránta romantikus érzelmeket:

– Ő az egyik legjobb barátom, nagyon szeretem, de ha csókolóznunk kell, már eszi is a fohagyomát és a tonhalat. Amikor megcsókoltam őt, mindig kellemetlen volt – állítja Liam.

Eközben az új filmben Katniss Everdeent játszó Jennifer azt nyilatkozta, hogy még mindig nehéz hozzászoknia a hírnévhez, hiszen teljesen átlagosnak érzi magát:

– Máshogy látom a dolgokat, mert korábban soha nem vett körül csillogás. Nem vagyok hollywoodi. Kentucky-ból származom. Szerencsére a humorom segít, hogy túléljek egyes fura dolgokat. Apukám megtanított arra, hogy minden helyzetben tudjak nevetni magamon. Azt hiszem, legfeljebb öt percig tudok komolyan beszélgetni, utána egyből viszatérek a nevetgéléshez – mesélte Jennifer.

Jennifer Lawrence kontra Gwyneth Paltrow

Az elmúlt időszakban a pletykalapok sokat foglalkoztak Jennifer Lawrence kapcsolatá-

val. Az utóbbi időkben Gwyneth Paltrow volt partnerével, a Coldplay frontemberével, Chris Martinnal hozták szóba. Sőt arról is folytak a híresztelések, hogy másképp is viszonyul az énekeshez. Egyesek szerint Jennifer mindig is szószólója volt annak, hogy a diétázásnak és az önéheztetésnek semmi értelme, és az ember inkább legyen kicsit dundi, de egyen azt, amit akar. Ennek kapcsán legutóbb állítólag a gluténmentes étrendet támadta, és azt mondta, hogy ez csak újabb étkezési butaság.

Ez a megnyilvánulás nyilván nem esett jól Gwyneth Paltrownak, aki az egyik legnagyobb hirdetője a gluténmentes étrendnek. Szakácskönyve is ezt a táplálkozási formát helyezi a középpontba, és blogján is rengeteg bejegyzést írt már arról, hogy miért rossz a szervezet számára a glutén.

Ráadásul, amíg együtt volt Chris Martinnal, őt is bevonta a gluténmentes étrendbe – igaz, amint elváltak, az énekes azonnal elkezdte szénhidrátokkal tömni magát. Legalábbis a pletykák szerint.

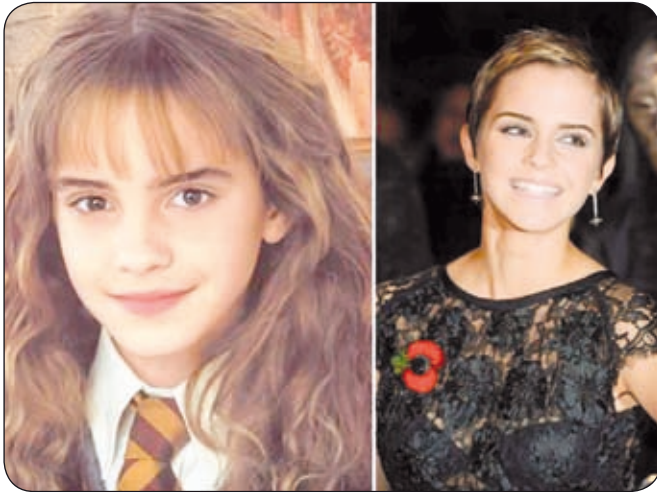

Folytatódik a Harry Potter-történet?

A Harry Potter-történetek írója, J.K. Rowling új tervéről szólt, egy rejtélyes regényről. A szerző egy ideig nem sok hírt adott magáról, majd azt mondta, nagyon elfoglalt volt mostanában, egyebek között új regény írásával és új film készítésével töltötte az idejét. Miközben talán egyértelmű, hogy a film alatt a *Legendás állatok és megfigyelésük* adaptációját érti, a könyv igazodhat a Potter-témához. A kíváncsi rajongók legalábbis erre gyanakszanak, az író pedig a reakciókat észelve olyannyira belejött az információ csepegtetésébe, hogy újabb fejtörőkre adott okot. A szerző egyébként egyértelműen nem zárta le teljesen a Harry Potter-történetet. Újabb szöveget osztott meg a már harmincas éveikben járó varázslóról, amelyben Harry, Ron, Herminone, Luna és Neville is szerepel, valamint Ginny és a főhősök gyerekei is megjelennek.

Időközben a rajongók arra is figyelnek, hogy az egykori szereplőkkel kapcsolatban milyen pletykák jelennek meg.

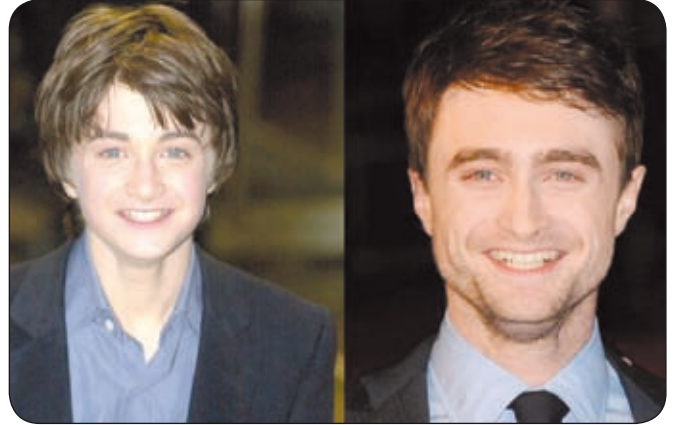
Emma Watson rossz tapasztalatai

Emma Watson a tengerentúlon szerzett tapasztalatairól mesélt. Mint mondta, Los Angeles félelmetes hely, amelytől kirázza a hideg. Egy interjúban arról szólt, hogy nem szívesen élne Hollywoodban, mert akkor egész nap a külsejével kellene törődni. Ott ugyanis elvárják tőle, hogy habár még csak húsz éves múlt, állandóan kozmetikai beavatkozásokra járjon, naponta legalább négy órát edzen, és evés közben minden falatnál a kalóriákat számolja. A Harry Potter-filmek Hermionéja ezt túlzásnak tartja, és úgy gondolja, gyorsan beleőrülne az ilyen életmódba.

Daniel Radcliffe, a szétszórt

A Harry Potter-filmek sztárja, Daniel Radcliffe, igen hanyagnak tartja magát, mivel rendre elhagyja értékeit. Mint mondta, gyakran elveszti a holmiját, előfordult, hogy egy év alatt három telefont is elveszített. Nemrég az iPodja is eltűnt, azt hitte sosem lesz meg, majd megközelítőleg három hónappal később megtalálta a táskájának egy olyan zsebében, amelyről nem is tudta, hogy létezik. Daniel

Radcliffe arról is beszélt, hogy a Harry Potter-filmekben nem is az általa alakított Harry Potter a kedvence, és még csak nem is Ron (Rupert Grint) vagy Herminone (Emma Watson). Aki a legjobban a szívéhez nőtt, az Sirius Black. Azt állítja mindig is odavolt a karakterért, és ez csak megerősödött benne, miután Gary Oldman tökéletesen megformázta.

Alfred Enoch jól megnőtt

Miből lesz a cserebogár? Nos, az évek múlásával Alfred Enochra csodálkozott rá leginkább a filmvilág. Alfred Enoch a Harry Potter-filmekben Dean Thomas-t alakította, azóta viszont úgy megnőtt, hogy sokan nem is nagyon ismertek rá. A fiatal angol színész azért került ismét a filmkedvelők látókörébe, mert nemrég debütált a **Hogyan ússzunk meg egy gyilkosságot?** című új amerikai sorozatban, amelyben egyik főszereplőt játssza. A sorozat egy sikeres ügyvédnőről szól, aki jogászprofesszor is az egyetemen, és saját konkrét esetein keresztül próbálja bevezetni a fiatal egyetemistákat a szakma rejtelmeibe. Az életszerű esetek persze azonnal lázba hozzák a hallgatókat, ráadásul a legjobbak a kurzus végén bekerülhetnek a professzor csapatába, egy ilyen lehetőségért pedig egyesek elég komoly dolgokra is képesek.

TESZT ✓

Szükséged van a féltékenységre?

1. Helyetted az osztálytársad dicséri meg a tanár. Mit teszel?

- a) Ezt még megkeserüli! (1 pont)
- b) Kicsit bánt. (3 pont)
- c) Gratulálok neki. (2 pont)

2. Mi az, amit néha megengedsz magadnak?

- a) Az önzést. (3 pont)
- b) A fősvénységet. (2 pont)
- c) Az irigységet. (1 pont)

3. Mit teszel, ha nem sikerül megszerezned, amire vágysz?

- a) Elvonulok a világ elől. (2 pont)
- b) Túlteszem magam rajta. (3 pont)
- c) Na, majd én megmutatom! Ebből merítek erőt. (1 pont)

4. Milyen állat lennél?

- a) Elefánt, mivel roppant jó a memóriája. (2 pont)
- b) Tigris, vad és elszánt. (1 pont)
- c) Macska, aki a gyöngédsége mögé bújik. (3 pont)

5. Szerinted az irigység...

- a) Fel kell dolgoznunk, akármennyire is fáj. (1 pont)
- b) ...elmérgesíti a barátságokat, jobb elkerülni. (2 pont)
- c) Óvakodni kell tőle. (3 pont)

Iskola, szerelem, barátság, siker? Féltékenyek lehetünk az élet minden területén. Te mire és hogyan vagy féltékeny? Szükséged van rá, hogy fejlődhess, vagy egyszerűen csak játszol vele, hogy könnyebben előrejuthass? Esetleg leblokkolsz tőle?

6. A párod nálad felejtette a mobilját. Cseng. Mit teszel?

- a) Semmit. (3 pont)
- b) Megnézem, ki hívja. (2 pont)
- c) Beleszólok: Béla barátnője beszél... (1 pont)

7. Mikor válsz „gonosszá” a szeretteiddel?

- a) Amikor dühös vagyok. (1 pont)
- b) Amikor bánt valami. (2 pont)
- c) Amikor elárulnak. (3 pont)

8. Kétségbeesel, mert a legjobb barátnődnek sikerül...

- a) ...megőriznie alakját. (2 pont)
- b) ...a matekdolgozat. (1 pont)
- c) ...a legjobban a csokitorta. (3 pont)

9. Mire vagy képes, hogy megbizonyosodj társad szerelméről?

- a) Flörtölnék a legjobb barátjával, és várnám a reakcióját. (1 pont)
- b) Jegyezném és számolnám a nekem mondott szép szavakat. (2 pont)
- c) Hagynám, hogy kételkedjen az én szerelmemben. (3 pont)

10. Mit jelent neked a féltékenység?

- a) Életművészet. (1 pont)
- b) Időpocsékolás. (3 pont)
- c) Szükséglet. (2 pont)

Értékelés

10 és 16 pont között:

A szenvedélyes

Legyen szó a szerelemről, érzelmekről vagy iskolai sikerről, a féltékenység táplálja tetteidet. Le sem tagadhatod a szenvedélyes természeted. Minden napjaidban törekvő vagy, egyszerűen szükséged van riválisra ahhoz, hogy lendületet kapj. Azért vigyázz: a kritikai érzékedről se feledkezz meg! Nem minden a birtoklás.

17 és 23 pont között: Az ésszerű

Okosan „használsz” a féltékenységet. Mérlegelsz, csak módjával engedsz teret ennek a többarcú érzésnek, amelyet féltékenységgnek hívunk. Jól tudod, hogy erőt ad, de azt is, hogy pokollá teheti a te és környezeted életét. Óvatosan bánssz vele, mert tudod, hogy könnyen túlzásokba eshetsz. A mérték a lényeg, és te ezt pontosan tudod: „használd” továbbra is okosan!

24 és 30 pont között: A könnyed

A féltékenység csak játék a számodra: kicsit izgalmasabbá teszed általa kapcsolataidat. Nem félsz attól, hogy bármit elveszíthetsz. Jól érzed magad a bőrödben, teljes az életed, nem befolyásolhat az az illúzió, amelyet a féltékenység, az irigység vagy a vágyakozás sugall. Cseppnyi szükséged sincs az ösztönző féltékenységre, hogy elérd, amire vágysz.

Kinek mi volt a kedvenc étele?

Legnevesebb magyar költőink egyikének, **Petőfi Sándornak** kedvencei a hagyományos ételek: a túros csusza és a finom pecsenyehúsok voltak.

Túros csusza

A nagy mesélőnek, **Jókai Mórnak** kedvence a tiroli máj volt és több más, szívesen fogyasztott étele közül talán a legismertebb a nagy szemű babból és füstölt malackörömből készült bableves, amelyet az író saját írásában „görögolvasó arany- vagy angyalbakancs” kifejezéssel illetett. Mint mondta, olyan nagy szemű bab kell hozzá, mint a görög szerzetesek rózsafüzérje, és az omlós, füstölt malacköröm színre arany, formára meg, mint az angyalok lábballije. Jókai felesége, **Laborfalvy Róza**, a gyönyörű, ünnepelt színésznő sokat időzött a tűzhely mellett; aszalt szilvás orjalevese, sertésbordája nagy népszerűségnek örvendett vendégei körében. A pazar lakomák végén kedvelt csemege volt a Jókai-háznál a jégbe hűtött dinnye rummal és tejszínhabbal.

Deák-torta

Kossuth-kifli

A haza bölcse, **Deák Ferenc** minden bizonnyal édesszájú volt, ha a róla elnevezett Deák-tortára és a Deák-módra készült süteményváltozatokra gondolunk. Ezenkívül nagyon szerette a sült csirkét paradicsommal, mely hajdan a Vörösmarty tér sarkán található Angol királynő szálló specialitásai közé tartozott.

Kossuth Lajos kedvelte a citrusos kolbászt, valamint a pozsonyi kifli egy speciális, Palugyay Jakab Vasforrás nevű vendéglőjében kínált formáját, amely Kossuth-kifli néven vált ismertté.

Széchenyi István nagy rajongója volt az akkoriban „fagyosnak” vagy „hideg nyulatnak” nevezett csemegének, a fagyaltnak, ami szép tálalásban, tisztára mosott tengeri kagylóban került a nagyközönség elé.

A palóclevest, Mikszáth kedvencét 1892-ben Gundel Károly apja, Gundel János készítette először **Mikszáth Kálmánnak**, „a nagy palócnak” ürühúsból (ivartalanított juhból), zöldbabból és csipetkéből.

Krúdy Gyula, aki igazi inyc volt, regényeiben is nagy figyelmet szentel ételnekitalnak, s utánozhatatlan hangulatot varázsolva, tűnődve elmélkedik a különböző fogások élvezetéről. Az író a rácponty, marhapörkölt és körömpörkölt mellett a tányérhúsok (főtt marhahús) nagy kedvelője volt.

József Attila a házias jellegű ennielők híve volt: 1926-ban, a gasztronómia egyik legnagyobb szentélyéből, Párizsból írt levelében testvérétől, Jolántól azt kéri, hogy küldjön neki csomagban bablevest csipetkével és kolbászreszeléssel.

Molnár Ferenc, A Pál utcai fiúk írója rajongott a ráséért

Az író **Molnár Ferenc** rajongott a rétesekért. Fennmaradt, hogy a London Szálló vezetője (Molnárnak ez volt a törzshelye) annak idején vidékről rétesütő asszonyokat hozott fel, és az író monogramjának megfelelő formájúra sütötte a tésztát. Az író felesége, **Fedák Sári** színésznő egyaránt szeretett finom desszerteket enni és sütni – nevét dicséri a Fedák-lepény és a Fedák-torta. Érdekes, hogy tortája receptjének közlését több szakácskönyv szerkesztőjének is engedélyezte, viszont a korabeli források szerint lepényét csak Móráné tudta igazán az ízlése szerint elkészíteni, ezért egyedül az ő szakácskönyvébe kerülhetett be ennek a süteménynek a receptje. **Móra Ferenc felesége, Wallerhausen Ilona** sokak által elismert háziasszony volt, aki nagy örömet lelte a vendéglátásban. Előfordult, hogy nagyobb ünnepen harmincnál is több étel került egyszerre az asztalra. Szakácskönyvével – amelyben jóízű és könnyen elkészíthető ételeinek leírásait osztotta meg az olvasóival – óriási sikert aratott.

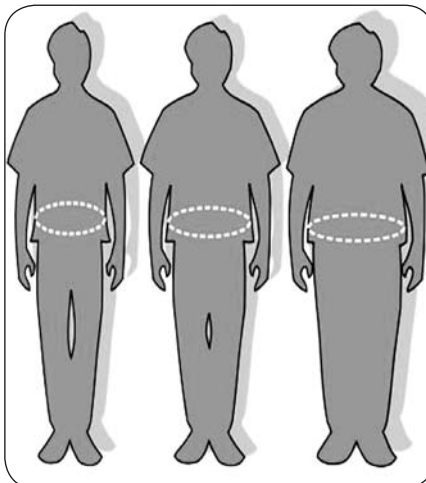
Világhírű Nobel-díjas tudósunk, **Szent-Györgyi Albert** neve a gasztronómiába is bevonult, ugyanis 1938-ban a lillafüredi Palota Szálló akkori konyhafőnöke engedélyt kért és kapott a tudóstól, hogy róla nevezze el paprikás csirke receptjét. Elkészítéséhez természetesen paprika is szükséges: örölt piros paprika mellett parázsos sült, majd hójától megszabadítva felszeletelt vastag húsú zöldpaprika kell hozzá.

Hány tonnát nyom az emberiség?

Az észak-amerikaiak teszik ki a földlakók tömegének egyharmadát – állapították meg brit kutatók. Míg egy átlagos ember 62 kilót nyomott 2005-ben, addig egy amerikai 80,7 kiló volt. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének a becslése szerint 2050-re kilencmilliárdra nő a Föld népessége, így az emberiség eltartásához egyre több erőforrásra van szükség. Éppen ezért nagy a jelentősége annak, hogy egy-egy ország lakossága mennyire „súlyos”, pontosabban: mennyire túlsúlyos. A London School of Hygiene and Tropical Medicine kutatói legújabb vizsgálatukban megállapították, hogy

miközben Észak-Amerikában csak a bolygó népességének 6%-a lakik, addig a kontinens az emberiség 287 millió tonnás össztömegéből 34%-kal részesedik. Az amerikaiak ugyanis rendkívüli módon el vannak hízva a bolygó más térségeinek lakóihoz képest. Mindeközben Ázsia – ahol a Föld lakosságának 61%-a él – lakóinak összsúlya csak 13%-át teszi ki az emberiség össztömegének.

A brit kutatók számításai szerint, ha minden országban elérnék az amerikaiak testtömeg-indexét, akkor ez 58 millió tonnás pluszt jelentene, ami 935 millió jelenlegi világátlag-ember súlyának felelne meg.

Bori Mária

„Kedves Bizalmas sorok!

Kérlek, adj tanácsot, mert nem tudom, mit csináljak. Tizennégy éves vagyok, és szerelmes egy öt évvel idősebb fiúba, akivel jártam is egy hónapig, majd szakítottunk. Most viszont elkezdett járni az egyik osztálytársnőmmel. Kiborított a dolog. Rájöttem, hogy én még mindig szeretem. Szeretném visszaszerezni a fiút, mert úgy látom, ő is szeret engem. Mit tegyek?

Őszi nap”

Válasz:

Kedves Őszi nap!

Jó lenne, ha lassan, de biztosan pontot tennél erre a történetre, bármennyire fájó vagy idegesítő a számodra, hogy a volt fiúd most már mással jár. A fiú úgy döntött, hogy szakít veled, és rögtön másik lány kegyeiben fürdőzik, mással kezdett el járni, valakivel, aki elég közeli hozzád. Ez annak a jele, hogy valójában nem vagy neki fontos. Sokszor megtörténik, hogy a fiúk szórakozásból cserélgetik a lányokat. Akkor nagyok a társaik szemében, ha szívtiprók. A valódi probléma az, hogy ebben az esetben majdnem húszéves fiúról van szó, nem zöldfü-lű tiniről. Kihasználják a tapasztalatlanságodat. Ez a fiú nem érdemli meg, hogy a figyelmedet, az érzelmeidet rá pocskéold. Inkább foglald le magad valamilyen számodra érdekes és tartalmas tevékenységgel, pl. testedzéssel, táncsal, olvasással, nyelvtanulással, színjátszással stb. Barátkozz az osztály- és iskolatársaiddal, és biztos, hogy nagyon gyorsan szembe jön veled az a fiú, aki megdobogtatja a szívedet, és az ő szíve is kiugrik, amikor téged meglát.

„Kedves Bizi! Kérlek, segíts!

Tetszik egy nálam egy évvel idősebb fiú. Nemrégiben azt mondta a barátainak, hogy csúnya vagyok, de nekem ettől függetlenül nagyon tetszik. Vagány srác. Mellesleg rossz a híre is, mert verekedős. Azt is hallottam, hogy a lányokkal is erőszakos volt. Mit tegyek, hogy elfelejtsem?

Goldi”

Válasz:

Kedves Goldi!

Azt hiszem, elég lesz, ha még egyszer számba veszed azt a sok rossz véleményt és objektív tényét a fiúról, hogy messze ívben elkerüld, bármennyire is vonzó számodra. Hogy ne gondoldj rá, foglald le magad: sport, olvasás, zenehallgatás, tánc, salsa, zumba, kötés, varrás, nyelvtanulás, barátnők... és még sorolhatnánk hosszan. Nagy a választék, csak élj is vele. Ne ülj tétlenül, ne hagyj, hogy a gondolataid elkalandozzanak, ne ábrándozz róla! Barátkozz azokkal, akiknek jó véleményük van rólad, szívesen beszélgetnek veled, és biztos, hogy nagyon gyorsan új szimpátiád lesz, aki körül forognak a gondolataid, és aki méltó lesz hozzád.

„Kedves Bizi!

Kérlek, segíts, adj nekem is tanácsot, mit tegyek. Nagy problémám van. Hatodikos lány vagyok. Már egy éve tetszik egy fiú. Most már

érezem, hogy ő is vonzódik hozzám. Az a gondom, hogy amikor nem vagyok vele, mindig vele szeretnék lenni. Ám amikor ott van, velem félek tőle, és legszívesebben elszaladnék. Furcsa helyzet. Kérlek segíts!

Piri”

Válasz:

Nem vagy egyedül ezzel a kettősséggel, sokan vannak ebben a „klubban”. Tudom, ez nem vigasztal, de segít megérteni. Vonz, mert tetszik, de ugyanakkor az ismeretlen, amivel még nincs tapasztalatod, arra késztet, hogy elszaladj. A kérdés, hogy mi lesz erősebb, a vonzás vagy a taszítás. Hogy mi is lesz, valójában a jövő kérdése, hisz konkrét jeleit a vonzalomnak a fiú még nem mutatta. Ha már nincs türelmed, hogy kivárd, hogy a fiú tegye meg az első lépést, akkor lépj te. Köszönj neki, mosolyogj rá, és meglátod, hogyan reagál a közeledésedre. Ne ess kétségbe, ha nem az történik, amit reméltél. Sajnos a kudarc is és a siker is lehetséges. Mi pedig csak szoríthatunk.

„Kedves Bizalmas sorok!

Hetedikes lány vagyok. Van egy osztálytársam, akinek nagyon tetszem, de ő nekem egyáltalán nem. Megpróbáltam már beszélni vele, megmondtam neki, hogy nekem nem tetszik, nem érdekel, de sikertelenül, mert úgy látszik nem értett meg. Üzeneteket küldözget, mindenhova hív: moziba, sétálni, pizzára, még színházba is. Az osztálytársaim pedig piszkálni kezdtek. Azzal csúfolnak, hogy a csaja vagyok, és úgy is viselkednek velem, mintha mi ketten össze tartoznánk. Mit tegyek? Kérlek, segíts!

Halak”

Válasz:

Sajnálom, hogy számodra ilyen kellemetlen helyzetbe kerültél. Ugyanolyan nehéz a helyzeted, mint azoknak, akik arra panaszkodnak, hogy nem tudják felhívni magukra a szimpátiájuk figyelmét. Ahhoz, hogy a fiú abbahagyja, próbáld meg újra beszélni vele. Magyarázd el neki még egyszer, hogy te nem szeretnél járni vele, de szívesen barátkoznál továbbra is vele, mind a többi osztálytársaddal is. Mond meg neki, hogy pillanatnyilag nem akarsz senki barátnője lenni. Örülsz annak, hogy ilyen jó barát, és ezért kéred, hogy hagyjon fel az üzenetésekkal. Az osztálytársak piszkálódását pedig hagyd figyelmen kívül. Gondolj arra, hogy minden csoda három napig tart. Ha látják, hogy nem okoznak bosszúságot, előbb-utóbb abbahagyják.

„Kedves Bizalmas sorok!

Nyolcadik osztályos lány vagyok, és 3 hónapja járok egy fiúval. Nagyon kedves, aranyos, jó fiú. Nagyon jól érzem magam vele. Első pillantásra úgy tűnik, minden rendben van. Folyton arról beszél, mennyire szerelmes belém, de én nem vagyok biztos az érzelmeimben, hogy ugyanígy, érzek-e mint ő. Tetszik egy másik fiú is, aki találkára hívott, és el is mentem, vele is kitűnően éreztem magam. Már arra is gondoltam, milyen jó lenne vele lenni. A gondom az, hogy úgy szeretném elmondani a fiúmnak, hogy ne bántsam meg? Lehetséges ez?

Poison”

Válasz:

Kedves Poison!

Sajnos bármit teszel is, a fiú biztosan megbántódik, fájdalmat okozol majd neki, mert én a leveledből úgy látom, hogy neked már új fiúd van. Fájni fog neki, akkor is, ha most rögtön megmondod neki az igazságot, hogy nagyon jó volt vele, mindent jól csinált, kedves neked, vonzódasz hozzá, és akkor is, ha elhallgatod, vagy később mondod meg neki, hogy neked egy másik fiú jobban tetszik. Még jobban

fog fájni neki, ha még egy ideig kíméletes leszel vele, hazugságokba ringatod... ő még jobban beléd szeret... és akkor szakítasz vele. Ugyanakkor magadnak sem teszel jót. Lelkiismeret-furdalásod van, rosszul érzed magad a saját bőrödben. Félelmeid is vannak. Félsz attól a kellemetlen helyzettől, amelyet a szakítás okozhat. Ezért egy őszinte beszélgetés a fiúval sokat segíthet, neki és neked is, bármilyen lesz a végkimenetel, jobb, ha tiszta vizet öntesz a pohárba.

„Kedves Bizalmas sorok!

Kérlek, adj tanácsot, mit tegyek, mert nagy a gondom. Tizennégy éves lány vagyok, és fél éve szerelmes vagyok a nálam csaknem 10 évvel idősebb tánctanáromba. Úgy érzem, én is tetszem neki, de azért kételkedem, mert van barátnője. Egyre jobban tetszik nekem, már tanulni sem tudok, mert mindig rá gondolok. Minden táncpróbát nagyon várok, hogy láthassam. Sajnos nem mindig jön el. Olyankor már táncolni sincs kedvem, pedig nagyon szeretek. Mit tegyek?

Válasz:

Kedves Tangó!

A gondoddal nem vagy egyedül, mert eléggé gyakran megtörténik a serdülőkkel, hogy idősebbekért rajonganak. Van, aki a tanárába, tanárnőjébe, van, aki a táncoktatójába, esetleg valamelyik filmsztárba lesz szerelmes. Azt hiszem, hogy a közöttetek lévő korkülönbség ebben a pillanatban igen nagy. Áthidalhatatlan több szempontból is. Te még igazából sok tekintetben kislány vagy, vonzalmad tárgya viszont már felnőtt férfi, aki már kialakította az életét, komoly érzelmi kapcsolatban áll egy olyan lánnyal, aki sok mindenben sokkal jobban illik hozzá, mind te. Fogadd el, hogy ha valaki valakit szimpatizál, kedves vagy neki, az még nem jelenti azt, hogy járni is akar veled. Bizonyára te is tapasztaltad már, hogy a környezetemben, az iskolában, az utcán, a szélesebb családi körökben vannak, akikkel szívesen vagy együtt, jókat beszélgetsz, jó a hangulatod, jól megértitek egymást, de vannak olyanok is, akiket ha meglátsz, elkomorulsz, és alig várod, hogy elmúljon az idő, amit együtt kellett tölteneitek. Fordítva is létezik: a felnőttek számára is vannak ilyen fiatalok, akikkel jól megértik egymást, akik szimpatikusak, kedvesek nekik, de semmilyen más érzelmi kapcsolat nem fűzi őket hozzájuk, és nem kívánják továbbfejleszteni mélyebb érzelmi kapcsolatára. Jó lenne, ha a tánctanárod a számodra „speciális felnőttek” körébe csoportosítanád, akikkel jól és biztonságban érzed magad. Ne téveszd szem elől azt a tényt sem, hogy a tánctanárod semmilyen jelét nem mutatja annak, hogy valami mást is szeretne tőled, ő nem a nőt látja benned. Igyekezz valami mással is elfoglalni magad, hogy ne legyen időd a tánctanárról álmodozni: sportolj, kerékpározz, olvass, barátkozz veled egykorú fiúkkal, lányokkal egyaránt, szórakozz, táncolj – Mert ezt te nagyon szereted. :) És ne feledkezz meg a tanulásról sem, mert hamar itt lesz a félév vége, és utána a tanév vége is.

„Kedves Bizi!

Nagyon szeretem olvasni a Jó Pajtást. Már régóta forgatom, mert anyukám megőrizte a régi számokat is. Úgy látom, itt az idő, hogy én is tanácsot kérjek tőled. Tizenhárom éves lány vagyok. Szerelmes vagyok egy tizenöt éves fiúba, aki bevallotta, hogy ő is szeret engem, ahogy én őt. Szeretnék találkozni vele, de a szüleim túl fiatalnak tartanak a randevúáshoz. A fiú már sokszor kérdezte, mikor és hol találkozunk, és én szégyellem azt mondani, hogy a

szüleim nem engednek. Már sokszor elutasítottam, és most már úgy érzem, hogy nem szeret. Mit csináljak? Nem szeretnék a szüleimnek hazudni, hogy a barátnőmhöz megyek, mert félek, de nagyon szeretnék a fiúval is együtt lenni. Mit tegyek? Szeretem!!!

Lulu”

Válasz:

Kedves Lulu!

Sajnos nincs nagy választási lehetőség. Vagy hazudsz a szüleidnek, és lelkiismeret-furdalásod lesz, rosszul érzed magad a bőrödben, vagy szófogadó leszel, és elveszíted azt a fiút, aki számodra igencsak fontos. Sok minden a megbeszéléstől és a megértéstől is függ. Jó lenne, ha őszinte lennél a fiúval, és megmondanád neki, hogy a szüleid nem engednek, azért nem tudtok találkozni. Remélem megértő lesz veled. Arról sajnos nem írtál, hogy a fiú egy iskolába jár veled, vagy már középiskolás. Ha iskolatársad, akkor számos lehetőségetek van, hogy az iskolában találkozzatok: a szünetekben, a váltások között, megvárjon tanítás után és hazakíséren, szakkörök, ünnepek, sportrendezvények, közös mozi-, színházlátogatások stb. állnak rendelkezésre. Ha középiskolás, akkor is számításba jöhet, hogy megvár tanítás után és hazakísér, megpróbáltok a barátnőjével, barátokkal valamilyen közös programot szervezni, persze, ha mindketten igénylitek a találkozást, hogy megismerjétek egymást, és közösen leküzdjétek a felnőttek által felállított akadályokat. Ha kicsit sem akar alkalmazkodni, küzdeni, akkor nem is kár érte, ha továbbáll, mert az azt jelenti, hogy nem is voltál neki olyan fontos, nem volt olyan szerelmes beléd, mint ahogy először mondta. A fiúk és a lányok serdülőkorban jönnek-mennek. Az egyik pillanatban még az egyikért vérzik a szíved, a következő pillanatban, pedig már valaki más dobogtatja meg.

Tangó”

„Kedves Bizalmas sorok!

Nem tudom, miért, de van egy csapat fiú, akik mindig piszkálnak. Újabbnál újabb csúfnevet találnak ki rám. Persze én sem maradok nekik adós. Visszamondom nekik. Van egy pasi, akit ugyanúgy hívnak, mint az egyik fiút, aki állandóan szekál, nevezzük K.-nak. Csak Facebookon láttam. Találkára hívtam, de sajnos nem tudok vele találkozni, mert mindig valami más dolgom van. Szerintem ebből úgysem lehet semmi. Viszont az a szemtelen K. már nagyon régóta piszkál. Mondd, mit tegyek a piszkálódás ellen? Mi a teendő, hogy végre ne piszkáljon? Igazából barátkozni szeretnék vele. Kérlek, adj tanácsot!

Bizzzz”

Válasz:

Kedves Bizzzz!

Nagyon nehéz helyzetben vagy, de ez a serdülőkorra jellemző jelenség. Talán jó lenne elgondolkodnod azon, kik azok, akik csúfolódnak, és miért teszik. Azért mert nem kedvelnek? Vagy esetleg azért, mert másként a társaság tagja nem tudja kimutatni, hogy szimpatizál, és így szeretné, ha felfigyelnél rá? Hisz nem egyszer a fiúk durvasága mögött vonzalom rejtőzik, amit nem tudnak másképp kimutatni. Hogy mit tegyél? Ha van rá alkalmad, beszélj meg vele a dolgot, persze négy szemközt, hogy mit is akar tőled, mert meg szeretnéd közelebből ismerni, és ha neki is tetszik az ötlet, barátkoznál is vele. Mondd meg neki, hogy te őt jó barátoknak tartod. A továbbiak sajnos a fiútól függenek. Egy próbát mindenféleképpen megér. Ám még mindig ignorálhatod, levegőnek veheted, mert ez a piszkálódás el-lenszere. Ha látják, hogy te nem idegeskedsz, nem lobbansz és rob-bansz, nem leszel számukra többé érdekes célpont, és abbahagyják a piszkálódást. Sok szerencsét!

A kereszténység megjelenése

Gyarmati Balázs

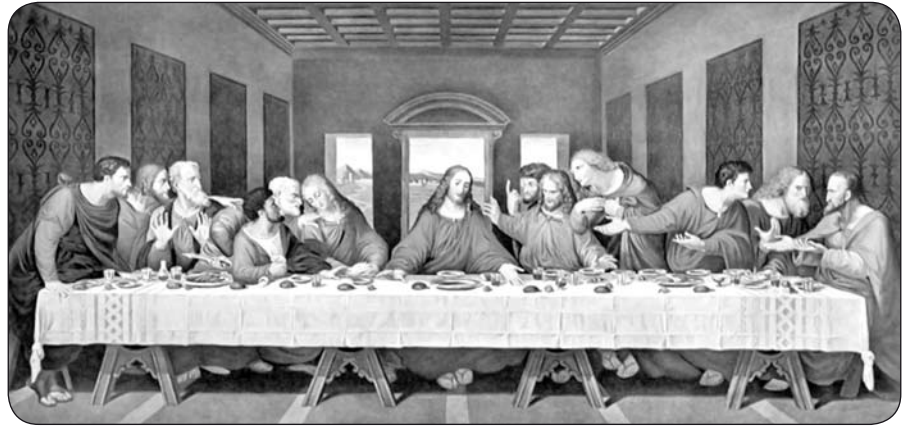
Földünk népei között rengeteg különböző vallás létezik. Ha minden kisebb létszámú csoportot is beleszámolunk, több száz vallásról beszélhetünk. Néhányat azonban ki kell emelnünk, mivel hívók millióit, milliárdjait ölelik fel. Ezek a kereszténység, iszlám, buddhizmus, hinduizmus és a zsidó vallás. Amíg az ókorban a többistenhit volt szinte mindenütt elterjedve, és sok különféle istent imádtak Rómában is, Athénban vagy Babilonban, a középkorra már az egyistenhitű vallások hódítanak teret Európában, közöttük a kereszténység. Bizáncot tekintjük az első keresztény birodalomnak, de a kereszténység már az ókori Római Birodalomban megjelent és elterjedt.

A rómaiak történelmük első néhány évszázadában még pogány istenekhez fohászkodtak. A főistenük Jupiter volt, a legfelsőbb isten, felesége Junó, a szülés és a házasság istennője, Mars volt a háború istene, Neptunusz a tengereké... Sőt, a császárság korában istenként imádták a császárokat, akik mindent megtettek annak érdekében, hogy ilyen képet is alkossanak magukról.

A kereszténység az I. században jelent meg, Jézus Krisztus tanításaira alapult. A keresztények számára Jézus születése időszámításunk 1. éve. Jézus Betlehemben született.

Jézus keresztre feszítése

Az utolsó vacsora, Leonardo da Vinci híres festménye

Tanításai miatt a római hatóságok üldözték. A kereszténység minden határt elvetve, nemzetiségektől vagy országoktól függetlenül minden embert megpróbált felölelni és egyesíteni. Ez egyáltalán nem tetszett a római császároknak, akik fenyegetést láttak benne hatalmukra nézve. A keresztényeknek bűjosdniuk kellett, alagutak, katakombák nyújtottak számukra menedéket. Végül, i. sz. 33-ban, tehát 33 éves korában Jézust elítélték és keresztre feszítették az akkori szokások szerint. Quintus Pontius Pilatus Júdea kormányzója végeztette ki. Jézus tehát, a keresztény egyház tanításai szerint az életét adta mindannyiunk megváltásáért. Éppen ez a kereszténység lényege: a szeretet, megbocsátás, önfeláldozás.

A keresztény vallás i. sz. 313-ban, a milánói ediktum kiadásával I. Constantinus császár ideje alatt a Római Birodalomban engedélyezetté vált, később pedig államvallásává tették.

A középkorban Nagy Károly frank uralkodónak és a frankok államának nagy szerepe volt a kereszténység terjesztésében. Ahogy terjeszkedtek a Frank Birodalom határai, úgy terjedt a kereszténység is, ugyanis a frankok a barbár népek közül az elsőek között keresztelkedtek meg. A pápai állam kezdetei is erre az időre tehetők. III. Leó pápa Nagy Károlyt 800-ban császárrá koronázta a Szent Péter-bazilikában.

Loyolai Szent Ignác

Magyarországon Géza fejedelem és Szent István idejében terjedt el a kereszténység. A középkori magyar állam megalapítói nagyon okosan felismerték, hogy Európa a kialakulófélben lévő országot akkor fogja legjobban elfogadni, ha a magyarok megkeresztelkednek. I. István magyar király már a kereszténység szellemében nevelkedett, és maga is sokat tett terjesztéséért. Törvénybe foglalta templomok és kolostorok építését és megalapozta az egyházmegyéket.

A középkor vallási ellentétekkel és háborúkkal volt átszöve. Gondoljunk csak az arab terjeszkedésre, amely a mai Spanyolország térségét évszázadokra az iszlám vallás alá gyűrte, az oszmán-törökök betörésére Európába, vagy a kereszties háborúk sorozatára, melyeknek célja a Szentföld felszabadítása volt. A helyzet még összetettebbé vált a XI. század közepe táján, amikor a keresztény egyház – a korábbi nagy nézeteltérések miatt – 1054-ben két részre szakadt, a nyugati, római katolikus egyházra (ahová Magyarország is csatlakozott) és a keleti vagy görögkatolikus orthodox-pravoszláv keresztényekre. A nyugati és a keleti egyház között heves viták folynak még ma is.

A kereszténység újabb ágakra oszlott az újkor kezdetén, amikor az egyház romlottsága miatt 1517-ben Luther Márton megindította a reformáció mozgalmát. A nyugati egyházból idővel sok más vallásvonal alakult ki, a protestánsok, evangélikusok, unitáriusok, anglikánok stb. A XVI. században Loyolai Szent Ignác megalapította a jezsuita rendet mint a katolikusok próbatételét, hogy visszatérjenek az igazi értékekhez, és a kereszténység alapjaihoz. Különös jelentősége volt a Biblia lefordításának népi nyelvekre.

A keresztény vallás alapja a Szentírás, a Biblia. Maga az elnevezés görögül „könyvek”-et jelent. Két részből áll, az Ószövetség és az Újszövetség. A szent szövegeket négy evangélium alkotja, Máté, Márk, Lukács és János evangéliuma.

Vatikán, a valamikori pápai állam utódállama máig a keresztény világ központja, és itt székel a pápa is. Ma a keresztény egyházhoz tartozik Földünk népességének majdnem egyharmada, több mint 2 milliárd hívővel.

Magyar szentek

A karácsonykor közénk született Isten-fió maga volt a szeretet. Őt igyekszünk követni erőnk szerint. Akiknek ez a leginkább sikerül, akik a legigazabbak, a legtöbb jót teszik, a legnagyobb áldozatot hozzák, azok már életükben kiragyognak közülünk, haláluk után pedig szentként tiszteljük őket.

A magyar nemzet nemcsak tudós Nobel-díjast, világjáró felfedezőt, hanem több szentet is adott a világnak. Nem kevesebb, mint 26 szent és 27 boldog neve kötődik a magyar nemzethez. Karácsonyt megelőző időszakban járunk, nincs jobb alkalom, hogy legalább néhányukról megemlékezzünk.

Szent Imre

Árpád-házi Szent Margit

anyjaként tartanak számon, Szent István unokája volt.

Szent László királyunk a vitézség, lovagiaság, rendíthetetlen hit és tiszta erkölcs jelképe, Erdély védőszentje Szent László leánya, **Árpád-házi Szent Piroska** Irén néven bizánci császárné és ortodox szent lett. II. András magyar király lányát, **Árpád-házi Szent Erzsébetet** a német költőóriás, Goethe „a legnagyobb német asszonynak” nevezte, hiszen a thüringiai herceg jegyeseként ötéves korától Wartburg várában nevelkedett. Alakját már életében az irgalmasság, a jóság csodái ragyogták körül. Az édesanyák védőszentje.

delem hitveseként Kunigunda néven lett Lengyelország és Litvánia védőszentje. A lengyelek, „népük anyjaként” tisztelik.

Kinga testvére, **Árpád-házi Szent Margit** a Margit-sziget kis apáca-királylánya szenvedéssel teli, rövid életében mindvégig Magyarországot imádkozott.

Szent Hedvig a lengyelek szeretett királynője lett Jadwiga néven

Magyar királyleány volt **Szent Hedvig** is, bár ő már nem az Árpád-, hanem az Anjou-dinasztia sarja. Nagy Lajos leánya Jadwiga néven lett a lengyelek szeretett királynője. Ő alapította a ma is híres krakói egyetemet.

Kapisztrán Szent János Hunyadi János oldalán lett az 1456-os nándorfehérvári diadal hőse. Seregével áttörte a török hajózárát, bejutott a várba, és keresztjét magasba emelve buzdította győzelemre a védőket.

Árpád-házi Szent Ágnes cseh királyné III. Béla unokája volt. IV. Béla király két leányát, **Margitot és Kingát szentté**, egyet, **Jolánt pedig boldoggá** avatták. **Árpád-házi Szent Kinga** V. Boleszláv lengyel fejedelem

Szent Gellért szobra Budán

Szent István az első katolikus szent, akit az ortodox egyház is elismert. Fió utód nélkül maradván a Szent Koronát a Szűzanyának ajánlotta fel, aki azóta is Magyarország égi királynőjeként vigyáz az országra. Szent István feleségét, **Szent Imre** édesanyját, **Gizella** bajor hercegnőt is **boldoggá** avatták. Saját kezével hímezte a magyar koronázási palástot. Fiuk, Imre az ifjúság védőszentjeként igen népszerű volt a középkori Európában. A tisztaság, az ártatlanság jelképével, a fehér liliummal szokták ábrázolni. Imre herceg tanítója, a mártír **Szent Gellért** püspök Budapest védőszentje lett. Hatalmas szobra intó és védelmező jelként tartja a keresztet a magyar főváros fölött. II. Erzsébet angol királynő saját bevallása szerint büszke arra, hogy ereiben Árpád-házi vér is folyik. Hogyan? Úgy, hogy **Skóciai Szent Margit**, akit minden angol királynő

A jótékonykodás idősza

Nemrég volt harmincadik évfordulója annak, hogy megjelent a Band Aid jótékonyági, Do They Know It's Christmas? című dala, amelynek bevételét az etiópai éhezők megsegítésére igyekeztek fordítani. Az idén a szerzemény negyedik változata debütált, a Bob Geldof vezette Band Aid szervezet ugyanis 1989-ben és 2004-ben is összehozott egy-egy jótékonyági éneklést, mindkétszer némileg átdolgozva, átírva az időközben örökzölddé vált Do They Know It's Christmas? (Tudják, hogy karácsony van?) című slágert. A harmincéves jubileum apropója az ebolajárvány, a bevétel pedig a járvány elleni küzdelmet támogatja.

A dal negyedik változata a brit The X-Factorban csendült fel először, a brit rádióállomások pedig ezek után egyszerre mutatták be. A Band Aid 30 nevű formációt Paloma Faith, Ellie Goulding, Angélique Kidjo, Sinéad O'Connor, Rita Ora, Emeli Sandé, Jessie Ware, Bono, Bob Geldof (a zeneszám egyik szerzője), Nick Grimshaw, Fuse ODG, Chris Martin, Olly Murs, Seal, Ed Sheeran, Sam Smith, Midge Ure (a másik szerző), Roger Taylor, a Bastille, a Clean Bandit, a Disclosure, az Elbow, a One Direction és az Underworld alkotja.

Úgy tűnik, továbbra is óriási megtisztelést jelent szerepelni ebben a jótékonyági programban. Ed Sheeran a németországi,

a Bastille az amerikai turnéját megszakítva utazott haza a felvételre, amelynek helyszíne ugyanaz a nyugat-londoni stúdió volt, ahol az előző verziókat rögzítették. A felvételt most is Bob Geldof felügyelte, a producer Paul Epworth. A rögzítés előtt Bob Geldof megható beszédet mondott. Szólt a Nyugat-Afrikában kialakult helyzetről, ismertette az ENSZ megfigyeléseit, beszélt a szükségtelen és elkerülhető halálesetekről, valamint arra is kitért, mivel segíthetnek a zenészek. Emeli Sandé szerint együtt énekelni öröm és szórakozás, a beszéd viszont

tudatosította az énekesekben, hogy komoly ügyről van szó. Bono – aki az eredeti dalban is közreműködik – hangsúlyozta, hogy a Band Aiddel ezúttal is történelmet írnak.

A negyedik Do They Know It's Christmas? először csak letölthető változatban jelent meg, a CD-s verzió pedig tíz nappal ezelőtt jött ki. A brit kormány azzal járul hozzá a jótékonykodáshoz, hogy a zeneszámot nem terheli általános forgalmi adóval. A szerzemény új változata természetesen azonnal a brit dallista csúcsára iratkozott fel.

Band Aid 1984

Bob Geldof és Midge Ure 1984-ben készítették el a brit könnyűzene akkori nagyságait tömörítő Band Aid első lemezét az etiópai éhezés elleni harcra mozgósítva. Érdekes megfigyelni, hogy akkor a nagy együtttest Bono és Adam Clayton (U2), Steve Norman, Tom Hadley, Martin Kemp, Gary Kemp és John Keeble (Spandau Ballet), Midge Ure és Chris Cross (Ultravox), Simon Le Bon, John Taylor, Roger Taylor, Andy Taylor és Nick Rhodes (Duran Duran), Martin Ware és Glenn Gregory (Heaven 17), Simon Crowe, Pete Briquette és Johnny Fingers (The Boomtown Rats), Keren, Sara Dallin és Siobhan Fahey (Bananarama), Jody Watley (Sha-

lamar), Paul Weller (The Style Council), Robert „Kool” Bell, James Taylor és Dennis Thomas (Kool and The Gang), George Michael (Wham), Francis Rossi (Status Quo), Sting (The Police), Boy George (Culture

Club), Holly Johnson (Frankie Goes to Hollywood), Paul McCartney (The Beatles, Wings), David Bowie, Phil Collins, Bob Geldof, Paul Young, Marilyn, Peter Blake és a Big Country alkották.

Grammy-díj esélyesek

Nemrég közzétették a 2015-ös Grammy-díjátadó jelöléseit, amely értelmében **Beyoncé**, Pharrell Williams és Sam Smith vezetik a listát. Mindhármuknak egyenként hat nevezésük van. Beyoncé ezzel önmagában rekordot is döntött, ugyanis immáron ő a világ valaha legtöbbet jelölt énekesnője: karrierje során negyvenhét alkalommal sorolták a legjobbak közé. Rajtuk kívül Taylor Swift, Sia, Ed Sheeran, Iggy Azalea, Chris Brown, Miley Cyrus és Katy Perry is azok között van, akik jövőre jó eséllyel Grammy-díjat vihetnek haza.

Tom Odell karácsonyi dala

Az Egyesült Királyságban a karácsonyvárás fontos része a John Lewis áruházlánc ünnepi reklámfilmje és annak kísérőzenéje, amely egyben slágerátdolgozás. Az elmúlt két év kísérőzenéi listavezetők voltak a brit zenei rangsorban. Az ideit Tom Odell énekli, aki két éve az *Another Love* című szerzeménnyel vált ismertté, első nagylemeze pedig, a *Long Way Down*, tavaly nyáron jelent meg. A John Lewis áruházlánc 2012-es reklámdalát Gabrielle Aplin adta elő, ez a *The Power of Love*, a *Frankie Goes to Hollywood* 1984-es felvételének átírata volt. A tavalyi slágert Lily Allen énekelte, ez volt a *Somewhere Only We Know*, a Keane 2004-es zeneszáma. Tom Odell az egykori Beatles-tag, John Lennon *Real Love* című szerzeményét énekli.

A legismertebb morcos macska

Tengernyi mémet, történetet és most már egy filmet is köszönhetünk a Grumpy nevű durcás macskának. Mint kiderült, a cica sok milliót kapott eddigi szerepléseiért, a gazdija legnagyobb öröme. A valójában Tardar Sauce névre hallgató macska két éve robbant be a köztudatba egy videónak köszönhetően, ame-

lyet több mint 15 millióan néztek meg. A cica azóta többet keres olyan hollywoodi sztároknál is, mint Nicole Kidman, Matthew McConaughey vagy Cameron Diaz. Grumpy gazdája, Tabatha Bundesen elmondta, hogy nagyon örül cicája hirtelen jött sikerének, neki köszönhetően megengedhette magának, hogy otthagyja pincérnői állását. Mint mondta, már az első videó megosztása után szinte egyfolytában csengett a telefonja. Grumpy egyébként törpének született, és az állkapcsa is rendellenesen fejlődött ki, ez okozza jellegzetes morcos tekintetét. A cica most már elképesztő mennyiségű rajongóval és követővel büszkélkedhet, menő márkák reklámarca lett, újabban pedig belekóstolt a filmiparba: a *Grumpy Cat's Worst Christmas Ever* milliókat csalogtatta a mozikba.

Robbie Williams visszavonulna

Robbie Williams nemrég azt nyilatkozta, hogy felhagyna a zenéléssel, és hétköznapi munká után nézne. Azt mondta, belefáradt abba, hogy már csaknem huszonöt éve csak a zenének él. Megunta a sztárságot, habár nagyszerű karriert tudhat magának. Robbie Williams tizenegyedik stúdióalbuma, az *Under the Radar Volume* nemrég jelent meg. Ezzel párhuzamosan egyébként az (im-

már Robbie nélkül pörgő) *Take That* is a listák élére került az új kislemezükkel. Robbie Williams arról is beszélt, hogy apukaként teljesen megváltozott a véleménye a munkájáról. Legszívesebben új szakmát tanulna, nagyon szeretne például autókat szerelni. Azt is kifejtette, hogy legszívesebben Németországban lenne focista, de ahhoz már túl koros, úgyhogy maradnak az autók.

Mészöly Miklós

Saulus

(Részlet)

„Nem tudjátok-e, hogy a pályán a versenyzők mind futnak ugyan, de a díjat csak egy nyeri el? Úgy fussatok, hogy elnyerjétek. Aki viszont részt vesz a versenyben, fegyelmezi is magát mindenben. Pedig ők csak hervadó koszorút akarnak elnyerni, mi ellenben hervadhatatlant. Én tehát úgy futok, hogy célba jussak; amikor viaskodom, öklömmel nem a levegőt csapdosom. Megsanyargatom testemet, nehogy magam lemaradjak, amíg másokat buzdítok.”

A Tarzuzsi

„Miért, mondja, miért lőtt egy földön elterülő testre?”

Camus

Sokan csak nyárnak mondják, mi Thamuzznak, Ábnak és Elulnak. Három hónapig tart. Három hónapig ugyanaz a fény tüzi a homokot, a sátorponyvákat, ugyanaz a hőség forgatja benned a gondolatot. De még a fele idő hátravan, amíg megjön a szüret. Nehéz kivárni. Nehéz türelmesnek lenni. Vagy alázat nincs bennem elég, vagy túlságosan is sok van. Siettetni Ábot, siettetni Elult, hogy minél előbb a széles kapuba állhassak, Ethanim kapujába, amelyiken a szüreti szamarak vonulnak át megrakodva... Nem alázat az is, hogy igyekezzünk siettetni az időt, ami úgyis arra vár, hogy beteljesedjék? De a fele idő még hátravan. Másfél hónap. Majdnem annyi, mint a chamsin, ha megindul Egyiptom felől. Olyankor vörös az ég a homoktól, mint a szégyen. Mások azt mondják: „Megjött a déli szél.” Mi azt mondjuk: chamsin. S tudjuk, hogy ötven napig tart, s hogy olyan, mint a szégyen. Nyolc napig most távol voltam a várostól, s egyre jobban érzem, hogy közben történt valami velem. Vagy a várossal? Még mindig nem tudom pontosan. Egy koldus jön a Mészárosok utcáján, ezen a lassan görbülő utcán, nem is látszik szinte, hogy görbül, becsap, mint a filiszteusok kardja, bele a húsba, észrevétlenül kanyarodik el az Antonia-torony felé, kikerüli a legionáriusok laktanyáját, mintha valami egyértelmű szándék vezetné – de kiderül, hogy zsákutca, nem Vicus Rectus, amilyet Palmyrában, Jerashban, Efezusban láttam, sőt, Damaszkuszban is egyszer, nem mérföld hosszú, nyílegyenesen kiterített kövezet, melyet tűz a nap, és fehér,

mint a vászon, s legalább száz láb széles, kétoldalt bazárokkal, kelme- és édességárusokkal – de itt csak mészáros mészáros mellett. S maga az utca is sokkal keskenyebb. És éppen ezt nem érted: nyolc nappal ezelőtt mintha az is szélesebb lett volna. S a koldussal se most, hanem még Nisán hónapjában találkoztál. Mindjárt észreveszed a kiejtésén, hogy cilíciái, s hogy a Taurus hegylakóira emlékeztet az a kis erőltetett nyelés, amivel a szavak végét igyekszik megrövidíteni. Ilyenkor, Nisán hónapjában, sok idegen megfordul itt. Hozzák a rongyaikat, az árnyékukat, a gyerekkorukat, vannak, akik lenyelik a szavak végét, az elamiták énekelnek, a médek nem tudnak énekelni, a pamfíliaiak göröggel keverik az arameust, és mind odatódulnak a Nagytemplom kapujához, hogy előkészítsék magukat az áldozatra, s megvásárolják az állatokat, melyeket már előkészítettek a föláldozásra. Kell az áldozat, hogy elveszítsük magunkat, és megtaláljuk az azonosságunkat. De hol ez az azonosság? Még a házak sem olyanok, mint éjszaka meg tegnap, amilyenek szent Purim napján voltak! S a sok névtelen idegen, azok ugyanazok? Feljönnek Judeából, Manasszéból, Efraimból, betartanak minden tisztálkodási szabályt, a hajnyírást, a fürdést, a ruhamosást, megölik a verebet, mint az apáink, vérét élővízbe csorgatják, egy másikat meg belemerítenek ugyanabba a vízbe, hogy ismét elengedjék – mindezt betartják. S mégse lehet a homlokuk mögé belátni. Jönnek reggel, megbámulják a Siloah-tornyot, mert pusztaiak, s a pusztában nincs torony. Letanyáznak a Sajtcsinálók-völgyében, a Szüzek-kútjánál, ellepik az alsó- és felsővárost, szagos füveket égetnek, s miközben messze elkerülik a Bethesda-mocsarat és a poklosok fehér viskóit, még makacsabban füstölnek, mintha csak a saját félelmük megszállottsága volna bennük, szánalom nem – csak a görcs, hogy minél előbb beülhessenek a Nagytemplom csarnokába, a hollóijesztő vasnyársak alá... Este mégis olyan nyomtalanul tudnak eltűnni a sikátorokban, hogy már az első őrség idején alig találkozni emberrel. S attól kezdve már ők sem ugyanazok. Te sem vagy ugyanaz. Jön egy koldus a Mészárosok utcáján, s ahogy beszél, a gyermekkorodat juttatja eszedbe, Cilíciát, a Taurus erdősegeit. Félrehívod az árnyékba, hogy kérdezősködni próbálj, mindegy, hogy miről, a hang kedvéért, a próba kedvéért, mert úgy érzed, hogy tetten kell érned magadat, még öbenne is. S elmondod többször is, egymás után: „Nisán hónapja van. A kovász-

Mészöly Miklós feleségével

talan kenyér ünnepe van. A páskabarány vére már kifolyt, a vérel bekenték az ajtófélfákat... A vér fölszáradt már, a vér sose száradhat föl. Nyolc napig gondolsz most rá, hogy kijöttél Egyiptomból. Amikor eszed a bárányt, akkor is a menekülésre gondolsz. Állva eszel és sietve, saruval a lábodon és bottal a kezeden, mert nem feledkezhetsz meg róla, hogy a bosszuló angyal megfedkezett rólad. Azért vagy itt, hogy sose felejtss el. Azért vagy itt, hogy örködj, hogy se a házakban, se a határban ne legyen semmi kovászos, semmi tisztátalan, semmi szentségtelen. Maccóth, maccóth! Kovásztalan kenyér ünnepe. Így rendelte az Úr.” S közben egyre a koldus arcát nézed, mintha abban is igazolást keresnél, a pillantásában. Vajon mindaz, amit magadban mormolsz, csakugyan elég? Nem lehet elvenni belőle? Nem lehet hozzátenni? S ki ez a koldus? Csakugyan a Taurus hegyvidékéről való? S észreveszed, hogy amíg kutatva méregeted a ruháját, a büttykeit a lábán, egy idő múlva a te pillantásod zavarodik meg, nem az övé. Pedig nem is a te szemedet vágja a nap, hanem az övét – csak te húzódtál be a keskeny falárnyékba. S ez majdnem ingerültté tesz. „Errefelé nem jutsz tovább” – mondod. „Ez itt zsákutca. Hová igyekezel? Vezesselek el?” – „Köszönöm, uram, most már odatalálok” – mondja az öreg, s csak amikor továbbindul, akkor ismered föl, hogy vak. De ez még mindig nem nyugtat meg, onnét a falárnyékból kémelesz utána, hogy tényleg úgy kopogtat-e a botjával, ahogy a vakok szoktak.

Parancs szerint két lázadót kellett megtalálnunk a pusztában, egy öreget és egy fiatal. Néhány hónapja tele volt a város eszelős suttogással, ez a kettő azonban fontosabbnak látszott a többinél. De ha

MÉSZÖLY MIKLÓS SAULUS

mégsem azok, az se számít, mindig az a feladat sürgető, amit éppen végre lehet hajtani. A templomi rendőrség azonnal jelentette a nagytanácsnak, hogy a két Rubenből való férfi melyik kapun szökött ki, és merre vette útját; engem meg a főpapi hivatal értesített még aznap éjjel. Nem tudom, a nagytanács mit becsül bennem jobban: a szívósságot, ami folyton próbát keres, s akkor is továbbhajszol, mikor már megnyugodnék – vagy az értelmemet, ami magát sem kíméli. Én egyikre se vagyok büszke, egyik se az én érdemem, mindegyik a Törvény gyermeke. Megbízna bennem, s ez jólesik. Négy fegyveres kíséret kaptam az útra, hogy ne érjen meglepetés. Kísérőim kérték, hogy üljek én is számárhátra, de nem tudtam rászánni magamat – valahogy szükségem van rá, hogy érezzem a testi fáradást. Ha nem érzem, attól félek, hogy elhagyott az Úr.

Negyedik napja voltunk úton. Állataink habzó szájjal rágták a köveket, de nem engedtem pihenőt. Együttéreztem velük, de hajtottam is őket. Már közel jártunk a Holt-tengerhez. Mikor elhagytuk az egyik pusztai fát, véletlenül megbotlottam egy kőben, és felszakadt a sarum talpa. Semmiség volt, nem is törődtem volna vele, de Kedmahot nyugtalanná tette a leffegő csattogás, s ha szóltam hozzá, attól kezdve mindig mellém vagy mögém nézett. Még jókedvre is derített ezzel a jámbor gyanakvással.

– Csak a sarum csattog, Kedmah!

– Tudom – felelte. – De én már akkor is hallottam, mielőtt megbotlottál volna.

– Mert a szamarak patája is csattog.

GYÖNGYHALÁSZ

Ezen úgy meglepődött, mintha zavarba akartam volna hozni.

– Azt nem hallom, azt megszoktam már – dörmögte.

Teli torokkal nevetni kezdtem. Szerettem volna, ha ő is velem együtt nevet, csak közben elfelejtettem változtatni a hangom magasságán, s ettől olyan lett a torkom, mintha kötelet húznék vele. Amikor végre sikerült abbahagynom, messze előrerohantam, hogy a hőség és lihegés kicsit alkalmazkodóbbá tegyen. Kísérőim azt hitték, valami gyanús mozgásra lettem figyelmes, de sehogy se tudták ügetésre ösztökélni az állatokat, hogy felzárkózzanak mellém. És ez tetszett nekem, cinkosságunk csak így volt teljes. Minden erejükkel utol akartak érni, én meg egyre fokoztam az iramot, hogy annál jobban kényszerítsem őket. Mikor már néhány kódobásnyira távolodtam tőlük, újra visszakiáltottam: „Csak a sarum csattog, Kedmah!” – s láttam, hogy füelve megállítják a szamarakat. Egy pillanatra a saját hangomat is látni véltem: a csonka félkört a magasban, és az árnyékát a sziklákon. Ott torpant meg a szamarak lába előtt. Aztán újra futásnak eredtem, és nem vettem észre, hogy letértem az ösvényről, amelyen Kedmahék is jöttek.

Kis idő múlva egy teknőforma szurdikba kerültem, ahonnan nem vitt tovább út. Az alján volt egy kis földréteg, de csak annyi, hogy egy kendersizálhoz hasonló, vöröses fűféle meg tudott élni rajta. S nem is volt zárt egészen, a tenger felé kinyílt, egy ablakszerű nyíladákon látni lehetett a keleti part erdőségeit és a Nebo csúcsát. Az ilyen váratlan megnyilatkozások mindig nagyon erősen hatnak rám. Minden feladat összezugorodik ilyenkor, amit a nagytanács és a saját lelkiismeretem jóváhagy – ezért gondolom, hogy csak a gyengeség jele lehet. De ezt utólag mondom, akkor nem így éreztem, s még gondolni se gondoltam semmire. Leültem a nyíladékkal szemben, és nézni kezdtem az egyik szál fűvet, ahogy a kőmorzsalékos földből kibújt – s valahogy keserű lett bennem az ártatlanságom. Éreztem, hogy meg kell kapaszkodnom valamiben. Elkezdtem számolni a fűszálakat, számoltam és számbavettem, s görcsösen ügyeltem, hogy ugyanazt a fűszálát ne számoljam kétszer. De makacsul összekeveredtek. A tenger gyüretlen fémlapként, zísrosan fénylett a távolban. S mindez együtt – a csend, a tenger, az elszórt fűszálak – annyira sérthetetlen és személytelenül

védtelen volt, hogy nem tudtam elfojtani magamban a megszeppenült boldogságot. Mintha az egész testem árnyékba került volna, s csak a tarkómat tűzné a nap. Kedmahék emeltek fel a földről, azt hitték, rosszul lettem a rohanástól. Percekbe telt, mire sikerült annyira összeszednem magamat, hogy nem volt szükségem a támogató kezükre. Láttam rajtuk, hogy magyarázatot várnak vagy valami utasításfélélt, de egyikhez se volt túl nagy kedvem. Erre szétszedtek, árnyékba húzódtak, és a szurdik falát tapogatták.

– Itt valamikor forrás lehetett – mondta Kedmah.

Majdnem panaszosan pillantott körbe, mint az állat, amelyik érzi, hogy későn érkezett. Jó tíz lépésre állt tőlem az öreg, bő alsóruhája félrecsúszott, hasa verejtékezve düledt ki a vászonredők közül, rá az ágyékkötő gubancára – így rázogatta a fejét elcsigázottan. Pedig ő volt a legszívósabb a templomi rendőrség tagjai közül, a korához képest. Most meg, mint valami szélnek eresztett rab. Mosolyognom kellett.

– Forrás? Miféle forrás? Még a Vének se tudtak itt forrásról soha.

Azt hittem, barátságos a hangom, az öreg mégis megütődött. Összefogta magán a ruhát.

– Csak abból gondolom, hogy ez a fű itt... – és lehajolt, leszakított egy szálát.

– Piros!

– Ismered? – kérdeztem.

– Nem.

– Úgy látszik, valami különös fajta.

Kedmah megpróbált elvigyorodni.

– És itt él titokban!

De most se rám nézett, hanem mellém. Hátat fordítottam neki, és odasétáltam a sziklanyíláshoz.

– Legeltessétek meg az állatokat – szólítottam vissza, s ameddig hallottam a hátam mögött őrlo neszt, nem mozdultam a helyemről. A Nebo csúcsát néztem, meg ami a tengerből odalátszott – s közben, mint a görgeteg, úgy zuhogtak előttem az átforrósodott szavak, melyeket szerettem volna elmondani valakinek.

Kedmah érintésére riadtam föl. Azt mondta, indulhatunk.

Szamaraink minden fűvet lelegettek, egyetlen szál se maradt a kőmorzsalékos földön. S a szavak zuhogásából se maradt semmi. De nem volt idő rá, hogy sajnáljam – még másfél napi sürgető út állt előttünk Guveirig.

A jövő filmújdonságai

Az alábbiakban a filmújdonságokra összpontosítunk. Utánanéztünk, mire számíthatunk és mire nem, azaz miről duruzsolnak jövőre a filmpletykák.

Doktor Strange

Október óta keringtek a pletykák, miszerint Benedict Cumberbatchsel tárgyal a Marvel cég Doktor Strange szerepét illetően. Nos, nem kell tovább találgatni, ugyanis a filmgyártó hivatalosan is megerősítette, hogy Benedict Cumberbatch játssza a bemutatandó film főszerepét, azaz Doktor Strange saját filmet kap. Kevin Feige, a film producere szerint Doktor Strange eljátszásához olyan színészt kerestek, aki képes bemutatni a közönségnek a karakter különlegességét és magával ragadó személyiségét. Ehhez márpedig Benedict bizonyult tökéletes választásnak, hiszen a színész többször is bebizonyította, hogy mennyire mélyrehatóan és hitelesen tud bárki bőrébe bújni. A karakter eljátszásával a filmes sajtó az elmúlt hónapokban legalább tucatnyi színészt hozott hírbe, többek között

Csontváros

Ewan McGregort, Matthew McConaughey, Jake Gyllenhaalt, Oscar Isaacet, Jared Letót, Ryan Goslingot és Ethan Hawke-ot. A 2016. november 4-én bemutatásra kerülő alkotást Scott Derrickson rendezi, aki korábban a Sinistert és a Távozz tőlem, Sátán!-t is készítette. A Prometheus is jegyző Jon Spaihts forgatókönyve alapján készülő film egy agysebészről szól, aki szörnyű autóbalesetet követően felfedezi a mágia rejtett világát és különböző alternatív dimenziókat.

Jégvarázs 2.

Némi huzavona után végre hallhattunk arról is, hogy készül minden idők egyik legsikeresebb Disney animációs filmjének, a Jégvarázsnak a második része. A hírt a főszereplő, Elza hercegnő hangját biztosí-

tó Idina Menzel hozta nyilvánosságra. Egy interjú során a színésznőt arról kérdezték, hogy számíthat-e a nagyközönség a film folytatására, esetleg egy rövidfilmre vagy színpadi feldolgozásra. Válaszában felfedte, hogy mindhárom verzió tervben van, így sor kerül az új mozifilm elkészítésére. A Jégvarázs a legjobb animációs film és a legjobb betétdal kategóriában is Oscar-díjat nyert 2013-ban, a *Let it Go* (magyarul *Legyen hó*) című szám különböző változatait pedig a világ minden táján énekeltek a gyerekek.

Csontváros a tévében

A nagy reményekkel készült A végzet erekléyi – Csontváros a mozikban sajnos nem teljesített valami jól, de a film gyártói még látnak potenciált a történetben, így úgy döntöttek, a regény alapján tévésorozat készül. Mint mondták, ennek több értelmét látják, mint hogy megpróbálkozzanak még egy mozifilmmel. Nagyon sok olyan eleme volt ugyanis a történetnek, amit a filmből ki kellett hagyniuk, de a sorozatban lehetőségük lesz arra, hogy mélyebbre ássanak, és sokkal részletesebben bemutassák ezt a különleges világot. A filmszakértők szerint ez logikus, és a Vámpírnaplók példáját hozták fel, amelynek sorozatként öt évad után is töretlen a népszerűsége, de mozifilm formájában valószínűleg megbukott volna. A tévésorozat azonban valószínűleg új szereplőgárdát jelent. Ezzel is számolniuk kell a Csontváros rajongóinak, a film készítőinek pedig a rajongók reakcióival.

Jégvarázs

Sál- és kendődivat télre

Az őszi és téli öltözék fontos kiegészítője a sál és a kendő, melyeknek már számos változatából válogathatsz. Fontos, hogy a kiválasztott darab harmonizáljon a kabátoddal és a táskáddal. Összegyűjtöttük a legdivatosabb mintájú, fazonú és anyagú sálakat. Nézd meg képeken, mit hordunk az idén a nyakunkban a legújabb trendek szerint. Íme az ideai sál- és kendődivat.

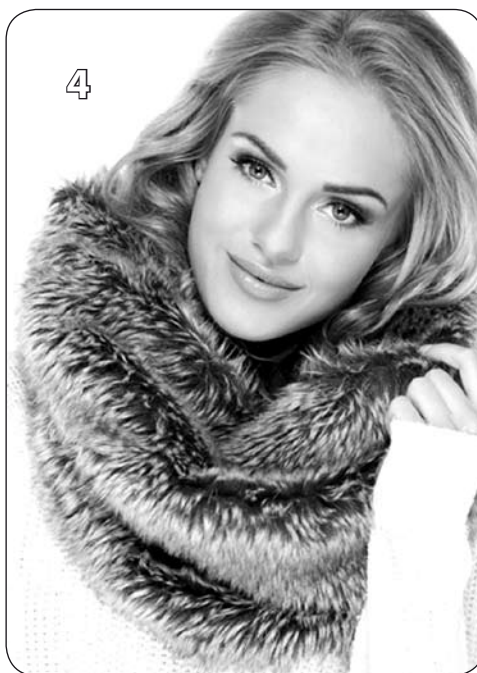
1. Tavaly jöttek divatba a gömbsálak, és az idén is maradnak.

2. Nemcsak a kötött, hanem a kendős változat is trendi.

3. Az állatmintás kendőkkel az idén nem foghatsz mellé.

4. Elegáns és nőies műszőrme sállal is melegítheted a nyakad.

5. A klasszikus kötött darabok is divatosak maradnak.

6. Viselhatsz poncsóhoz hasonló rojtos, vékony sálát.

7. A vidám, nagy mintás kendők és sálak szint vihetnek a szürke, hideg hétköznapokba.

Kos

A Kos 2015-ben is heves vérmérsékletű és kezdeményező marad, emellett az élet számos területén tesz merész lépéseket. Jellemző rá az uralkodásra való hajlam. Intelligens, de 2015-ben a hevesége ártalmas lehet viselkedésében és másokhoz fűződő kapcsolatában. Érzelmes és néha vad, de eközben nagylelkű és lovagias is.

A Kosok meghatódnak mások gyengesége láttán, és nem haboznak felajánlani bátorításukat és segítségüket a bajba jutottaknak. 2015-ben is sok olyan szituációba kerülnek, melyek következtében haragjuk hirtelen fellángol, de azután ugyanolyan gyorsan el is csitul.

A Kosok általában becsületesek, és 2015-ben is kitartóan harcolnak azokért a céloktól, melyeket helyesnek tartanak, ám nehezen viselik el az ellenállást. A nem várt nehézségekkel szemben már nincs olyan erős kitartásuk, és inkább másokat használnak fel ahhoz, hogy elérjék kitűzött céljaikat. A Kost a heveség és a lelkesedés gyakran az álmok világába viszi el, amely azonban időnként fontos célok megvalósítására és elérésére sarkallja őt.

2015-ben, ha a Kos nem tudja a korábban elképzelt terveit megvalósítani, akkor könnyen el fog keseredni, és hajlamos lesz másokat hibáztatni a kudarcokért vagy saját hibájáért is.

Bika

A Bika 2015-ben is gyakorlatias, türelmes marad, de emellett sokszor makacs is tud lenni. Jellemző rá az óvatosság, a nyugalom és a jólét utáni vágy. A 2015-ös esztendőben a korábbiakhoz képest sokkal eltökéltebb, a szerelemben pedig feltűnően érzékeny lesz: gyakoriak lesznek a féltékenységi jelenetek. A Bika egyébként türelmes, konok és lelkiismeretes, nagyon kötődik a földi dolgokhoz.

2015-ben a Bika nehezen fogadja el az új dolgokat. Ám ha

ezeket mégis elfogadja, akkor azokat örökre meg is tartja. A Bika mindent szeret, ami szép és művészi értékkel bír. Egész éves tevékenységében sokkal inkább a belső megérzései vezérlik, szemben az értelemmel. Nagyon nehezen haragszik meg másokra, de ha ez mégis bekövetkezik, akkor haragja szörnyűséges.

A Bikák mások számára általában rokonszenvesek, és ezért szeretik őket, barátságai értékesek. Mindig nagylelkűek azokkal, akiket kedvelnek. 2015-ben az iskolában várhatóan sikert aratnak, és ezáltal a régóta várt elismerést is begyűjthetik. A Bikáknak jók a matematikai képességeik is.

A Bikának 2015-ben nagy szerencséje lesz, ha pénteki napon született.

Ikrek

2015 az Ikrek számára szerencsés év, hiszen számos korábbi nehézségen jutnak túl ebben az évben, ráadásul olyan barátok segítségével, akikre korábban nem számíhattak. Rendszeretlen intelligenciával és megérzésekkel bírnak, az értelem az érzelmeik felett örökdió. Érdeklődést mutatnak a tudományok iránt.

2015 második felében hajlamosak lesznek búskomorra válni, és borúlátóbban látják a körülötük lévő dolgokat. Nagyon jó ráérző és alkalmazkodóképességük van, melynek nagy hasznát veszik. Többnyire két külön út vonzza őket, nem tudják eldönteni, merre menjenek tovább, és csak ritkán tartanak ki a kiválasztott irány mellett.

Az Ikrek érdeklődése a nagyvilág újdonságai iránt gyorsan változik, és hamar belefárad mindabba, ami körülveszi őt, amikor eltűnik az újdonság varázsa. Ezzel ellentétben a szerelemben állhatatos, ha igazán beleszeret valakibe. Nagy a képzelőereje és kitűnő a szóbeli kifejezőkészsége, de nagyon változékony természetű.

Arra érdemes figyelni 2015-ben is, hogy habár számos különböző

jellegű feladathoz tud rugalmasan alkalmazkodni, a végső siker elérését hátráltathatja gyöngye kitartása. Az Ikrek barátságos viselkedése egyik pillanatról a másikra válhat bizalmatlansággá és közönnyé. Ennek ellenére az elbűvölő személyisége által számos új barátságot köt.

Rák

A Rákokra jellemző, hogy élénk a képzelőerejük, szeretnek távoli tájakra utazni, és általában fogékonyak a változások iránt.

2015-ben a Rák mindenkivel kedves viszonyban lesz, családjával kiemelten fog törődni. Erősen kötődik azonban a múlthoz, amelybe még akkor is menekül, amikor újdonságokat keres az élet valamely területén. 2015-ben a Rák gyakran válik féltékennyé és nagyon érzékennyé, bár ezt a legtöbb esetben nem mutatja ki.

Nem szereti a vitákat, és nagyon bántja a kritika is. Az idő és az évszakok változása 2015-ben is erős hatással lesz kedélyállapotára. Ragaszkodó, de képtelen ezeket az erényeket kimutatni. Ezért gyakran nem értik meg, és kevésbé értékelik.

2015-ben a Rák kitűnő intelligenciája és műveltsége révén sikereket érhet el. Ennek érdekében tudnia kell kitaró akarattal irányítási képességeit, koncentrálnia kell a feladatok megvalósítására. Csak akkor válik sikeressé, ha kitaróan megy a kijelölt úton. A művészet, az irodalom, a zene területén magasra juthat, ám jó lehetőségeket szalaszthat el határozatlansága miatt.

Oroszlán

2015-ben az Oroszlán jól érvényesül, mivel minden helyzetet saját előnyére tud fordítani. Az Oroszlán vad és uralkodó jellem, függetlenség, büszkeség, hivatkozás, heveség, de sebezhetőség is

jellemzi. Erős személyisége, nagyravágyása és idealizmusa.

2015-ben is hatalma lesz a körülötte élők felett. Ám nagylelkű, mindig kész megbocsátani és elfelejteni egy-egy hibát. Az Oroszlánoknak kevés kedvezőtlen tulajdonságuk van. Magabiztosságuk miatt gyakran a másokra tett hatással érik el céljaikat.

Az Oroszlánok nem jól viselik az ellentmondást, ámbár kemény kritikát képesek gyakorolni ellenfeleik irányába. Saját útjukat járják. Néha tolokodóvá teszi őket közlékenységük, de könnyen engednek a hízelgésnek, és gyakran elkövetik azt a hibát, hogy hamis barátokban bíznak meg.

Az Oroszlán jellegzetes vonása a nemtörődomség és a nagymértékű gyengeség. Nagyon szeret kényelemben és fényűzésben élni. Erős szervezőképessége miatt derűlátó, és nem bizonytalanodik el terveiben. 2015-ben minden területen jól érvényesül kitartásával és tevékeny hozzáállásával.

Szűz

A Szűz 2015-ben is gyakorlatias marad, az év során többször előtérbe kerül a benne rejlő kritikai szellem, az óvatosság és a hidegvér is. Sok olyan dologba vág bele, mely által műveltebbé válhat és újdonságokat tanulhat. Élénk intelligencia jellemzi.

Szórászhasogató, és nem lesz elégedett a körülötte lévő dolgokkal mindaddig, amíg nem vizsgálta meg minden részletét annak, ami érdekli. Látszólag visszahúzó és hideg, de erős benne az igény arra, hogy szeressen és szeretve legyen.

A Szűzek képesek választékosan kifejezni magukat. 2015-ben is megmutatkozik az a tulajdonságuk, hogy képesek a mások számára rejtve maradó hibákat föllelni a többiekben, és ezért rögeszmésen kritizálóknak tartják őket még akkor is, ha ez nem igaz. Természetük ideges és lenyűgöző, de udvariasak és rokonszenvesek.

A Szűzek 2015-ben túlságosan sokat foglalkoznak önmagukkal beleértve saját egészségüket is. Igencsak érdekemberek, de fogékonyak mások gondjai iránt is, és nem vonják meg segítségüket azoktól, akiknek szükségük van rá. Győzelmeiket mindig kintartással, de áldozatok árán érik el. A Szűzek minden hiba okát másokban keresik.

Mérleg

A Mérleg könnyen tudja kezelni az élethelyzeteket, ám függetlenségre is hajlamos. Közlény és nagyon jól alkalmazkodik, kedves és kiegyensúlyozott, amit azonban 2015-ben megzavarhat a változatosság iránti igény.

Szereti a kényelmet, a fényűzést és az élvezeteket. Ám rokonszenves és megértő. A 2015-ös évben egyszer sem lesz közömbös a család vagy a barátai iránt. Hajlamos az igazságtalanság áldozatainak megvédésére, hogy kielégítse igazságra és harmóniára való igényét. Jó ráérző képességét segítségével gyakran felfedezi a hamisságot és a csalást. Még abban az esetben is, ha csábító külső mögött rejtőzik.

Ha hagyja, hogy olyan személyek hódítsák meg, akik nem érdemlik meg a bizalmát, téves útra térhet. A Mérleg befolyásolhatóságát ellensúlyozza akaraterője, mivel hajlíthatatlan célkitűzései elérésében.

Nagyon sértődékeny, de nagy-lelkű és ugyanígy másokra is számíthat. Ezért a vele szembeni legkisebb tiszteletlenséget nagy igazságtalanságnak tartja. Szereti a szórakozást és az élénkséget, a zene szerelmese, nem viseli el az egyedüllétet.

Skorpió

A Skorpió számára a 2015-ös év nehézséget tartogat. Megérzéseit ösztönösek, kezdeményezőkésség és leleményesség jellemzi. Az év során többször is fölingerlik

mások, emellett makacs, heves és büszke jellem.

Bátor és rámenős, 2015-ben megpróbál közismertségre és uralomra törni. Jó megfigyelő és csendes. Ha egyszer meghozott egy fontos döntést, határozott lesz, és nem visszazokik, erőszakos és uralkodásra hajlamos, aki mindig kész egy elméletet megveteni.

A Skorpió számos alkalommal fog 2015-ben mások javára tevékenykedni, ezáltal pedig nagy magasságokba emelkedik. Valójában a nehézségek inkább ösztökélik, mint letörik, mert nem viseli el a sikertelenséget, és minden tulajdonságát be tudja vetni azért, hogy sikerüljön, amit szeretne.

Nehéz és forrongó személyisége miatt gyakran vitatkozik. Ingerülten és kihívóan viselkedik szüleivel és tanáraival szemben. Kevés megértést és tiszteletet mutat mások személyisége iránt. Bizalmatlan és borúlátó, soha nem elégedett.

Nyilas

A Nyilas tele van életerővel, őszinte, másokkal méltányosan bánik, sokoldalú intelligencia jellemzi, de néha semmibe veszi a rá leselkedő veszélyt. Változékonny hangulattal és nagy képzelőerővel bír, de érzelmes és ragaszkodik dolgaihoz, jó a szervezői képessége.

2015-ben érzékeny lesz felebarátai fájdalmi és szükségletei iránt. Hullámzó kedélyű: a derűlátás és a szomorúság pillanatai váltogatják egymást. Jól feltalálja magát a kényes élethelyzetekben. Hirtelen cselekedeteivel komoly bosszúságot okozhat saját magának és másoknak is.

A Nyilasok éppen az ideges türelmetlenségük miatt 2015-ben többet csinálnak, mint amennyit bírnak, és olyankor nem tudják saját ösztöneiket megbabolázni. Megnyugszanak, ha olyan személyekkel beszélnek, akiket szeretnek, vagy akikben megbíznak.

A Nyilasok olyan területeken fognak sikereket elérni, amelyek változó és aktív természetükhöz igazodnak. Szeretnek utazni, ösztönösek és lendületesek. A legtöbb élethelyzetben vágnak a személyes sikerre.

Bak

A Bakra jellemző kudarcotlól való félelem 2015-ben is számos esetben erőt vesz rajta, amikor valami nem úgy jön össze, ahogy ő eltervezte. Nyugtalan, bizalmatlan, de komoly és éles elméjű. Hajlamos borúlátónak lenni.

A Bakok nagy önuralommal bírnak, komolyak, szellemesek, magabiztosak, de sokszor szigorúnak és távolságtartónak tűnnek. Valójában emögött féltékenység és idegesség rejtőzik. 2015-ben gyakran levert és mélabús lelkiállapotok sújthatják.

2015-ben szükségük lesz arra, hogy támogassák és bátorítsák őket, hogy önbizalomra tegyenek szert, és felszínre hozhassák zsenialitásukat és szellemességüket. Tevékenyek, szorgalmasak és jó szervezők. Szeretnek töprengeni. Ezenkívül létezik egy hatodik érzékük, amely segít nekik abban, hogy ne kövessenek el hibákat.

A Bakok 2015-ben is mindent megtesznek annak érdekében, hogy lelkiismeretesen végezzék el feladataikat. Nagy felelősségérzetük van, és soha nem bíznak meg teljesen senkiben. Az évek múltával barátkozóbakká válnak, érdeklődési körük kitágul. A Bakok a földi javaikat szeretik megosztani másokkal is, és időnként már-már túl nagylelkűek is.

Vízöntő

A Vízöntő 2015-ben belefog a nagy elhatározások megvalósításába, ezáltal régen halogatott dolgokat tud megoldani. Jellemzi a barátságára való hajlam, de dönté-

seiben kitartó, emellett független és eredeti személyiség.

Elutasítja az előítéleteket, mert mindent egyedül akar felfedezni, minden más korlátozás nélkül. A Vízöntők intelligensek és gyorsan felfognak mindent, amit tanítanak nekik. Őszinte és barátságos természetük van, ami rokonszenves és népszerűvé teszi őket.

Jóhiszeműek és becsületesek, a legnagyobb hibájuk a közönyösség, ami miatt sokszor konfliktusba is kerülnek. 2015-ben életük tele lesz hullámvölgyekkel és -hegyekkel. Intelligenciájuk nagy, és nagyon jó képességekkel rendelkeznek az élet minden területén.

A Vízöntő életének célja, hogy valamit tehessen a többi emberért, a lehető legszélesebb körben. Ha a közjóért munkálkodhat és hozzájárulhat az emberiség fejlődéséhez, igazán elégedetté válik. 2015-ben újítani akar, amihez szüksége van a másokkal való együttműködésre.

Halak

A Halak nyugodt életre vágyik, és élénk a képzelőereje, elkötelezett és áldozatkész, ami a felebarátok iránti érdeklődést és megértést teszi lehetővé.

Optimizmusa 2015-ben is töretlen, ami gyakran átragad másokra is. A Halakra jellemző a jóság, az élénk intelligencia, magabiztosság, ám a kintartás hiánya miatt sokszor nem tudja végigvinni cselekedeteit. Alapvetően érzékeny és befolyásolható természetű, de mélabús is lehet.

Számos élethelyzetben nagy-lelkű, ami miatt gyakran túlságosan is megbízik másokban. Ösztönös ráérző, gyakran bír médiumi és telepatikus tulajdonságokkal, és az évszakok váltakozása is nagyon befolyásolja.

A Halak optimizmusa sokszor segít a bajokon könnyedén felülkerekedni, a többi fontos tulajdonsága azonban a kényelem és ösztönzés, amelyet az igazi barátok közt talál meg, akik valódi értékeiért becsülik meg.

Csináld magad!

Karácsonyfadíszek

Megmutatjuk, mit alkothatsz, vagy hogyan dobhatod fel a fát parafa dugók, száraztészta vagy rossz CD-k felhasználásával. Ha már unod a minden évben használt díszeket, akkor még mindig dekorálhatod a karácsonyfát házilag készített díszekkel.

Készíthetsz például piros orrú rénszarvasokat elfelezett vécépapír-gurigákból.

Ha unod a régi díszeket, akkor azokat is átfestheted. Nagy tudomány nem kell hozzá,

ha odanyomod a befestékezett ujjad, már kész is Rudolf feje. Akrilfestékre lesz szükséged hozzá.

Néhány üdítőkupakból hóembert is gyárthatsz, csak ragaszd fel őket egy félbehajtott szalagra sorban, amelynek a hajtása az akasztó lesz. Köss át a nyakukon egy másik szalagot, varrj rá gombot, majd akrilfestékkel vagy alkoholos filccel rajzolj rá arcot!

Ha vannak otthon összegyűjtött parafa dugók, most könnyen előállíthatsz belőlük karácsonyfadíszeket. Ha különböző színűek, még szebben fognak kinézni.

Természetesen adja magát, hogy a fát mézeskaláccsal díszítsük. Még az írókával való díszítést is megspórolhatod, ha szerzel hozzá mutatós szalagot akasztónak.

Gondolnád, hogy régi CD-kből is készíthetsz díszeket? Régi CD szinte minden háztartásban akad, csak ollóval fel kell vágni őket darabokra, majd felragasztani a hobbi-boltban is kapható gömbökre. Még szebb lesz a végeredmény, ha tömsz a belsejébe arany színű szalagot.

Ha pingvinrajongó vagy, akkor kiégett régi típusú izzókkal is díszítheted a fát, miután lefestetted őket ezzel az egyszerű min-tával.

Cukrászkodjunk! Havas fenyők

Hozzávalók:

– 22 dkg porcukor, csipetnyi só, 1 evőkanál rum, 32 dkg finomliszt, 8 dkg finomra darált mandula, 2 tojás, 1 mandulaízű aroma, 5 dkg vaj, a töltelékhez: 10 dkg földimogyoró, 2 evőkanál méz, 1 evőkanál kakaópor

Elkészítés:

A tészta hozzávalóit összegyűrjük, és fóliába csomagolva, hűvös helyen legalább fél órát pihentetjük. Ezután lisztezett deszkán 2-3 mm vastagra nyújtjuk, és kis fenyőformákat szúrunk ki belőle.

A fenyőket sütőpapírral borított tepsire fektetjük, és előmelegített sütőben 180 Celsius-fokon 5-6 perc alatt világossárgára sütjük. A töltelékhez a földimogyorót finomra daráltjuk, majd a mézzel meg a kakaóval simára keverjük. A mogyorókrémrel 2-2 fenyőkekszet összeragasztunk. Kedvünk szerint cukormázzal is díszíthetjük, vagy porcukorral meghinthetjük.

Alkoholmentes karácsonyi puncs

Hozzávalók: 1/2 l víz, 1 rúd fahéj, 1 filter fekete teából főzött 1/2 l tea, 1 l almale, 3 narancs frissen csavart leve, 2 citrom frissen csavart leve, 10 dkg méz vagy 15 dkg cukor
Az egészet felmelegítjük, de nem forraljuk. Melegen szervírozzuk.

Fahéjas joghurtital

Hozzávalók: natúr joghurt, 1 narancs, 1 alma, ízlés szerint méz és fahéj.
Az egészet összeturmixoljuk, majd felszolgáljuk.

Mogyorós joghurtital

Hozzávalók: natúr joghurt, 1 banán, ízlés szerint mogyorókrém
Az egészet összeturmixoljuk, és már fogyaszthatjuk is.

Chilis-fahéjas kakaó

Hozzávalók: tej, cukrozatlan kakaópor, cukor, chili, őrölt fahéj

A tejet felforraljuk, és ráöntjük az előzőleg ízlés szerint édesített kakaóra. Simára keverjük, majd hozzáadjuk a fahéjat és a chilit ízlés szerint. Téli estékre kiváló.

Képeslap saját kezűleg

Alapanyagok:

– rózsaszínű karton, mintás papír, fehér karton, olló, ragasztó, strasszos matrica

Elkészítése:

Hajtsunk félbe egy darab rózsaszín (vagy a kívánt színű) kartont, vonalzóval húzzunk fekete vonalat a dísz zsinórjának. Vágjunk kört egy mintás papírból, ragasszuk a kártyára, fehér kartonból pedig a dísz fogantyúját vágjuk ki, és ragasszuk fel! Végül díszítjük a fekete vonalat strasszos matricával!

Készíts bolondos kalapot!

A szilveszteri jó hangulat fokozásához biztosan hozzájárul ez a bolondos kalap. Érdemes elkészíteni.

Anyagok, kellékek:

- színes, mintás kartonok
- selyempapír
- színes szalag
- ceruza
- olló
- tányér
- tűzőgép

Elkészítés:

A tányért rajzold körbe a kartonon, és vágd ki! Egy mintás és egy színes kartonkarikát illessz egymáshoz, és a tűzőgéppel rögzítsd!

Összeillesztésnél a tetején hagyd kis rést, ahová a bokrétát szúrod.

A kalap aljára szerel fel két pántot, amelyekkel rögzítheted a fejedhez.

A selyempapírból vágj 30 centiméter hosszú és 10 centiméter széles téglalapokat, amelyeket vagdoss be centinként!

Tekerd fel a ceruza segítségével, és tűzd a kalap tetejére!

Természetesen a kalapot tetszés szerint bárhogyan dekorálhatod.

Sok sikert hozzá!

Hóember sem volt mindig

A történelem elmulasztotta feljegyezni az első hóember megépítésének idejét. Bob Eckstein, a *The History of the Snowman* című művében a középkorba helyezte létrejöttét, mert egy 1380-as műben, melyet a hágai nemzeti könyvtárban talált, rábukkant egy hóembert ábrázoló illusztrációra.

A hó akkor a legalkalmasabb hóemberépítésre, amikor megközelelti olvadási pontját és tömörre válik. Ekkor alkalmas arra, hogy egy hógolyót görgetve egyre nagyobb méretű labdává növekedjen. A porhó erre nem alkalmas, mert nem tapad megfelelően. A hóemberépítés legmegfelelőbb ideje egy melegebb délutánt követő havazás, és szükséges a megfelelő mennyiségű hó.

Általános gyakorlat a hóember „felöltöztetése”. Fejére kalap, gombjait, szemét és száját kavicsokkal, orrát répával lehet ábrázolni. Európában és Észak-Amerikában a klasszikus hóember-forma három részes, egy-egy labda a fejnek, törzsnek és a test alsó részének. Kelet-Ázsiában inkább két részes az általános hóember. Japánban a neve vuki daruma.

A korábbi rekord szintén Bethelben készült 1999 februárjában. Angus, a hegyek királya 34,62 méteres volt és több mint 4 080 000 kg-ot nyomott.

A világ egyik legnagyobb, feljegyzett hóembere igazából

hó lány, téli olimpiai játékok alkalmából készült, 37,21 méter magas, és ki tudja hány kilós!?

Sítalpon, korcsolyán

Kedveled-e a téli sportokat? Korcsolyáztál, síeltél már?

Dár vannak már olyan műjégpályák, amelyek nyáron is üzemelnek, nálunk a korcsolyázás idénysportnak számít. Téli sport, amelyhez csupán jég és korcsolya kell. Mi, síkságiak a legkönnyebben ebbe a téli sportágba kóstolhatunk bele, hiszen megfelelő időjárás mellett a nagyobb pocsolya is kiváló jégfelülettel szolgál. A szánkózás sem utolsó, és szánkó is van sok padláson, ám hó alig. Az elmúlt egy-két évtizedben alig esett hó vidékünkön, ezért aki a tél örömeit élvezni akarja, el kell utaznia hegyvidékre. Szerbiában és Magyarországon is (a legközelebbiek) bőven akad pálya, ahol a hó, a jég kínálta szórakozás, testedzés, felüdülés elérhető.

A korcsolyát illetően megkülönböztetünk műkorcsolyát, gyorskorcsolyát és hokikorcsolyát: ezek mind a korcsolyacipő formájában, mind élében eltérnek egymástól. A korcsolyázáshoz szorosan kapcsolódik a jégkorong (hoki), mely a focinál is népszerűbb játék egyes országokban (pl. Csehország,

Kanada), Erdélyben is meglehetősen népszerű, tájainkon inkább csak volt népszerű a nagyobb városokban, ahol jégpálya áll rendelkezésre.

A magas hegyek hiánya miatt a síelni kíváncsiak arra kényszerülnek, hogy távolabbra utazzanak. A közeli Fruška gorán legfeljebb szánkázni lehet, de körülbelül 300 kilométerre délre vagy északra már találhatunk feltételeket a síelésre. Sokan távolabbra: Bulgáriába vagy Szlovákiába, Csehországba, a még pénzesebbek Ausztriába, Svájcba, Franciaországba repülnek, hisz ott bőven vannak síparadicsomok.

A síelés rendkívül dinamikus, nagyon egészséges sport, de veszélyes is. Épp ezért fontos, hogy fokozatosan mélyüljünk el a sport üzésében.

A televízió hamarosan ontja a téli sportküzdelmeket. Látványos, szinte ismeretlen eseményeket is közvetítenek majd. A jövő év januárjában például angolosan szólva

Freestyle- és Snowboard-világbajnokságot rendeznek Stájerországban, Ausztria déli részén. Ez a vidék régóta a téli sportok egyik gyöngyszeme világszínvonalon is. Stájerország számos világvérsenyt szervezett már, és megnyitotta kapuit a hagyományos téli sportok mellett az ún. extrém téli sportok előtt is. A snowboard is valójában ilyen extrém sport. Hihetetlen, mit lehet művelni egy deszkán a téli hegyvidéki tájban!

Tudod-e?

Az északi sarkkörön a síelés megjelenése időszámításunk előtti időszakra tehető. A síelésnek számos változata ismert, mint például a lesiklás, sífutás, gyorsízés, vadsízés stb. A szó eredeti, norvég jelentése „hasáb”, ami valószínűleg utal arra, hogy a sílécet eleinte fahasábból állították elő. Kb. 8 évvel ezelőtt terjedt el a babapiskótára emlékeztető ún. „carving” léc, melyek megkönnyítik a kanyarodást, a helyzetváltoztatást.

Buzás Mihály

A ma használatos peremfutó orsót az angol Alfred Holden Illingworth találta fel és szabadalmaztatta 1917-ben. A horgásznak az ötletet a gyapjúfonó műhelyekben használt orsók szolgáltatták. Az újítások és finomítások ellenére működésének alapelve azóta sem változott. Akárcsak a kezdetekben, ma is magába foglalja az áttételt szolgáló fogaskerékrendszert, a működést szolgáló csapágya(ka)t és a fékrendszert.

A peremfutó orsó az állódob elvén működik. Bevetéskor a zsinór szabadon leperog a dobról, visszacsévéléskor pedig az állódob körül forgó szerkezetre rögzített felkapókar által vezetve egyenletesen visszatekeredik a dobra.

A peremfutó orsók fejlődése az utóbbi időben nagyon felgyorsult, mivel rengeteget javítottak a működésükön. Ennek köszönhetően ezek az orsók a legelterjedtebbek.

Az orsók teste kezdetben fémből készült, később – hogy könnyebb legyen – karbonból, majd – hogy olcsó legyen – műanyagból. A kohászat fejlődése mára lehetővé tette, hogy az orsótést fémből készüljön és könnyű is legyen.

A hajtóművet a hajtókarral üzemeltetjük, az áttételt fogaskerékrendszer szolgálja. A kis-méretű fogaskerekek előállítására hosszú években keresztül kimondottan fémforgácsolás-

sal (esztergályozás, marás, csiszolás) történt, ezért drága volt. A nagy nyomás alatt történő fémöntés kifejlesztése azonban ezt is olcsóbbá tette.

A fékrendszer kezdetben az orsófej alatt, tehát az orsó elején helyezkedett el, később megjelentek a hátsófékes orsók is. Hamarosan azonban kiderült, hogy az orsófejben nagyobb méretű féklemek (lamellák) helyezhetőek el, ezért az elsőfékes rendszerrel precízebb fékbeállítás érhető el. A továbbfejlesztés eredményeként jelentek meg a kettős fékrendszerű orsók. Ezekbe a szokványos féken kívül küzdőféket vagy nyele-

tőféket építettek be. Attól függően, hogy milyen horgásztechnika céljaira fejlesztették ki. Áttétel alatt azt az arányt értjük, hogy a hajtókar egy fordulata nyomán mennyit fordul a felkapókart hordozó orsófej. Gyakorlat, hogy a nagyobb terhelésű orsók esetében ez az arány kisebb, míg a kisterhelésűek esetében igen magas.

A felkapókarnak azt a félköríves huzalszerű szerkezetét nevezzük, amely az orsó tetején van, és rajta foglal helyet a zsinórvezető görgő. A görgő rendkívül kemény anyagból készül, szerepe a zsinór kímélése. A peremfutó orsó működési elvének egyik hibája, hogy a felkapókar minden fordulata hosszirányban egyet csavar a zsinóron. A görgő ezt a fogyatékoságot hivatott csökkenteni. Ha rosszul működik, zsinórunk sodródik. Ha megsérül a görgő, akkor koptatja a zsinórt, és csökkenti szakítószilárdságát.

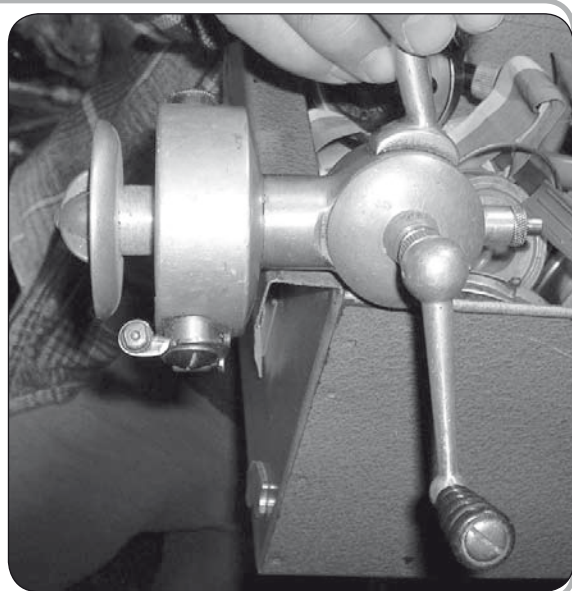
Az orsó finom működését csapágyak segítik elő. Általában golyócsapágyakat alkalmaznak, és csak a speci darabokba kerülnek tūcsapágyak, nem is mindenhol. A tapasztalatok szerint már négy csapágy is elég, a többi csak vásárlócsábító.

Nem árt tudni, hogy az orsók rendszeres karbantartást igényelnek. Ehhez nemcsak az idény végi tisztítás tartozik, használat közben sem árt gondot fordítani erre. Az egyszerűbb orsók törzse ugyanis nem zár a legjobban, könnyen por hatol bele. Veszélyes az is, ha vízbe ejtjük, mert vizeinkben lebegő talajszemcsék vannak, melyek abrazív (koptató) hatása rendkívül magas. A fogaskerekbe, a csapágyakba, a perselyekbe behatoló talaj- és porszemcsék egykettőre tönkreteszik a szerkezetet.

Ismeretlen eredetű oldtimer

Ma szinte minden helységben van horgászbolt. Az idősebb horgászoktól azonban nyilván hallottatok, hogy a régi időkben nem lehetett úgy-mond minden utcasarkon horgászfelszerelést vásárolni. Szakosodott bolt alig akadt, áru kínálata silány volt. Bambusz nád, szegényes zsinórválaszték, horog... nagyjából ez volt a választék. Orsó? Volt időszak, amikor kizárólag külföldről hozták ott dolgozó rokonokkal, ismerősökkel. De hogyan lehetett még ennél is régebben?

A mellékelt kép egy igazán érdekes, kissé rejtélyes peremfutó orsót ábrázol. Az újvidéki Danilo Demko Richter orsójavító mester műhelyében kaptuk lencsevégre. A szinte teljes egészében alumíniumöntvényből készült darab semmilyen gyári vagy egyéb megjelölést nem visel. Nem tudni ki, mikor és hol készítette. A fémmegmunkálásban járatosak szerint a két háború közötti időszakban keletkezhetett. Ezt a feltevésüket az orsó előállításánál alkalmazott műszaki megoldásokra alapozzák. Mivel ez az egyetlen ismert példánya ennek az orsónak, feltételezik, hogy sorozatgyártására nem került sor. Ugyanakkor megállapítják, hogy a mester csúcsmunkát végzett, hiszen az orsó ma is kifogástalanul működik.

Babits Mihály a Nyugat című folyóirat szerkesztője volt. Rejtvényünkben egyik írásának címét, valamint Charles Dickens angol író karácsonyi történetének címét találsz.

	TUDÓSOK TESTÜLETE	BETŰT VET EGY ÁLLAM ALAPTÖRVÉNYE	ÁRVA EGYENMŰI	CSONTBAN VAN 156	MAGA OMSZK FOLYÓJA	ÚJVIDÉKI VÁROS RÉSZ GÖRÖG BETŰ	1000	
	1							
	ADÓDÓ LEHETŐSÉG					OMSZK FOLYÓJA B. V.	DÉL SUGÁR	
	KÁD BETŰI		VIETNAM		MÉR BETŰI ILYEN A FENYŐ IS			
	SZERB FOLYÓ RÉGI OLA SZ TÁNC	KANADAI VÁROS (ÉK. F.)	SZÉLHÁRFA	A KÖZELBEN TALÁLOD 2100			NORD URÁN	
	ZÉRÓ MÉN SZERBŰL		M. T.	MÁLTA KÁIN TESTVÉRE	V. Ű.	TABI LÁSZLÓ EEEE	ELEGE VAN BELŐLED MEGÉRZED	
	ROMÁNIA SUGÁR ADA ELEJE		MOHAMEDÁN PÁP		ÖREG (ÉK. H.)		AUSZTRIA SZARAJEVÓ	
	ARGON ILYEN ZENEKAR IS VAN		AZ ÁBÉCÉ ELSŐ BETŰI ES!		MINDENT BELEADÓ PELIKÁN			KELET
			TILTÓSZÓ		G. Ö. V.	SÜTNI KEZD	ÁZSIAI SZARVAS-MARHA ETA BETŰI	
	T. N. A HAJÓSOK RÉME		ÉSZAK Y. L. KÁRTYA-MŰSZÓ		FÉL ŐT SZENTEKET ÁBRÁZOLO TÁBLAKÉP	TÖRTÉNET OXIGÉN		RAB SZERBŰL LÉTESÍTMÉNY
SÓTÉT			LISTA ELEJE	BÁLVÁNY KERTBEN VAN			LÉGI GÖRÖGŰL SÓDAR	
ROSSZ SZERBŰL			ELEK TULAJDONA ZADAR			DOBFAJTA TITKOT SEJTETŐ		
49		FELFORDULÁS LERNI KÖZEPE		ÁRASZT KIS OLIVÉR		NULLA ÉSZAK-AMERIKA	E. A. L.	BÁNYAI JÁNOS ADRIAI SZIGET
2								EME É. A. T. R. M. N.
LUXEMBURG		RÁZNI KEZD EGYFAJTA FŰTŐTEST	KÜZDŐ-SPORT	50 ERESZ	MÓKA KÖZEPE ...PÉNZTÁR			
CIRKUSZI MUTATVÁNY	TT				SEMMI URÁN	TEST-FELÉPÍTÉS FORDÍTVA SZITOK		
ZAMBIA A TETEJÉRE	PAD KÖZEPE	RÓMAI PÉNZ-EGYSÉG ÓDON		INDULATSZÓ			KERESKEDŐ	OROSZ REPÜLŐ SZÉL-HÁRFA
	NŐI NÉV R. L.			POROSZ BETŰI	FILM-SZÍNHÁZ	ILYEN SZÓ IS VAN H. N. I.		MÉR BETŰI
HÁROM SZERBŰL TOLTA VOLT		AZ USA IS EZ						
		...VÁSÁR-HELY					LÉNIA EGYENMŰI	
NITROGÉN GYOM BETŰI	TEMPUS JÓKAI ...	A VÍZ HATÁSA A FÖLDRE (ÉK. H.)				MÁSZNI KEZD KRONOMÉTER		
			NIS BETŰI 51		ÁSÓ BETŰI MAGAM			
VÉG TAG	ÓRA RÉSZÉ FÉL FA!		JÓSZIVÓ		ÉSZAK EKE BETŰJE	RÁTONYI RÓBERT THAIFÖLD		
		501		TISZA-PARTI HELYSÉG				

A szeretet ünnepe

Pali és Pisti hajba kapnak karácsony este. Az anyjuk rájuk förmed:

- Ez mégiscsak sok! Nem tudtok legalább ilyenkor megegyezni?
- De hát megegyeztünk: Pisti is azt a cukrot akarja levenni a karácsonyfáról, amelyiket én – mondja Pali.

Nem alkalmas időpont

- Az apa vacsora közben faggatja a fiát:
- Nem szeretnél egy húgocskát?
  - Nem, apa – feleli a gyerek.
  - Inkább öcsikét szeretnél?
  - Nem, apa.
  - Hát akkor mit szeretnél?
  - Még egy darab húst!

Öntözés

- Jean, legyen szíves, öntözzön meg!
- Minek, uram?
- Ki akarok kelni magamból.

Inkább mást gondol

- Fiacskám, edd meg a paradicsomos káposztát! – kérleli az anya a fiát.
- De anyuka, nem szeretem a paradicsomos káposztát, mondtam már!
- Tudom, de gondold azt, hogy szeretted!
- Inkább azt gondolom, hogy már megemtem.

Attól függ

- Hogy érzed magad, kisfiam?
- Még nem tudom, anyukám. Előbb meg kell nézнем az órarendet.

Testvérek

- Anyu! Azt mondtad, hogy ha Zolival osztok meg valamit, mindig legyen övé a nagyobb rész. Mindig így kell csinálni?
- kérdezi Pisti az anyukájától.
- Igen, kisfiam, de miért kérdezed?
- Azért, mert eltörtük a nagy vázát, és nem tudjuk, ki kapjon nagyobb verést.

Állatkertben

- Anyu! Nézd ott azt a nagy majmot! Pont olyan, mint a szomszéd bácsi.
- Ugyan, Jancsi! Szégyelld magad! Hogy mondhatasz ilyesmit ilyen hangosan?!
- De anyu, a majom úgysem tudja, hogy miről beszélünk.

Miért lett volna baj?

- Nem volt ma semmi baj az iskolában? Nem csináltál semmi butaságot? – faggatja az anya a suliból hazatérő fiát.
- Ugyan, mama! Milyen butaságot csinálhattam volna, hiszen egész nap a sarkon fociztam.

Vigyázat, veszélyes!

- Ül a nyuszi a szakadék szélén, néz maga elé, és egyre csak azt hajtogatja.
- Boci, boci, boci.
  - Arra jön a medve, és kérdi:
  - Mit hajtogatsz itt, te nyuszi?
  - Boci, boci.
  - Hol?
  - Boci.
  - De hol? – hajol le, és lezuhan a medve.
  - A nyuszi most már azt hajtogatja:
  - Maci, maci.

Micimackó a hentesnél

- Micimackó besétál a henteshez, és megkérdezi:
- Sonka van?
  - Természetesen.
- Micimackó felugrik a pultra, előránt egy géppisztolyt, és lekasabolja az otlévóket.
- Ezt a Malackáért!!!

Van orvosság

- Ma alig tudtam elmenekülni a cápától!
- panaszolja egy tengeri hal a másiknak.
- Van ellene orvosság – mondja a másik.
- Vegyél a szádba egy adag algát!
- És az használ?
- Attól függ, hogy milyen gyorsan menekülsz.

Kárbaveszett munka

- Egy csiga mászik fel a tölgyfára. Ötven év múlva elér a feléhez, majd megcsúszik, és lezuhan a földre. Keservesen feltápszkodik, miután jól megütötte magát, majd így szól:
- No lám csak! Ez a vége a nagy sietségnek!

Hangok

- Jean, milyen hangokat hallok onnan a magasból?
- Bégetnek a báránnyelűk, uram.

A legfontosabb rész

- Melyik a tehén legfontosabb része?
- A bőre.
- Miért éppen a bőre?
- Mert az tartja össze az egész tehenet.

Falusi vakáció

Jancsi először tölti a vakációt falun, a nagyszüleinél. Megkérdezi tőle egy nap a nagyanyja:

- Jancsikám, nem tudod, hol van a nagyapja?
- De tudom! A tehéngarázsban.

Ha jó lesz

Peti kalandos történetet olvas, és közben megkérdezi az édesanyját:

- Anyu, ha felnövök, elmehetek kalóznak?
- Igen - mondja a szórakozott anya. - De csak ha jó lesz!

Kistestvér

Julinak kistestvére született. A szomszédasszony érdeklődik:

- Mi a neve a testvéreknek?
- Még nem tudjuk. Annyira sír, hogy egy szavát sem érteni!

Bizonyítvány

Zoli szomorúan viszi haza a bizonyítványát az intéssel. Az anyja így szól:

- Ha ezt meglátja apád, kirántja a nadrágszíjat. Tudod, hogy akkor mi történik?
- Zoli kész a válasszal:
- Tudom, leesik a nadrágja.

Nem babonás

- Pincér! Pók úszik a levesemben! Mit jelentsen ez?
- Fogalmam sincs, uram. Nem vagyok babonás.

Házibulin

- Szia! Veled nem táncol senki?
- Nem.
- Akkor feltennéd a virslit főni?

Higiénia

- No, gyerekek, ki tudja összefoglalni a most tanultakat? - kérdezi a tanító néni.
- Zsófi azonnal kész a válasszal:
- A higiénia az, amikor többet mosakszunk, mint kellene.

Agresszív kismalac

- Bemegy az agresszív kismalac a játékoltba, és így szól:
- Kérek egy türelemjátékot, de gyorsan!!!

Ok az öröme

- Miért örül a bolond a kerek kútnak?
- ?
- Mert oda tolhatja, ahova akarja.

Nagy orr

- Anya, az iskolában csúfolnak, hogy hosszú az orrom!
- Ne foglalkozz vele, kisfiam, egyszerűen csak hátrább van az arcod, mint a többieknek.

Felesleges kérdés

- Melyik az abszolút felesleges kérdés?
- ?
- Az aludttejtől megkérdezni, mit álmódott.

Hagyjál, fiam!

- Apu, mit tudsz az agráról? - kérdezi Peti tanulás közben.
- Erre az apja:
- Hagyjál, fiam, most éppen más van a fejemben!

Beázás

- Te, Lajos, beázik a kocsid teteje!
- Tudom.
- Mindig így van?
- Á, dehogya! Csak ha esik az eső!

Jogosítvány

- Miért nem adnak az oroszoknak jogosítványt?
- ?
- Mert sosem tud megállni a zebránál.

Barkochba

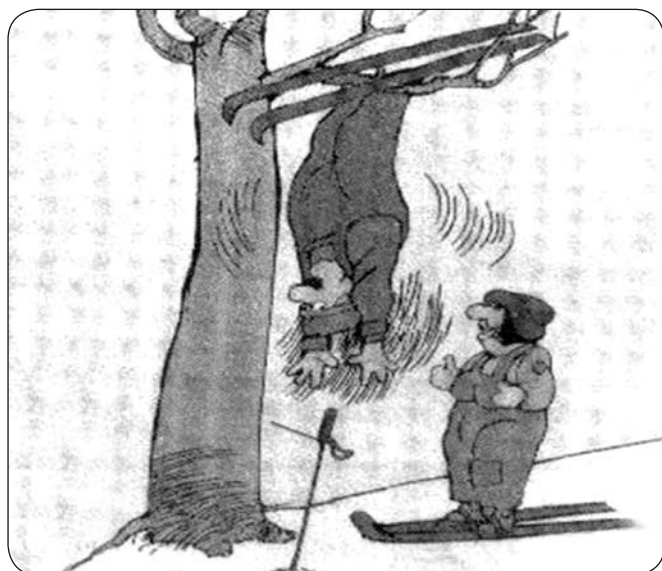
- Miért nem lehet József Attilával barkochbázni?
- ?
- Mert mindig a mamára gondol.

Hasonlóság

- Miben hasonlít Vágó István Petőfi Sándorra?
- ?
- Mindkettőről hidat neveztek el.

Javítás

- Hova vigyük az órát, ha nem jön ki belőle a kakukk?
- ?
- Természetesen az állatorvoshoz.

-Tarts ki, hozom a fényképezőgépet!

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz

Tudod-e, mi látható a fotón? Nem vitás, egy növény, még hozzá igen szép, sarjadtó példányok. Lehet hasonlít a zöld búzára, de nem az. Megtévésztő lehet, sőt kissé ismeretlen is. Viszont nincs még egy olyan zöldségfélénk, amely vetés után két héttel betakarítható! Elárulom még, hogy íze kissé csípős, kellemes, sok vitamint, fehérjét, ásványi sót tartalmaz. Ráadásul télen is vehetjük. Mi ennek a rendkívüli növénynek a neve?

Ha nem tudod a választ, szüleid, nagyszüleid, tanáraid segíthetnek. A helyes megfejtők között egy jutalomkönyvet sorsolunk ki. Jelentkezéseket január 6-áig fogadjuk levélcímünkön: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1.,

21000 Novi Sad, vagy a szerk@jopajtas.info e-mail címen.

Korábbi, 37. számunk 34. oldalán feltett kérdésünk megfejtése: kupuszini/bácskeretes népviselet. Többen helyesen válaszoltak, hiszen a vajdasági népviseletek közül igen csak különbözik ennek a Nyugat-Bácskainak a viselete. Sokan nemrégiben figyeltek fel rá, amikor Csizmadia Anna, a falu szülötte megnyerte a Fölszállott a páva 2012-es döntőjét. A megfejtők közül a szerencse a horgosi Telek Adriánra, az Október 10. iskola tanulója mosolygott. Jutalmát a 2. félév kezdetén postázzuk.

A nyertesnek gratulálunk, játékunk pedig a második félévben is folytatódik.

Mikulás napján az óbecsei városi piac a Szelence a Kiscimborra táncgyűtéssel, a Fokos zenekar muzsikájára egy néptáncos flashmobbal, azaz villámcsődülettel hívta föl a lakosság figyelmét az esti előadásukra, amikor a Szelence néptáncgyűttes fennállásának 20. évfordulójáról emlékeztek meg. Az együttest az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörben Kisimre Szerda Anna és Kisimre Árpád alakította meg. Nagy Klára, a kultúrkör titkára köszöntötte a vendégeket.

Húsz éves a Szelence

– Húsz évvel ezelőtt, az első Battyú tábor után kezdődött a tagtoborzás, melynek elsődleges célja az volt, hogy az óbecsei gyerekekkel, fiatalokkal megismeressük a népi kultúra ezen ágát. Szándékunk elérte célját – mondta. Két évtizednyi

kitartó, színvonalas munka kellett ahhoz, hogy az együttes a Kárpát-medence táncgyűtéseinek élvonalába kerüljön, ugyanis 2005 óta folyamatosan, ötször nyerte el a Kiválóan Minősült táncgyűttes címet. Folytonos az utánpótlás, ami Cseszák Korcsik Anikó

és Cseszák Balázs fáradhatatlan munkáját dicséri. Ők is 10 éve tevékenykednek, munkájuk eredménye a Kenderkóc, a Bececs, a Cimborra, a Kiscimborra. Ricz Róbert, a kultúrkör elnöke végül megajándékozta a Szelence tagjait.

Koncz Erzsébet

Eco Art a környezetvédelemért

Az Eco Art egy regisztrált civil szervezet, amely 2012 márciusában alakult meg Kúlán. A szervezet tagjai általános iskolás fősős és középiskolás tanulók. Jelenleg 15-20 tagja van. A szervezet célja az, hogy fejlessze a fiatalok környezetvédelmi öntudatát, és párhuzamosan a művészeti készségeit is. Az Eco Art minden évben lehetővé teszi, hogy a tinik eljusannak a Fruška gora-i maratonra. A szervezet a Ludasi-tó környékét és a Róka tanyát már jól megismerte. Idén a madárgyűrűző hétvégén is részt vettek, amely a Ludasi-tó mellett került megrendezésre. A fiatalok itt megtanulhatták a madárgyűrűzés fortélyait Szabó Viktor ornitológus vezetésével.

Ilić Ekaterina, 8. osztály, Petőfi brigád iskola, Kúla

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormányza

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

67 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (lapfajlagdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Rajnai Anita** ■ Állandó külmunkatársak: Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Gyarmati Krisztina, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Tomán Mária ■ Telefon: +381/21/475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tiffnet.rs/jopajtas> ■ jopajtas.szerk@magyarszo.com